

**Peculiarities and Difficulties of Translating Metaphors in the Framework of
Kazakhstani Political Discourse**

Marzhan Aizhan

Gyuzel Bektay

Aisana Kali

Submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of

Master of Arts

In

Translation Studies

M. S. Narikbayev KAZGUU University

School of Liberal Arts

May, 2021

Word Count: 16913

© Copyright by Marzhan Aizhan

Gyuzel Bektay

Aisana Kali

AUTHOR AGREEMENT

I, the undersigned, Marzhan Aizhan grant to M. Narikbayev KAZGUU University the right to store and distribute my submission in print and electronic format.

I confirm that I am the sole author of this thesis, and that it does not infringe any copyright. This thesis is the result of my own original work, except where due acknowledgement has been made.

M. Narikbayev KAZGUU University will clearly identify my name(s) as the author(s) of the submission, and will make any alteration, other than as allowed by this agreement, to your submission.

I hereby accept the terms of the above Author Agreement.

Author's signature:

Date:

AUTHOR AGREEMENT

I, the undersigned, Gyuzel Bektay grant to M. Narikbayev KAZGUU University the right to store and distribute my submission in print and electronic format.

I confirm that I am the sole author of this thesis, and that it does not infringe any copyright. This thesis is the result of my own original work, except where due acknowledgement has been made.

M. Narikbayev KAZGUU University will clearly identify my name(s) as the author(s) of the submission, and will make any alteration, other than as allowed by this agreement, to your submission.

I hereby accept the terms of the above Author Agreement.

Author's signature:

Date:

AUTHOR AGREEMENT

I, the undersigned, Aisana Kali grant to M. Narikbayev KAZGUU University the right to store and distribute my submission in print and electronic format.

I confirm that I am the sole author of this thesis, and that it does not infringe any copyright. This thesis is the result of my own original work, except where due acknowledgement has been made.

M. Narikbayev KAZGUU University will clearly identify my name(s) as the author(s) of the submission, and will make any alteration, other than as allowed by this agreement, to your submission.

I hereby accept the terms of the above Author Agreement.

Author's signature:

Date:

Abstract

Metaphor in political discourse is an effective means by which the speaker's speech becomes more eloquent and expressive. Since metaphors are used to attract the attention of the audience, convey a complex idea or information in an accessible, concise form, enhance the emotional coloring of the statement, convey expressiveness and create a certain political image. Therefore, the main task of the translator when translating metaphors in political discourse and when faced with these difficulties is to convey the expression and direct translation, similar to the original text. A full-fledged translation of a metaphor requires not only the adaptation of the translation to the norms of the translating language, but also the transfer of a unique style. After all, the translation of metaphors in political discourse involves a mental burden on the translator.

The translation of metaphors in political discourse remains a topical issue in linguistics. This is a creative thought process that requires an individual approach. The question of the translatability of metaphors has been considered for a long time, since languages abound in metaphors. But one of the most important features of translation and interpretation is a careful approach to choosing the equivalence of metaphors that will match both the context and the expressiveness of the political image. Because the wrong translation of a brightly colored metaphor will lead to misunderstandings in political communication.

Despite the large number of works written on the topic of metaphor translation, this topic is not fully studied. In particular, the topic of translating metaphors in political texts, including all three languages spoken in Kazakhstan, has not been studied.

This study identifies, describes, and examines the difficulties and features of the translation of metaphors in the domestic policy of Kazakhstan, in particular the metaphors used in the Messages of the President of the Republic of Kazakhstan from 1991 to 2020,

presented on the official website of Akorda. Examples from the messages show how relevant the topic of metaphor translation remains for Kazakhstan.

Moreover, the study identifies and analyzes translation strategies(transformations), conceptual and cultural difficulties, and features of the translation of metaphors in the domestic policy of Kazakhstan. For this study, a trilingual corpus was created for subsequent analysis. As the material for the study, we used Addresses to the nation, speeches of politicians, available in three languages from the official website of Akorda. An additional unique feature of this study is that it examined political speeches that use metaphors in three languages (English, Russian, and Kazakh).

Key words: Metaphors, politics, metaphor translation, translation strategies

Аңдатпа

Саяси дискурстағы метафора - бұл сөйлеушінің сөйлеу мәнерлілігін арттырудың тиімді құралы болып табылады. Метафоралар аудиторияның назарын аудару, күрделі идеяны немесе ақпаратты қол жетімді, қысқаша түрде жеткізу негізінде, сонымен қатар айтылған пікірдің эмоционалды бояуын күшейтіп, мәнерлілікті жеткізу мен бірге белгілі бір саяси бейне құру үшін қолданылады. Демек, саяси дискурста метафораларды аудару кезінде және осы қиындықтарға тап болған кезде аудармашының негізгі міндеті – түпнұсқа мәтінге ұқсас аударманы жеткізу. Метафораның толыққанды аудармасы аударма тілінің нормаларына бейімделуді ғана емес, сонымен қатар ерекше мәнерін жеткізуді қажет етеді. Өйткені, саяси дискурстағы метафоралардың аудармасы аудармашының ақыл-ой жүктемесіне яғни күйзеліске әкеледі.

Саяси дискурстағы метафораларды аудару тіл білімінде өзекті мәселе болып қала береді. Өйткені, бұл жеке көзқарасты қажет ететін шығармашылық ойлау үдерісі. Метафоралардың аударылу мүмкіндігі туралы мәселе бұрыннан бері қарастырылып келеді, өйткені метафоралар көп қолданылады. Бірақ аударманы пайымдау кезіндегі ең маңызды ерекшеліктердің бірі – ол саяси бейнені мәнмәтініне де, мәнерлігіне де сәйкес келетін метафоралардың толық баламасын таңдауда мұқият болу қажет. Өйткені айқын айтылған метафораның қате аудармасы саяси коммуникацияда түсініспеушілікке әкелуі мүмкін.

Метафораларды аудару тақырыбында жазылған көптеген шығармаларға қарамастан, бұл тақырып толық зерттелмеген. Атап айтқанда, Қазақстанда сөйлейтін барлық үш тілді қоса алғанда, саяси мәтіндердегі метафораларды аудару тақырыбы зерделенбеген.

Осы зерттеуде Қазақстанның ішкі саясатындағы метафораларды, атап айтқанда, Ақорданың ресми сайтында ұсынылған Қазақстан Республикасы Президентінің 1991 жылдан 2020 жылға дейінгі Жолдауларында қолданылған метафораларды аударудың қиындықтары мен ерекшеліктері қаралды. Жолдаулардан алынған мысалдар метафораларды аудару тақырыбы Қазақстан үшін қаншалықты өзекті болып қалатынын көрсетеді.

Сонымен қатар зерттеу барысында аударма стратегиялары (трансформациялар), тұжырымдамалық және мәдени қиындықтар мен метафораларды аудару ерекшеліктері Қазақстанның ішкі саясатына байланысты анықталып, талданды. Сонымен бірге, осы мәселені толық зерттеу үшін үш тілді корпус құрылды. Бұл зерттеудің тағы бір бірегей ерекшелігі – саяси сөз сөйлеулерде метафоралар үш тілде қолданған болатын(орыс, қазақ және ағылшын).

Түйін сөздер: Метафоралар, саясат, метафора аудару, аудару стратегиялары

Аннотация

Перевод метафор в политическом дискурсе остается актуальным вопросом в лингвистике. Это творческий мыслительный процесс, требующий индивидуального подхода. Вопрос о переводимости метафор рассматривается уже давно, поскольку языки изобилуют метафорами. Но одной из важнейших особенностей перевода и интерпретации является тщательный подход к выбору эквивалентности метафор, которые будут соответствовать как контексту, так и выразительности политического образа. Потому что неправильный перевод ярко окрашенной метафоры приведет к недоразумениям в политической коммуникации.

Несмотря на большое количество работ, написанных на тему перевода метафор, эта тема до конца не изучена. В частности, не изучена тема перевода метафор в политических текстах, включая все три языка, на которых говорят в Казахстане.

В данном исследовании выявляются, описываются, и рассматриваются трудности и особенности перевода метафор во внутренней политике Казахстана, в частности метафор, которые использовались в Посланиях Президента Республики Казахстан от 1991 до 2020 года, представленных на официальном сайте Акорды. Примеры из посланий показывают, насколько актуальной для Казахстана остается тема перевода метафор.

Также, в исследовании выявляются и анализируются переводческие стратегии (трансформации), концептуальные и культурные трудности и особенности перевода метафор во внутренней политике Казахстана. Для проведения этого исследования был создан трехязычный корпус для последующего анализа. В качестве материала для исследования были использованы Обращения к нации, выступления политиков, доступные на трех языках с официального сайта Акорды. Дополнительной уникальной

особенностью этого исследования является то, что в нем рассматривались политические выступления, в которых используются метафоры на трех языках (английском, русском и казахском).

Ключевые слова: Метафоры, политика, перевод метафор, переводческие трансформации

Table of contents

Introduction	12
Problem Statement.....	15
Purpose of the Study.....	15
Review of Literature.....	18
Metaphor Translation and Cultural Aspect	23
Conclusion.....	24
Methodology	26
Introduction	26
Method.....	27
Conclusion.....	28
Findings.....	31
States of the Nation Address	32
Speeches	33
Strategies in Russian-Kazakh metaphor translation	36
Strategies in Russian-English metaphor translation	42
Metaphorical models	51
Survey conducted research	52
Discussion	67
Why does this work matter?	67
Interpretation of the results.....	67
Limitations.....	74
Recommendations	74
Conclusion.....	76
References	77
Appendices.....	85

Introduction

In the second half of the 1970s, Dagut (1976) highlights that the problem of metaphor translation did not receive enough attention from translation theorists. Since that time, the theory of metaphor translation has become a significant part of Translation Studies. According to the opinion of Rainer Guldin (1991), metaphors help to understand complexities of translation (p.29). Moreover, metaphors are regarded as a valuable part of language. The history of the first substantive discussion of metaphors in the Western tradition starts with Aristotle. He discussed metaphors briefly in *Poetics* (2007) and *Rhetoric* (2011). Aristotle distinguishes ordinary or current words that are used generally and alien or strange words that are used in other countries (Section 3, Part XXI, *Poetics*). In his third book of *Rhetoric*, Part 10, Aristotle writes about proportional metaphors which show similarity or analogy. Metaphors in Classical Rhetoric are represented by Quintilian (AD 35–100). In his book *Institutio Oratoria* he defines tropes that artistically alter words or phrases (Chapter VI, Book VIII).

In the twentieth century, Richards (1965) elaborated a theory of metaphor which led to a paradigmatic shift in that sphere. He wrote that metaphors are ever-present and not an addition to language. His views on metaphors fit in with Aristotle's.

The etymology of the word “metaphor” comes from Greek *metaphora* which means “to transfer”. In a literal sense, it means “carrying over” (n.d.). Therefore, the concept of metaphor is very close to the concept of translation.

The problem of translatability of a metaphor was vigorously discussed in the twentieth century. The problem of translatability of metaphors is aligned with the translation of metaphors in political discourse, because it is one of the primary problems of metaphor translation. If metaphors are translatable, then they are also translatable in political texts. If metaphors are untranslatable, then they are untranslatable in political texts, too. According to

Fernandez (2003), three positions have been established regarding the translatability of metaphors. The first group in their research claims that metaphors are untranslatable (Nida, 1964; Dagut, 1967). The second group argues that metaphors are fully translatable (Kloepfer, 1981; Mason, 1982). The studies of the third group are aimed at proving that metaphors are translatable with a considerable degree of interlinguistic inequivalence (Van den Broeck, 1981; Toury, 1995; and Newmark, 1988). This research abides by the third position.

One of the earliest efforts to classify metaphors was done by Vinay and Darbelnet (1959). They propose to simplify the classification of Bally by leaving two types of metaphors: live and dead. On the other hand, Newmark (1980) expands the classification of metaphors and offers five types of metaphors: cliché, dead, recent, stock, and original. Van den Broeck (1981) and Deignan (2005) also give their classifications which are not so different from previously mentioned classifications. The introduction of classifications has an important role in the translation of metaphors, since it affects the recognition of problems that arise when translating one type of metaphor or another in any text, including political texts. Newmark (1981) considering original metaphors notes that original metaphors can have double meanings (p. 98). It was regarded as difficult to translate. Van den Broeck (1981) points at the difficulty imposed by private (poetic) metaphor when it is formed on a grammatical peculiarity of the source language (p. 80).

In linguistics, psychology and philosophy, the opinion has been established that metaphors are an important tool in constructing social and political reality (Lakoff and Johnson, 1980; Howe, 1988; Musolff, 2004; Moreno, 2008; Zinken, 2003; Ferrari, 2007; Cammaerts, 2012; Chilton and Ilyn, 1993). Muller (2005) lists important metaphor functions in political speeches. One of which is that “metaphors may communicate something which is difficult to express in literal speech because literal words are lacking” according to Gibbs and Mio (as cited in Chilton, 1996, p. 35). Kazakhstan is more and more subjected to

globalization and is continuing to integrate into the global political and economic system. This means that the metaphors used to build an internal political picture in a country affects the world's perception of Kazakhstan. But it also affects the perception of domestic politics by the public in Kazakhstan. Translators have an important task of conveying metaphors in the right way. The problems that translators will face when working with Russian, Kazakh and English are peculiar only for Kazakhstan. Because this is the policy of Kazakhstan and a trio of languages spoken only in Kazakhstan.

Cultural differences in metaphor translation and the role of translators in conveying cultures are real problems (Schäffner, 2004; Ke-Yu He, 2017; Sjørup, 2013; Guldin, 2014). Cultural differences influence the translation of metaphors in political discourse. Certain concepts can be perceived differently depending on the language and culture (Al-Zoubi, Al-Ali Mohammed, Al-Hasnawi, 2009). Since this is a political discourse, concepts of metaphors will also depend on political regimes. Positive metaphors in authoritarian countries can seem threatening and intimidating to democracies. Therefore, it is important to recognize this problem and correctly approach the translation of such metaphors.

Studying metaphors in the political discourse of Kazakhstan is justifiable as “metaphors can vividly explain the process of translation and show the difficulties, the failures and the successes of the artistic craft of translation” (Jeffrey M. Green, 2001) and “all text types in which metaphors may occur should be studied objectively, since instances of metaphor in various types of texts may provide insights into possible regularity of use” (Pisarska, 1989, p. 59). Al-Harrasi (2001), Mohammad Tayseer Ayasrah (2017), Aldanani (2018) focused their research on translating metaphors in political discourse from Arabic into English. The Master's Thesis of Dvorak (2011) analyzed metaphors and the strategies of their conveyance in the translation process within European Union. This paper was inspired and

based on their research. As follows, the research aims to analyze difficulties and peculiarities of metaphor translation within political discourse in Kazakhstan.

The translation of metaphors in political discourse in Kazakhstan was almost left out. Existing studies are focused on researching metaphor translation in literary texts and poetry (Toleubayeva, 2018; Zhumanbekova, 2012; Kazhigaliyeva, 2014; Almabayeva, 2010; Seidullayeva, 2014) or in terms of emotive and cognitive science (Sundetova, Zapevalova, 2018; Nurdauletova, 2010). Studies on translation of metaphors in political discourse are about peculiarities of metaphor translation or translation peculiarities of political discourse (Skakova, Rozieva, 2020; Zhampeiis, Abilda, 2019; Kaniyazova, Baimbetova, 2017; Omarov, 2014). But there are no studies focused on the complexities and peculiarities of translating metaphors, including all three languages, in Kazakhstani political discourse. Thus, the research will complement the studies of metaphor translation in Kazakhstan. The research will contribute to the improvement of the quality and accuracy of metaphor translation in political discourse.

In order to present the paper logically and clearly it is divided into three parts. First part contains introduction to our study, methodology, the justification of chosen literature. Second part is practical, it includes the research related to metaphor, metaphor translation in political discourse, strategies of metaphor. Third part consists of analysis and discussion. Fourth part is a conclusion.

Problem Statement

Metaphors in political discourse pose a challenge for translators and interpreters that there are different problems arise during the translation. The study identifies and analyzes translation transformations, conceptual, and cultural difficulties and peculiarities of metaphor translation in the domestic policy of Kazakhstan.

Purpose of the Study

The purpose of this study to reveal, describe and show the difficulties and peculiarities of the translation of metaphors in domestic policy of Kazakhstan specifically metaphors that used in the State of the Nation Addresses of the Presidents of the Republic of Kazakhstan from 1991 to 2020 provided by the official website of Akorda. The paper aspires to answer these research questions:

1. What are the strategies (transformations) to translate metaphors?
2. What are the conceptual and contextual inconsistencies found in metaphor translation?

The subject of the research is the cases of metaphor translation which pose a semantic and pragmatic difficulty and peculiar or specific for political discourse from English into Russian and Kazakh languages in political discourse. The research does not aim to observe every metaphor in the given texts.

Objectives of the study:

1. Compilation of literature, analyzing the information on the types of metaphor translation from English into Russian and Kazakh in political discourse.
2. Disclose the features of the translation of metaphors from English into Russian and Kazakh in State of the Nation Address of the Presidents of the Republic of Kazakhstan.
3. Apply diverse methods, techniques and classifications of work on the structure of translation of metaphors from English into Russian and Kazakh in political discourse.
4. Fulfill this research work, including theoretical and practical part.

This paper is a descriptive study based on qualitative research methods. Research methods of the paper are comparative analysis of the texts, survey data, and qualitative analysis.

Practical significance of the study and scope of application. The results of the study of this work can attract the attention of linguists and translators, and can also be used in the educational process for the corresponding specialties of the linguistic profile. The obtained results can be used for further metaphor translation investigation.

The methodological basis for the study was the scientific works of domestic and foreign linguists such as Peter Newmark, Komissarov V. N., Lakoff D, Johnson M., and others.

Review of Literature

Charteris-Black (2011) refers to metaphors as an effective means by which politicians make their arguments strong and persuasive by familiar words in order to present new topics. If it is applicable to new topics, it means that it is applicable to any relevant topics and ideas needed to be implemented. Schäffner (2004), addressing political discourse analysis, examined several cases of the political texts use and the spread of their translations. She concluded that “political discourse relies on translation” (p. 120). Further in her work she gives a good example that indicated the importance of metaphor translation in political discourse. In 1994 a political dispute between Germany and the UK emerged due to translating “fester Kern” as “hard core” (Schäffner, 2004, p. 126). Politicians of the UK cautiously received the message. However, the attitude towards metaphors in political speeches was not always positive. Orwell (1968) argued that the use of metaphor made the thoughts and ideas of the author indistinct and imprecise, as for him and the readers. Lakoff and Johnson, on the contrary, placed metaphors in the center of political reality creation. Considering that our research aims to demonstrate complications of metaphor translation in political discourse of Kazakhstan. For this to be possible three questions to be explained: as translational strategies (transformations) and inconsistencies in metaphor translation. These questions will be regarded using qualitative research methods in the framework of the descriptive methods design.

According to the Merriam-Webster Dictionary (n.d.), a metaphor is a figure of speech that uses a word or phrase to express intent or idea in place of another phrase suggesting similarity or analogy. Donald Davidson (1978) writes in his work that metaphor means the same as words and for the most part nothing else. In his opinion, the metaphor carries no hidden meaning, and theorists trying to find it are confused since it does not exist. Dickins (2005), for example, on the contrary claims that this is a figurative expression used in a

different meaning compared to the main meaning of the word. Thus, the very concept of metaphor is a pending issue which has different definitions and understanding of it. The relevance of metaphors in translation theory is not diminishing. Dvorak states that metaphors are ubiquitous (2011). He supports his argument with a 2010 study by Steen et al., according to which one in about every seven and a half lexical units in the British National Corpus has a reference to a mapping structure of metaphors (Dvorak, 2011, p. 4). The metaphor is a challenge and difficulty for a translator that arises in the process of work. According to Newmark (1981), the main purpose of metaphors is to present thoughts and ideas in a more complex and sophisticated feed. The metaphor is particular interest to the translator for many reasons (Mason, 1982, p. 140). On the one hand, this is a unique phenomenon of language as such. Difficulties in working with a metaphor appear at the stage of its understanding and interpretation in the source language. On the other hand, the metaphor needs to be adapted and translated into the target language. Now there are two core questions regarding metaphors in translation theory: the translatability of metaphors; the elaboration of potential translation procedures (Schäffner, 2004, p. 1253-1254).

The issue of translatability of metaphors has been considered for a long time, as languages abound in metaphors. Each metaphor has limits on its translatability into foreign languages. Metaphors can be untranslatable if there is simply no semantic equivalent, and when literally translated into another language, they do not carry the same semantic load and even seem a mishmash of words. According to Newmark (1980) metaphor based on the scientific observable procedure (p. 93). This means that the translation of the metaphor can be substantiated from a scientific point of view. However, translation theory does not have a unified classification of metaphors and translation procedures associated with it. For an accurate and fluent translation of metaphors, unified techniques and rules are needed as well as formulas in mathematics or schemes in chemistry. Until now, there are only scattered

attempts to generalize metaphors and methods of their translation. Newmark (1980) categorizes metaphors as dead, cliché, stock, recent, and original. In addition, he defines metaphors as one-word metaphors and complex metaphors that consist of several words or even idioms, allegories, etc. He separately considers the complexity of the translation of those other types of metaphors, which he also listed. Newmark's approach to translating metaphors is prescriptive. He suggests seven strategies (transformations): 1) reproducing the same image in the TL, provided the image has a comparable frequency and currency in the appropriate register, 2) the translator may replace the image in the SL with a standard TL image which does not clash with the TL culture, 3) translation of metaphor by simile, retaining the image, 4) translation of a metaphor (or simile) by simile plus sense, 5) conversion of metaphor to sense, 6) deletion, 7) same metaphor, combined with sense (Newmark, 1985, p. 95-97).

Another systematization is of Van den Broeck's. It does not contradict the previous one. But it has different names for metaphors, albeit a similar division in meaning. Van den Broeck distinguishes three categories of metaphors regarding the degree of "institutionalization". They are lexicalized metaphors which vary from 'formators' to single lexical items. The second category is the conventional metaphors. The third category is private metaphors, the so-called 'bold' creations (Van den Broeck, 1981, p. 74-75). Van den Broeck's approach in contrast is descriptive. Van den Broeck introduces only three strategies (transformations): 1) Translation 'sensu stricto'; 2) Substitution; 3) Paraphrase (Van den Broeck, 1981, p. 71). Schäffner offers similar strategies (transformations), but again with a different name. Schäffner highlights such strategies as metaphor into the same metaphor, metaphor into different metaphor, and metaphor into sense (Schäffner, 2005, p. 55). Was there really a need to put forward similar strategies, which do not complement the theory, but overcharge? The abundance of individual categories and strategies among different researchers can be confusing, even though the idea of categorization is similar. In addition,

this leads to the fact that different researchers and translators rely on different classifications and strategies. Moreover, this leads to inflating the theory of translation of metaphors in translation theory.

The translation of metaphors in political discourse remains a pertinent issue in linguistics. Its translatability caused by dissimilarities in the language world: the absence of some metaphors in the translation language, the discrepancy in structure and frequency. A full-fledged translation of a metaphor requires not only adapting the transfer to the norms of the translating language but also transmitting a unique style. In the process of translating metaphors in political discourse, primarily, the equivalence of translation and the transfer of meaning are taken into consideration. It is a creative thought process that requires an individual approach. George Lakoff and Mark Johnson in their work *Metaphors We Live By* in 1980, has produced considerable evidence that “metaphors play a pivotal role in the construction of social and political reality” (Lakoff and Johnson, 1980, p. 159). According to the opinion of Peter Newmark, there are two fundamental problems that a translator confronts: selecting the most appropriate translation principle for the text and translating metaphors (Peter Newmark, 1988, p. 104). There are different ways of translating metaphors.

One of the main difficulties and challenges in translating metaphors is deletion the metaphors of the source text, which are “significant and fairly common means of distorting” the author's intent. Despite the existence of this law, translators often deletion the author's metaphor, or transform it, as a result of which the expressiveness or even the meaning of the original expression may be lost. (I.R. Galperin, 1981, p. 82). The reproducing the same image in the TL, provided the image has a comparable frequency and currency in the appropriate register in political discourse has its own difficulties. It is appropriate to take into consideration the complication of this strategy (transformation) of a metaphor, which may result in an image is completely alien to the translating language. Provided this intricacy of

translation, we can avoid distortion. Moreover, preserving a metaphor is not a fixed rule, but rather a trend or recommendation to translators.

At the same time, the greatest difficulty in translation is represented by the author's metaphors, which do not have ready-made equivalents and cause difficulties in translation. In the theory of conceptual metaphor by J. Lakoff and M. Johnson, in addition to the generally accepted division into conventional and authorial, a classification of metaphors based on the concepts that make up the model. J. Lakoff and M. Johnson thus distinguish orientation metaphors, structural metaphors, and ontological metaphors (Lakoff and Johnson, 1980, p. 69). Each type of metaphor corresponds to different ways of translating.

A deep analysis of these types of metaphors will give us a complete representation. For example, orientation metaphors rely on spatial oppositions such as «up-down», «inside-outside», etc. and contribute to the concept of spatial direction. For example, poverty is the «down», and wealth is the «up». In the word «wealth», we put such concepts as an abundance of material and non-material values, prosperity, lavishness, etc., and the word «poverty» implies insufficient means of subsistence, need, and scarcity. The spatial direction as «inside and outside» is given an explanation as «intraparty» a domestic party (внутрипартийный); «outparty» a political party that is not in power; an opposition party. In fact, orientation metaphors are how we interact with the world, it is our social experience.

Structural metaphors help us use one structured concept to structure another to «illuminate some aspects of a concept and «obscure» others (Lakoff and Johnson, 1987, p. 61). For example, the expression «time is money» - time is not «money» because the time spent cannot be returned, unlike money. Ontological metaphors contribute to the understanding of an idea, action, event, or emotion, it is a figurative comparison, direct descriptions of mental phenomena. For example, «inflation eats up our profits» in this case, the word «inflation» is not a person, but it is given the qualities of a person. In these cases,

when we view inflation as an entity, we can quantify and identify a specific aspect, view it as a cause, act on it, and perhaps even believe that we understand it. The translation of such metaphors should be taken seriously, since we may lose the meaning of what the author wanted to convey to us. Ontological metaphors serve different purposes. Like orientation, they serve a limited set of goals. For example, the word «mind» has several translations. It can be translated as mind (разум/ум), or as spirit/soul (дух/душа). The translation of this English metaphor is chosen based on the context.

Translation of metaphor in political discourse involves a number of difficulties that arise due to various mechanisms of formation of figurative techniques in the structures of different languages. However, the translation tradition has developed a rule according to which it is necessary to reproduce the image, the function of the reception, not a specific reception. Metaphor in political discourse is an effective means by which the speaker's speech becomes more eloquent and expressive. According to T. Belt, the metaphor allows you to convey and omit complex political processes and phenomena using simple and well-known images understandable to the average person (T. Belt, 2007, p. 18-25).

Metaphor Translation and Cultural Aspect

Translation of metaphors in the political discourse comes with a mental load of responsibility for a translator. Metaphor is a tool for describing complex, abstract, and aesthetic concepts. The translator is responsible for the correct transfer of meaning and context of cultural concepts. One of the difficulties of conveying metaphors in political discourse can be the difference in cultures and, as a consequence, the difference in the perception of concepts. The obvious question occurs on the universal use of metaphors. Kövecses gave his definition of culture “a set of shared understandings that characterize smaller or larger groups of people” (Kövecses, 2007, p. 1, as cited in Sjørup, 2013, p. 22). Dobrzynska (1995) stated further that attitudes and beliefs depend on the communication.

There are global universal concepts that are similar in many languages. For example, pigs are often associated with dirt, uncleanness, and laziness (Ke-Yu He, 2017, p. 106). This will be true for Russian and English and Kazakh languages. The concept may be absent as a translation at all, or even have the opposite meaning. For example, wolf in the modern sense will be different for given languages. In Russian, the wolf has an ambivalent meaning. It can be both positive and negative (n.d.). In English, this word is associated with greed, cruelty, with a man who breaks womens' hearts (n.d.). The nation address of the President of Kazakhstan dated September 1, 2020 has these lines “«длинные» деньги” in Russian (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2020). There is no such concept neither in English nor in Kazakh. The nation address of the President of Kazakhstan dated September 1, 2020 also has these lines “красной нитью” in Russian (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2020). Surprisingly, credit for Goethe this expression has become established in many European languages, but not in English (Prohodit' krasnoj nit'yu, 2020). Again, it is absent in Kazakh and English. Thus, the lack of knowledge about the culture of the language can affect the quality of the translation.

Conclusion

In conclusion, we would like to note that the translation of metaphors in political discourse has its own different classifications and standards that need to be taken into account. Peculiarities and difficulties in translating metaphors in a political course is one of the most difficult and topical issues in translation theory. Metaphors are used to attract the attention of the audience, convey a complex idea or information in an accessible, concise form, enhance the emotional color of the statement, convey expressiveness, and create a certain political image. In the theory of translation of metaphors in political discourse, there are many, as we see, questions for study. First, the very phenomenon of metaphor in languages, similarly in English and in Russian and Kazakh. For example, even opinions about

what a metaphor is varies. The question of the classification of metaphors, as well as the question of strategies (transformations) and models of translation, remain open. There are a lot of difficulties in translating metaphors. As, for example, the distortion of meaning due to literal translation, translation of unique author's metaphors, lack of knowledge of the culture of the target language and etc. Therefore, the main task of the translator when translating metaphors in political discourse and encountering these complexities is to convey an expression and direct translation similar to the original text.

Methodology

Introduction

The main essence of translating metaphors in political discourse is to convey a strong colored idea, expressiveness, and create a certain political image. In this case, difficulties arise in translation and interpretation. One of the most important features of translation and interpretation is a careful approach to choosing the equivalence of metaphors that will be suitable for both context and expressiveness in the political image. Because an incorrect translation of a highly colored metaphor will lead to misunderstandings in political communication.

This chapter aims to provide a thorough explanation of an adopted method. The method was chosen to answer the research questions as inconsistencies of metaphor translation, translation strategies, and metaphorical models. Having explored the traditional and cognitive approaches to metaphor translation, it was decided that a cognitive approach is more preferable. First, using this approach there is a possibility of killing two birds with one stone. It goes to show that both difficulties and peculiarities can be explored with this method. Second, this theory changed the way metaphors were perceived and made a significant influence on translation studies.

Theoretical framework

Fernandez (1996) came to the conclusion that scholars in the field of translation studies used two methods to study metaphors: the deductive approach and the inductive approach. Our study adopted the inductive approach. It implies that a corpus of existing trilingual texts was analyzed systematically before and in order to develop the findings.

This study implemented a descriptive approach to carry out the analysis of collected metaphors. The method was inspired by the works of Shaffner and Dvorak who both applied a cognitive approach to the area of descriptive translation studies. Shaffner (2004) described

how translators coped with metaphorical expressions. For that purpose, she used pairs from an authentic text and a target text. Then analyzed the effects it might have on the addresses in the target language from the conceptual theory point of view. She focused on describing and explaining translation solutions with help of Newmark's typology. This procedure is also helpful for identifying the peculiarities and difficulties of metaphor translation. Because the justification of a certain translation solution brings to the reason of it. The study focuses on two things: the first is why it is difficult to transfer certain metaphors. The translation solutions show what was the difficulty and what it is linked to, like culture, discourse, or language. The study also focuses on what is peculiar about translating metaphors from Russian into English and from Russian into Kazakh. In pursuing this aim Lakoff's and Johnson's conceptual theory was taken advantage of. The concepts of metaphors were analyzed using Chudinov's classification of metaphorical models in political discourse. Chudinov (2003) suggests models like MANAGEMENT IS MECHANISM, MANAGEMENT IS BUILDING, MANAGEMENT IS WAR, MANAGEMENT IS SPORT, and etc. The metaphors were collected and analyzed in terms of how model was translated, compared in terms of equivalence in Russian, English, and Kazakh languages.

Multiple books and articles were observed in terms of dealing with the difficulties of translating metaphors. There are plenty of classifications that have been proposed by linguists such as P. Newmark, J. Lakoff, and M. Johnson, V. G. Gak., Nida E., and others. The transfer of metaphor and originality of the text requires a complete and accurate analysis of the author's language means and the selection of translation techniques to convey not only the meaning but also the features of the style of the author's text. This paper would like to focus primarily on the classification proposed by Peter Newmark in his book "A Textbook of Translation", where he offered a standard procedure for translating metaphors such as omission; literal translation; replacement with an equivalent metaphor; preservation of a

similar metaphorical image with the addition of an explanation; paraphrasing (Peter Newmark 1988, p. 123-130). Therefore, Newmark was supported conserving the primary form of the author's metaphor insofar as possible, but meanwhile, he agrees that excessive attachment to the original can cause a disbalance in the whole style of the text. As Newmark notes, the selection of whether to retain or remove the metaphor in translation is made by the translator based on what type of text he is working with, what is the amount of individually authored metaphors in the text (whether the text is overwhelmed), and how relevant it will be in a certain situation resort to metaphorization at all.

Method

In order to undertake this study, a trilingual corpus was created for the following analysis. The Nation Addresses, speeches of politicians, available in three languages from the official site of Akorda, were used as material for the research. Metaphors were identified using the MIP procedure because it “provides an operational way of finding all conventional metaphors in actual message” (Steen et al., 2010, p.3). The Pragglejaz Group established the “Metaphor Identification Procedure” as a tool to determine metaphors systematically and explicitly (Steen et al., 2010, p.3). According to the opinion of Charteris-Black “conventional metaphors that are the bread and butter of political language” (Charteris-Black, 2011, p.28). The use of the MIP was inspired by Dvorak’s work. Dvorak uses the modified MIP procedure for not only identification of the metaphors, but also to show the contrast in context (Dvorak, 2011, p.9). However, this research does not consider applying it to show strategic and contextual effects in political discourse. The research is intended to study metaphors through the lens of the peculiarities and difficulties caused by differences in the given languages. The simplified MIP procedure is as follows:

- First is to read the text thoroughly. It is needed for a clear understanding of the meaning of the text;

- Second is the determination of the lexical units. It has to be done in the text and discourse;
- Third is to establish the meaning in context. Every unit has to have a meaning in context. Determining the basic contemporary meaning. Deciding if the basic meaning contrasts the contextual meaning yet the contextual meaning is understandable in comparison with basic;
- If the answer is yes, it is metaphorical.

The next step is the analysis of collected metaphors from the point of view of a cognitive approach. The given pair of ST and TT were studied and investigated. Each metaphor should have the strategy, and concept if applicable.

After that generalizations and conclusions were made such as cultural difficulties, incorrectness in terms of equivalence, what conceptual models are used in discourse. In addition, this study conducted a written translation and interpretation of bachelor's, master's degree, and professional interpreters/translators to identify the difficulties they have encountered in translating metaphors. A survey with open-ended questions was created. This helped to compare and identify the difficulties of these methods in translating metaphors. It was conducted by means of google forms and WhatsApp messenger (written translation).

Conclusion

The uniqueness of this paper is the study of metaphors in the domestic policy of Kazakhstan, analysis of metaphors used in the State of the Nation Address of the Presidents of the Republic of Kazakhstan, moreover in political speeches and texts. The metaphor is widely used in political speeches and texts. A supplementary unique feature of this study is that it considered political speeches that use metaphors in three languages (English, Russian, and Kazakh). This assisted it to look extensively and compare where and how metaphors are used in three different political cultures. It would like to ascertain whether the expressiveness and

the political picture remain when translated into another language, or whether it is still lost meaning when translated into the target language.

Findings

13 States of Nation Addresses of the President to the people of Kazakhstan from 2005 to 2020 and 6 speeches given from 2014 to 2020 on the international level were considered. This choice is due to the fact that this is the number of documents that were available in three languages on the official Akorda website.

In fact, the nation address of the President to the people of Kazakhstan has been issued every year since October 1996. However, not all states of nation address are available in three languages on the official Akorda website. Perhaps this is due to the fact that the early states of nation address were not translated into Kazakh and English. Or perhaps this is due to some kind of error occurring on the site. For example, the 1997 state of nation address can be read in Russian and English, but there is no Kazakh version. The same can be said for the 2001 state. The states of 2007 and 2009, on the contrary, can be observed in the Kazakh and Russian languages. As for the states of nation address for 1997, 1998, 1999, 2000, 2002, 2003, 2004, 2010, 2012 years, they are only in Russian. When trying to get to the version with Kazakh and English, an error is displayed. This information is relevant as of 03/26/2021.

In order to access the messages of the presidents, on the akorda.kz website, you need to select the States of Nation Address tab. To access the speeches, select the Speeches tab.

The site also has a lot of texts of speeches, they are divided into domestic and foreign ones. The domestic political ones, apparently, are being translated into the Kazakh language, or vice versa into Russian. They are most often available in Kazakh and Russian. Things are different with foreign policy speeches. They are available in either Russian and Kazakh, or English and Russian. Since we are interested in texts in three languages for a more complete comparison, 6 speeches were found as of 03/26/2021 in three languages.

Our goal is to consider what peculiarities and difficulties are encountered when translating metaphors in political discourse using of these speeches as the source.

In general, we can divide the corpus into two parts. The first part is the States of the Nation Addresses given by presidents of the Republic of Kazakhstan, specifically 2005, 2006, 2008, 2011 and 2012, two states from 2014, 2015 and 2017, two states from 2018, 2019 and 2020. The second part is the speeches of the Presidents at various international events, such as Statement by President of Kazakhstan Kassym-Jomart Tokayev at the High-Level Meeting to commemorate the 75th Anniversary of the United Nations, the speech by President of the Republic of Kazakhstan at the General Debates of the 74th session of the UN GA, Speech by Nursultan Nazarbayev at the 12th ASEM Summit, Manifesto: The World. The 21st century and Speech of the President of Kazakhstan Nursultan Nazarbayev at the Lomonosov Moscow State University. Therefore, we will define the first part as States of Nation Addresses (SNA), and the second as Presidents' speeches (PS).

This corpus was created not with the aim of finding all the metaphors, but in order to show the peculiarities and difficulties arising in the translation of metaphors using the example of political documents and speeches. Therefore, there is no claim that the created corpus contains all the metaphors. However, an attempt has been made to capture metaphors that can be difficult to translate. Based on the collected metaphors, an attempt was also made to depict clearly what is typical for the translation of metaphors in political discourse.

Thus, 13 states of nation addresses in Russian, 13 states of nation addresses in Kazakh and 13 states of nation addresses in English were examined. In total, these are 39 texts.

States of the Nation Address

There are 13 texts in Russian in total, this is 634,791 characters with spaces, 555,269 characters without spaces. The Russian text consists of 79,523 words.

There are 13 texts in the Kazakh language in total, this is 752,816 characters with spaces, 661,030 characters without spaces. The Kazakh text consists of 91,787 words.

There are 13 texts in English in total, this is 621,928 characters with spaces, 524,429 characters without spaces. The English text consists of 97,500 words.

Each text was counted without title and date.

Table i

Information on SNA

Language	Number of texts	Number of characters	Number of characters without spaces	Number of words
Russian	13	634,791	555,269	79,523
Kazakh	13	752,816	661,030	91,787
English	13	621,928	524,429	97,500
In total	39	2,009,535	1,740,728	268,810

Speeches

In Russian, there are 6 speeches, which consist of 76287 characters with spaces, this is 66684 characters without spaces or 9604 words.

There are 6 speeches in the Kazakh language, which consist of 76946 characters with spaces, this is 67665 characters without spaces or 9282 words.

In English, there are only 6 speeches, which consist of 72,952 characters with spaces, this is 61613 characters without spaces, or 11340 words.

Table ii

Information on SP

Language	Number of texts	Number of characters	Number of characters	Number of words
----------	-----------------	----------------------	----------------------	-----------------

			without spaces	
Russian	6	76,287	66,684	9,604
Kazakh	6	76,946	67,665	9,282
English	6	72,952	61,613	11,340
In total	18	226,185	195,962	30,226

Table iii

SP and SNA summarized

Language	Number of texts	Number of characters	Number of characters without spaces	Number of words
Russian	19	711,078	621,953	89,127
Kazakh	19	829,762	728,695	101,069
English	19	694,880	586,042	108,840
In total	57	2,235,720	1,936,690	299,036

Thus, approximately 2 million characters, or 299,039 words, were researched. Most of the characters without spaces are in the Kazakh language, while the least in English. However, the fewest words are used in Russian, and most words are used in English. This is despite the fact that they convey the same meaning and the same text.

A total of 582 metaphors were identified. From which 510 metaphors were taken from the states of nation address and 72 metaphors from the speeches.

Table iv

Summarization with a total number of metaphors

The Subcorpus	Number of texts	Number of characters	Number of words	Number of metaphors
SNA	39	2,009,535	268,810	510
SP	18	226,185	30,226	72
In total	57	2,235,720	299,036	582

After examining the strategies for translating metaphors, Newmark's strategies were chosen as universal and more complete in order to show the peculiarities and the difficulties of metaphor translation.

A total of 7 translation strategies according to Newmark were found in the texts. That is, all the strategies proposed by Newmark were found when translating metaphors in political documents and speeches.

Applied Newmark strategies: Reproducing the same picture in the TL, as long as the frequency and currency in the relevant register are comparable; Replace the SL image with a regular TL image that does not conflict with TL culture; Translate by simile. Simile is a metaphorical translation that keeps the image; Translate by simile plus meaning (or metaphor); To express metaphor by sense; Deletion; Translate the same metaphor, but add sense (Newmark, 1985, p. 95-97).

The source language was taken to be Russian. So, 582 metaphors need to be translated into Kazakh and English. There should be 1164 metaphors translated in total. However, due to the lack of coherence in translation of the state of nation address dated 2012 between Russian and Kazakh texts, 7 metaphors have no translation. One metaphor has been translated with the opposite meaning, making the translation inequivalent.

Table v

A total of the identified strategies.

Strategies	Reproducing	Replacing	Converting	Simile	Deletion	Simile plus sense	Same metaphor plus sense
Metaphors	633	226	235	37	21	3	1

Strategies in Russian-Kazakh metaphor translation

Table vi

Strategies in the Kazakh translation

Strategies	Reproducing	Replacing	Converting	Simile	Deletion	Simile plus sense	Same metaphor plus sense
Metaphors	305	107	120	26	10	1	-

When translating from Russian into Kazakh, 6 strategies were identified. The predominant strategy is reproducing the same image in the target language. 305 metaphors were translated using literal translation. Translation by replacing a metaphor that is close in meaning and converting into sense were also often used. But the conversion is used a little more often. The remaining strategies were rarely used, especially translation by simile plus sense. The metaphor was deleted only 10 times.

Reproducing the same image in the TL, provided the image has comparable frequency and currency in the appropriate register

1. *Не так давно в историю ушли девяностые годы* прошлого столетия, когда наша с вами жизнь кардинально изменилась, когда Казахстан обрел независимость (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

Біздің өмірімізді түбегейлі өзгертіп, Қазақстан тәуелсіздікке ие болған өткен ғасырдың тоқсаныншы жылдарының тарихқа озғанына да көп уақыт өте қойған жоқ (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

2. Мы воочию убеждаемся, что становимся частью мировой экономики и неизбежно *входим в русло глобальной конкуренции* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

Осылайша біз өзіміздің әлемдік экономиканың бөлінбес бөлігіне айналып, *жаһандық бәсекелестік арнасына еркін енгенімізге* анық көз жеткіздік (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

3. Капитализация государственных институтов развития на начало года составила 730 млн.долларов США, *портфель инвестиционных проектов* превышает 1 млрд. 200 млн. долларов США (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005). Мемлекеттік даму институттарын капиталдандыру жыл басында 730 млн. АҚШ долларын құраса, *инвестициялық жобалар портфелі* 1 млрд. 200 млн. АҚШ долларынан асып отыр (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

4. Активы фонда «Самрук-Казына» составляют более 40 процентов ВВП, включают более пятиста *«внучек» и «правнучек»* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2015).

«Самұрық-Қазына» қорының активтері ДЖӨ-нің 40 пайыздан астамын құрайды, 500-ден астам *«немерелер» мен «шөберелерден»* тұрады (Official website of the President of

the Republic of Kazakhstan, 2015).

5. Транспортная инфраструктура – это *кровеносная система нашей индустриальной экономики и общества* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2014).

Көлік инфрақұрылымы – *индустриялық экономика мен қоғамымыздың тамырына қан жүгіртетін жүйе* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2014).

Through cultural overlap, some metaphors are literally translated without losing their meaning.

Replacing the image in the SL with a standard TL image which does not clash with the TL culture, but which, like most stock metaphors, proverbs etc., are presumably coined by one person and diffused through popular speech, writing and later the media

1. Это был 1997 год – еще не был окончательно преодолен постсоветский хаос, *кризис лихорадил Юго-Восточную Азию и некоторые другие рынки* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

Бұл 1997 жыл – кеңестік кезеңнен кейінгі бей-берекеттік түбегейлі еңсерілмеген, *дағдарыс Оңтүстік-Шығыс Азияны және басқа да кейбір нарықтарды сансыратқан кезең болатын* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

2. Одна из причин наших заблуждений в том, что либерализм власти, *воспринимается упрощенно, как ее слабость и неспособность наложить вето на те или иные «шалости» и «капризы» своевольных честолюбцев* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2006).

Біздің қателесу себептеріміздің бірі биліктің либерализмін оның әлсіздігі және бетімен кеткен бейпіл даңғойлардың қайсыбір “еркелігі” мен “қыңырлығына” *тыйым салуға дәрменсіздігі ретінде қарадүрсін қабылдауда жатыр* (Official website of the President of

the Republic of Kazakhstan, 2006).

3. Мы должны признать, что отсутствие глубоких традиций демократической культуры, восприятие свободы как вседозволенности вполне способны дестабилизировать страну, *перечеркнуть все наши планы на будущее и отбросить нас далеко назад* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2006).

Бізде демократиялық мәдениеттің терең дәстүрлерінің жоқтығы, еркіндікті ойыңа келгенді істеуге болады деп түйсіну елді тұрақсыздыққа ұрындыруы, *біздің болашаққа арналған барлық жоспарларымызды белінен басып*, өзімізді алысқа кері серпіп тастауы әбден мүмкін екенін мойындауымыз керек (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2006).

4. В условиях пандемии и кризиса действующая *система госуправления работает на максимальных оборотах* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2020).

Пандемия және дағдарыс жағдайында *мемлекеттік басқару жүйесі бар күш-жігерін жұмылдырып жұмыс істеуде* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2020).

5. В этой сфере все еще остаются нерешенными такие ключевые проблемы, как ограниченный доступ к земле, *отсутствие доступных «длинных» денег*, дефицит профессиональных кадров (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2020).

Бұл салада шешімін таппай келе жатқан өзекті мәселелер бар. Атап айтқанда, жұрттың жерге қол жеткізе алмауы, *ұзақ мерзімге берілетін «арзан несиенің»* болмауы, кәсіби мамандардың тапшылығы (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2020).

Some metaphors are translated by changing the image with another metaphor that is

similar in meaning. It is happening due the difference in culture specific concepts. In this case, the impossibility of direct translation of the metaphor may be observed, but there is always the possibility to convert the metaphor into sense. Ideally, it is recommended to use as close and similar metaphors as possible to convey the whole picture.

Translation of metaphor by simile, retaining the image

1. Следует не допустить превращения крупнейшего в современной истории сбой систем образования в «катастрофу поколения» (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2020).

«Ұрпақтың азып-тозуына алып келетін апатты» болдырмау үшін білім беру жүйесі тарихындағы ең үлкен тоқырауға жол бермеуіміз керек (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2020).

2. В противном случае планета превратится в огромную безлюдную свалку радиоактивных материалов (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2016).

Бұлай болмаған жағдайда планета радиоактивті материалдардың тіршілік белгісі байқалмайтын орасан зор үйіндісіне айналады (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2016).

3. Но каждый должен понимать и знать, что в рыночных условиях не надо *ждать манны небесной*, а эффективно трудиться (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2014).

Бірақ нарықтық жағдайда *аспаннан нәпақа күтпей*, тиімді еңбектену керектігін әркім-ақ түсінуі тиіс (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2014).

4. *Остальные деньги мы не проели* и не потратили, а сохранили и преумножили (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2014).

Қалған ақшаны ішіп-жеп және жұмсап қойған жоқпыз, сақтадық және көбейттік

(Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2014).

Translation or metaphor (or simile) by simile plus sense (or occasionally a metaphor plus sense)

1. Важно, чтобы *высвободившаяся энергия народных масс* в арабо-исламском мире была направлена в созидательное русло и служила решению социально-экономических проблем региона (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

Араб-ислам әлеміндегі *халықтық толқудан босаған күш-қуаттың* жасампаздық арнаға бағытталып, аймақтың әлеуметтік-экономикалық проблемаларын шешуге қызмет етуі маңызды (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

Conversion of metaphor to sense

1. *Увядание Шелкового пути* превратило Центральную Азию в отсталую периферию (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

Жібек жолының саябыр тартуы Орталық Азияны мешеу шет аймаққа айналдырды (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

2. *Судья должен дорожить своим креслом* и знать, что, нарушив закон или профессиональную этику, он потеряет не только право состоять на государственной службе, но и весь пакет социальных гарантий (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

Судья өз қызмет орнын қадірлеуге тиіс және заңды немесе кәсіби этиканы бұзған жағдайда өзінің мемлекеттік қызметте болу құқығынан ғана емес, барлық әлеуметтік кепілдіктерден де айырылатынын білуі керек (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

3. Мы не знаем, какой *ещё стороной обернутся к нам следующие годы* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2015).

Біз алдағы жылдардың қандай боларын білмейміз (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2015).

Deletion

1. Много говорится о развитии систем видеонаблюдения, но при этом помещения самих правоохранительных органов зачастую так и остаются «слепыми» зонами (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2020).

Бейнебақылау жүйесін дамыту жөнінде көп айтылады. Бірақ соған қарамастан құқық қорғау органдары көбінесе өздерінің ғимараттарында құрылғысыз отырады (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2020).

2. Через нашу историю *красной нитью* проходит постоянное преодоление всех вызовов судьбы (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2020).

Біз төл тарихымызда тағдырдың түрлі сынынан әрдайым сүрінбей өттік (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2020).

3. Мы должны понимать, что *эпоха* мононациональных государств *канула в Лету* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

Жаһандану дәуірі – көпұлтты мемлекеттер дәуірі (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

Strategies in Russian-English metaphor translation

Table vii

Strategies in the English translation

Strategies	Reproducing	Replacing	Converting	Simile	Deletion	Simile plus sense	Same metaphor plus sense
Metaphors	328	119	115	11	11	2	1

When translating from Russian into English, there are similar trends as when translating into Kazakh. However, all 7 Newmark strategies were found. Literal translation is also the most common strategy. Replacement by metaphor and conversion into sense take significant places. Translation by simile, translation by simile plus sense and translating into the same metaphor plus sense are not used very often. Based on this, it can be concluded that the preservation of the metaphor is prioritized by translators.

Reproducing the same image in the TL, provided the image has comparable frequency and currency in the appropriate register

1. Каждое нефтегазовое месторождение должно рассматриваться как *целостный анклав развития предпринимательства*: от сферы современных бытовых услуг и до самого передового инженерного и программного обеспечения (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2006).

Every oil and gas field is to be considered as *an integral enclave for development of entrepreneurship* in areas from modern utility services to the latest engineering and software (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2006)..

2. Для эффективной борьбы с международным злом требуются усилия всего мирового сообщества (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

An effective struggle against this international evil requires joint efforts by the entire international community (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005)..

3. Но, как говорится, *глаза боятся, а руки делают* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

Yet, as the saying goes, *“the eyes may be frightened, but the hands are working”* (Official

website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

4. *Казахстан устоял. Кризис не разрушил наши достижения и сделал нас сильнее* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

Kazakhstan has withstood. The crisis has not destroyed our achievements, but has made us stronger (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

5. *Нынешний глобальный кризис не свалился неожиданно нам на голову* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2015).

The current global crisis suddenly *fell on our heads* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2015).

The complete transfer of the metaphor is possible with similar, well-established and universal concepts.

Replacing the image in the SL with a standard TL image which does not clash with the TL culture, but which, like most stock metaphors, proverbs etc., are presumably coined by one person and diffused through popular speech, writing and later the media

1. *С другой стороны, должен быть четкий законодательный заслон против злоупотреблений свободой слова* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2006).

On the other hand, there ought to be a clear *legislative shield* against the abuse of freedom of speech (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2006).

2. *О таких предпосылках архитекторы строительства Европейского Союза могли только мечтать* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

The founding fathers of the European Union could only wish they had so much in common (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

3. Иначе мы повторим советское «закон-дышло» (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

Otherwise, we will end up repeating the Soviet maxima, “*A law is just a sound*” (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

4. Условия для раскрепощения инициативы казахстанцев созданы, предпринимателям осталось их только реализовать (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005)!

The environment *for unleashing the initiative* of our citizens has been created; now is the time to seize the new opportunities (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005)!

5. Правительству хватит топтаться на месте (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2017).

The government shall stop *going rounds in circles* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2017).

However, concepts and things that are characteristic of a particular country or culture create difficulties in translating metaphors, like a proverb “закон-дышло” or an idiom “топтаться на месте”.

Translation of metaphor by simile, retaining the image

1. Чтобы ее решить, мы должны были провести тройную модернизацию: построить государство и совершить прорыв в рыночную экономику, заложить основы социального государства, *перестроить общественное сознание* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

To reach this aim we had to work to improve three areas: build a modern nation state by making the leap towards a market economy, lay the foundation of a social system and, finally, *transform people’s thinking and outlook* (Official website of the President of the Republic of

Kazakhstan, 2012).

2. Для меня принципиально важно, что мы вместе тогда удержали страну от потрясений, гражданской войны и *экономической разрухи* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2017).

It is crucial for me that together we have then managed to hold the country from the turmoil of internal conflicts and *economic collapse* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2017).

3. Отказ от *ресурсного менталитета* и диверсификация экономики (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2019).

4. Abandonment of *the raw material-based mentality* and diversification of the economy (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2019).

Translation or metaphor (or simile) by simile plus sense (or occasionally a metaphor plus sense)

1. И сегодня у нас есть хорошая база для движения вперед (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2019).

So today we possess a substantial base *to rely upon and grow further* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2019)..

2. Ключевое условие успеха новой экономической политики должно быть *подкреплено кадрами* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

A key condition of success for our 2050 policy will be *the right people to back it up* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

Conversion of metaphor to sense

1. Тем самым мы создадим еще один оборонительный эшелон на случай возможных *экономических потрясений* (Official website of the President of the Republic

of Kazakhstan, 2012).

The strategic reserve will serve as the foundation of the energy security of the country providing another line of defense *in troubled economic times* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

2. В ближайшие 10-15 лет надо создать наукоёмкий экономический базис, без которого *мы не встанем в один ряд* с развитыми странами мира (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2014).

Without this basis *we cannot join* the group of developed countries (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2014).

3. Нам предстоит *воплотить их в букву законов* и конкретные решения (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2014).

We will have *to translate them into relevant legislation* and concrete actions (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2014).

Deletion

1. Через нашу историю *красной нитью проходит* постоянное преодоление всех вызовов судьбы (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2020).

In our history, we have always overcome different challenges (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2020).

2. *Нынешняя чрезвычайная ситуация в мире, спровоцировавшая обрушение систем здравоохранения, гуманитарные и социально-экономические потрясения, стала для всех нас серьезным испытанием на прочность* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2020).

The current global emergency is a stress test for all of us that has triggered health, humanitarian and socio-economic turbulence (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2020).

3. В 1993 году мы приняли уникальную программу «Болашак», благодаря которой 8 тысяч талантливых молодых людей получили блестящее образование в лучших университетах мира (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

In 1993 we adopted a unique “Bolashak” program which enabled 8,000 gifted young people to study in the world’s top universities (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

Excessive metaphors are often omitted that do not change the meaning of a sentence or phrase.

Same metaphor combined with sense

1. То, что у нас до сих пор нет нефтехимии и газопереработки высоких переделов – это, как говорится, «ни в какие ворота не лезет» (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2020).

The fact that we still do not have petro-chemistry and high-value gas processing is, “does not fit into any door” (is senseless), as the saying goes (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2020).

One of the first findings from the assembled corpus is the large presence of dead metaphors. For example, there is a word “острый” in the sense of “напряженный, критический”. In Kazakh there is a word “құру” which also means “жоғалу”. In English, for example, as Newmark wrote in his article there is a word “reflect” as “think”. The translation of such metaphors can be problematic only if one does not know additional meanings of the words.

The next conclusion that can be drawn from the compilation of a corpus of metaphors based on states of nation address and speeches is that there are many metaphors, languages are metaphorical. All three languages are metaphorical. On the one hand, sometimes

metaphors are translated simply by conveying meaning, but on the other hand, some expressions are metaphorized when translated from Russian into English or Kazakh.

Particular difficulty arises when transferring original metaphors. A striking example is these metaphors from the states of nation address:

Мы знали, что *демократию* невозможно внедрить декретом, ее надо *выстрадать* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

We knew that democracy cannot be decreed; it can only be gained by labor and passion (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

Біз демократияны декретпен енгізуге болмайтынын, оны жан-жүрегіңмен түйсіну керек екенін білдік (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

This metaphor was converted into sense. The difficulty lies in conveying the full emotional coloring of this expression. “Выстрадать” is to achieve something through suffering according to the Big Explanatory Dictionary of the Russian Language. Since there is no equivalent to this verb in English and Kazakh, the explanation is the only option and at the same time the emotional coloring is somewhat lost. Another nuance is the play of words. Democracy is presented as a feeling. The process of democratization is described as difficult, for the sake of or because of which people suffer.

Another problem that arises when translating metaphors may be the lack of an equivalent.

Мы приняли Стратегию-2050, чтобы казахстанцы *крепко держали в своих руках штурвал будущего страны* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2014).

We've adopted Strategy-2050 so that Kazakhstan's people can *hold firmly in their hands the helm of the country's future* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2014).

Біз қазақстандықтардың *ел болашағының тұтқасын нық ұстауы* үшін «Қазақстан-2050» Стратегиясын қабылдадық (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2014).

For example, while literal translation from Russian into English does not cause problems and the meaning is conveyed. In the Kazakh language, the picture changes a little and the steering wheel turns into a "handle or handrail". Probably such a translation was carried out due to the lack of an equivalent in the Kazakh language. As you can see, the translator tried to keep the word play. When translating such metaphors, the translator is faced with the task of preserving the meaning and word play and the beauty of expression. The people are at the helm of the ship which is our country and they confidently rule, but the picture has shifted. Perhaps it is also in the cultural aspect. Russia and Great Britain were great maritime powers in the past.

The examples given earlier to illustrate translation strategies confirm the complexities associated with the lack of an equivalent. This is, for example, "проходить красной нитью" in English, or another original metaphor "сцементировать регулирующие нити". In order to convey a thought clearly, translators have to omit metaphors. This is what happened in these cases.

Metaphorical models

When translating metaphors in political texts and speeches, not only translations of individual metaphors are carried out, but metaphorical models that can be distinguished and which will usually be preserved when transferred to another language. This can be clearly

seen on the basis of the corpus of metaphors we have assembled. Metaphorical models were identified according to Chudinov's classification. Specifically, models were identified: management is building; management is organism/body; management is war; management is movement; management is sport.

Management is building:

1. Мы подходим к тому, что, увеличив ВВП в два раза, *вместе построим еще один Казахстан* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

By doubling our GDP, *we will together build another Kazakhstan* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

Біз жалпы ішкі өнімді екі есе ұлғайтып, *бірлесіп тағы да бір Қазақстан орнататындай межеге жақындадық* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

2. Если нация теряет свой культурный код, *то разрушается и сама нация* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012)..

If a nation loses its cultural code, *the nation is broken* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

3. *Наш суверенитет, наша независимость* наконец-то обретет то, что скрепляет нацию, *цементирует ее*, – это родной язык. Это главный бриллиант в короне суверенности нашего государства (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

Our sovereignty, our independence will finally gain something that binds the nation and *cements it* – a mother tongue. This is the crown pearl of our state's sovereignty (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

Осылай тәуелсіздігіміз бүкіл ұлтты ұйыстыратын ең басты құндылығымыз – туған тіліміздің мерейін үстем ете түседі (Official website of the President of the Republic of

Kazakhstan, 2012).

4. Во-вторых, *мы строим социально ориентированное общество*, в котором окружены заботой и вниманием люди старшего поколения, материнство и детство, молодежь, общество, которое обеспечивает высокое качество и передовые социальные стандарты жизни всех слоев населения страны түседі (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2006).

Second, we are building a socially oriented community in which the elder generation, motherhood, childhood, and youth are all surrounded with care and attention. We are building a community which provides high quality and advanced social standards of life for all strata of the population of our country түседі (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2006).

Екіншіден, біз аға ұрпақты, ана мен баланы, жастарды қамқорлық пен ілтипатқа бөлейтін әлеуметтік бағдарланған қоғам, ел халқының барлық топтары тұрмысының жоғары сапасы мен алдыңғы қатарлы әлеуметтік стандарттарын қамтамасыз ететін қоғам құрудамыз түседі (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2006).

5. Во-первых, *фундаментом процветающего и динамично развивающегося общества может* быть только современная, конкурентоспособная и открытая рыночная экономика, не ограниченная рамками только сырьевого сектора (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2006).

First, the foundation of a flourishing and dynamically developing society can only be based on a modern, competitive and open market economy which is not confined only to the extracting sector (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2006).

Біріншіден, *өркенді де өршіл дамып келе жатқан қоғамның іргетасы* тек қана осы заманғы, бәсекеге қабілетті және бір ғана шикізат секторының шеңберімен шектеліп

қалмайтын ашық нарық экономикасы бола алады (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2006).

Management is organism/body:

1. Надо завершить трансформацию прежде архаичного и *неповоротливого государственного механизма* в современный, способный управлять динамичными общественно-политическими процессами на базе лучшего мирового опыта и в интересах наших граждан алады (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

It is necessary to complete the transformation of the previously archaic and *sluggish state mechanism* into a modern one, capable of governing dynamic social-political processes on the basis of the best world experience, and in the interests of our citizens (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

Бұрынғы көнерген және *ырыққа көнбейтін мемлекеттік тетікті* үздік әлемдік тәжірибеге сүйене отырып, азаматтарымыз мүддесі үшін осы заманғы қоғамдық-саяси процестерді серпінді басқаруға қабілетті тетікке айналдыру ісін аяқтауымыз керек (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

2. *Казахстанский бизнес уже прочно стоит на ногах*, начинает осознавать свою социальную ответственность и выстраивать свою деятельность в соответствии с ней (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2006).

Kazakhstan's business already *stands firmly* and is starting to realize its social responsibility and structure its activities accordingly (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2006).

Қазақстандық бизнес қазірдің өзінде аяғынан нық тұрды, өзінің әлеуметтік жауапкершілігін пайымдай бастады және өз қызметін соған сәйкес құруда (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2006).

3. Қазақстан *устоял* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

Kazakhstan has *withstood* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

Қазақстан оған *төмен берді* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

4. Вопросы экологии очень *чувствительны* для Казахстана (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2020).

Kazakhstan is very *vulnerable* to the various effects of the climate change (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2020).

Қазақстан үшін экология мәселелері өте *өзекті* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2020).

5. Это в первую очередь распределение национального богатства *в руки народа* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

First and foremost, this is about distribution of national wealth *to the people* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

Бұл – ең алдымен ұлттық байлықтың *халықтың қолына таратылып берілуі* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

Management is war:

1. У нас обеспечивается мирное сосуществование различных конфессий и при этом *ведется борьба с религиозным экстремизмом* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

Different religions peacefully co-exist, while *religious extremism is not tolerated* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

Бізде түрлі конфессиялардың бейбіт қатар өмір сүруі қамтамасыз етілген, *әрі діни*

экстремизмге қарсы дәйекті күрес жүргізіледі (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

2. С другой стороны, должен быть четкий *законодательный заслон* против злоупотреблений свободой слова (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

On the other hand, there ought to be a clear *legislative shield* against the abuse of freedom of speech (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

Сонымен қатар сөз бостандығын пайдаланудағы шектен шығушылыққа *қатаң тосқауыл* қойылуы шарт (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

3. Государство и общество должны *единым фронтом* выступить против коррупции (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

The State and society should come forward against the corruption *as a united team* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

Мемлекет пен қоғам жемқорлыққа қарсы *күресетін бір күш болуға тиіс* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

When translating the metaphor "единым фронтом", the metaphorical model in English changed from management is war to management is sport.

Management is movement:

1. У нас есть уникальный шанс на этой основе *ускорить наше движение вперед* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

On this basis, we have a unique opportunity *to accelerate our advancement* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

Осы негізде өзіміздің *ілгері басқан жүрісімізді одан әрі жеделдете түсуге* тамаша мүмкіндігіміз бар (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

2. Это *тормозит работу* не только госаппарата, но и загружает Парламент (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2020).

This slows down the work not only of the state apparatus, but also overburdens Parliament (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2020).

Бұл жағдай мемлекеттік аппараттың ғана емес, Парламенттің де жұмысын қиындатады (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2020).

3. Все это является результатом правильного *политического пути* и высокого авторитета Казахстана на международной арене (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2017).

All that is the result of a correct *political path* and Kazakhstan's high authority in the international arena (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2017).

Осының барлығы Қазақстанның халықаралық аренада жоғары беделге ие болғанын және *саясатымыздың* дұрыстығын көрсетеді (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2017).

4. Только те народы, которым удастся *опередить будущее* и решительно *пойти навстречу* вызовам, а не стоять и ждать, окажутся победителями (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2017).

Only those nations, which manage to *get ahead of the future* and decisively *meet the challenges*, without standing and waiting, are the winners (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2017).

Болашағын айқындап, сын-кәтерлерді күтіп отырмастан, оған *табанды түрде қарсы тұра* алатын халық қана жеңіске жетеді (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2017).

5. Мы не должны «*тянуть*» *неконкурентные компании* за счет государства (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2015).

We should not “*pull up*” *uncompetitive companies* at the expense of the state (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2015).

Біз бәсекеге қабілетсіз компанияларды мемлекет есебінен «*сүйремеуге*» *туісіз* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2015).

Management is sport:

1. Это повысит эффективность деятельности государственных органов, приведет к снижению коррупции и *административных барьеров* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2006).

It would improve effectiveness of Government agencies, resulting in reducing corrupt practices and administrative barriers (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2006).

Ол мемлекеттік органдар қызметінің тиімділігін арттырып, сыбайластық пен әкімшілік кедергілерді кемітуге қол жеткізеді (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2006).

2. Устраняются *административные барьеры* для малого и среднего предпринимательства (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2015).

Administrative barriers for small and medium-sized businesses are being removed (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2015).

Шағын және орта кәсіпкерлік үшін *әкімшілік кедергілер* жойылуда (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2015).

3. С чего мы начинали, *с чем мы оказались на старте*, какие в то время у нас были реальные шансы (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005)?

So, how did we start, *what did we have to work with at the beginning*, and what were our real chances for success (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005)?

Біз неден бастадық, *жол басында қолымызда не болды*, сол кездегі біздің нақты мүмкіндіктеріміз қандай еді (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005)?

4. Чем быстрее мы сможем нарастить производственный потенциал страны, тем быстрее Казахстан станет *полноценным игроком*, а не придатком международного рынка (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

The quicker we build up the production potential of the country, the faster Kazakhstan will become *a key player* in the global market (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

Елдің өндірістік әлеуетін қаншалықты еселей алсақ, Қазақстан халықаралық нарықта қосалқы емес, солғұрлым тезірек *әлеуетті ойыншыға* айналады (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

As can be seen from these examples, basically the metaphorical model remains. But in some cases, there may be a change in the model with a change in the image, but with the preservation of meaning. Or, in the absence of an adequate equivalent or by the choice of a translator, the model is also erased as in the case with “с чем мы оказались на старте”. In English translation the sport model is lost. In Kazakh the model changed to management is organism/body. The model also was lost in translation of “разрушается” to “broken”. It is implying of a building being destroyed in Russian, and the image is a little different in English. Because a building is not breaking, it is being demolished. The model is also different in the case of “в руки народа” to “to the people”. The hands are missing in English language, because it probably would not make much sense.

Survey conducted research

Translation of metaphors in political discourse in written translation as well as in oral translation is subject to peculiarities and difficulties that consist mainly in the transfer of color

of expressiveness. Since politicians who use metaphors in their speech want all people to understand certain problems that are happening in the country, so they add expressiveness to their speeches.

For the research, a survey was conducted among undergraduate, graduate, and professional translators on translating metaphors in political discourse anonymously. This helped to identify the difficulties of translating metaphors in written translation that are used in political discourse. For a complete analysis, the excellent translations were selected for comparison with the main translation of the states of the nation address and the speeches of the Presidents of the Republic of Kazakhstan, which were presented on the official website of Akorda in three languages. Students and translators translated sentences with metaphors from Russian into English or Kazakh to choose from, but many translated into English.

A total of 47 people took part in this survey. Of these, bachelor students - 18, master students - 11, postgraduate students - 1, working as translators - 2. There was also a graph – “another”, which 15 people designated themselves. The survey was conducted from March 23 to April 3, 2021 using a google form created specifically for this study. The purpose of this survey was to observe the strategies used by people involved in translation and to draw conclusions on what can be problematic during these metaphor translation. The form was distributed using the WhatsApp messenger.

The survey participants were asked to answer questions about their age and gender, academic rank. After these questions, there was a request to translate 12 metaphors into Kazakh or English. 66 percent of the participants were female and 34 percent were male. 70.2 percent of the participants were between the ages of 16 and 25 and 29.8 percent were between the ages of 25 and 40. Out of 47 people, 5 people translated metaphors from Russian into Kazakh. 4 people filled out the survey incorrectly without making a translation. 38 people translated metaphors from Russian into English.

This study, as it was mentioned earlier, is focused on the Peter Newmark's strategies (transformations): 1) reproducing the same image in the TL, provided the image has a comparable frequency and currency in the appropriate register, 2) the translator may replace the image in the SL with a standard TL image which does not clash with the TL culture, 3) translation of metaphor by simile, retaining the image, 4) translation of a metaphor (or simile) by simile plus sense, 5) conversion of metaphor to sense, 6) deletion, 7) same metaphor, combined with sense (Newmark, 1985, p. 52).

The first sentence that was used to translate is: “Мы приняли Стратегию-2050, чтобы казахстанцы крепко держали в своих руках *штурвал будущего* страны” (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2014). Some translated it reproducing the same image in the TL, provided the image has a comparable frequency and currency in the appropriate register “*helm of the country's future*”, “*driver's seat of country's future*”, “*the wheel of the country*”, “*have a firm grip on the steering wheel of the future*”, “*hold firmly the rudder of the country's future*”; some of them deleted the word “штурвал”: “The strategy 2050 has been accepted with the aim to give a future to the hands of our citizens”, “We have adopted the Strategy-2050 in order to give our citizens a feeling of confidence of the future of our country” or “We adopted the 2050 Strategy, to achieve a successful future for the country”.

In the Kazakh version, the translation of this metaphor translated with the expressiveness but deletion and paraphrasing the metaphor “штурвал будущего”: “2050-Стратегиясын қазақ елінің жарқын болашағы үшін және де еліміздің ертеңі үшін айқын сенім үшін қабылдадық”. “Біз 2050 стратегиясын ел болашағының тізгінін Қазақстандықтар өз қолдарында бекем ұстасын деген оймен қабылдадық”. “Қазақстан Республикасының азаматтары мемлекетінің болашағының тізгінін нық ұстауы үшін 2050 стратегиясын қабылдады”. According to the first translation, we see that the

translation of the metaphor “штурвал будущего” was deleted, paraphrased or was translated reproducing the same image in the TL, provided the image has a comparable frequency and currency in the appropriate register .

The second sentence that was used to translate is: “Стратегическое планирование в XXI веке является правилом номер один. Ибо никакой ветер не будет попутным, если страна не знает *маршрута и гавани прибытия*” (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2014). Certain of them translated it using replacement with an equivalent metaphor, for example: “For no wind will be fair if the country does not know the route and the port of arrival”, “No wind will help to find a harbor, if the country doesn’t have a course and a harbor of destination”, “No wind is goes along of the country does not know the path and the harbor of destination”, “The wind will not be favorable, if the country does not have a clear route and a harbor of arrival” etcetera.

But the Kazakh version of the translation of this sentence used the preservation of a similar metaphorical image with the addition of an explanation, for instance: “*Себебі, бағыты мен бағдарын білмеген кемеге тіпті жолай соққан жел де көмекші бола алмас*”; or were translated in plain language deleting the metaphor: “Ел ертеңі үшін оның алға қойған мақсаттары айқын болу керек”, “Егер ел қай бағытта даму қажеттілігін білмесе, оған еш нәрсе көмек көрсете алмайды”; also it translated literally: “Егерде мемлекет қай жерге келудің маршрутын білмейтін болса, онда ешқандай жел сенің жағында болмайды”.

Analysis of the second sentence shows that the translation of a metaphor in political discourse has a number of nuances, for some it is a simple sentence, but others used a strong expression that conveys the whole color of what was said, in the translations deletion was used, the preservation of a similar metaphorical image with the addition of an explanation, as well as direct translation.

The third sentence that was used to translate is: “Но каждый должен понимать и знать, что в рыночных условиях не надо *ждать манны небесной*, а эффективно трудиться” (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2014). Many have translated this metaphor using the first strategy (transformation) “*manna from heaven*”. Also this metaphor was deleted: “Every person should know and understand that in the market conditions should make great efforts”. Moreover some of them used analogical metaphor such as “But everyone should understand and know that in market conditions it is not *necessary to wait for the things to appear from thin air*, but to work hard”.

Moreover, the Kazakh version of the translation of this sentence used the replacement with an equivalent metaphor, and also that sentence was divided into two small simple sentences, for example: “Нарықтық жағдайда *алма піс аузыма түс* деген пікір қате. Барлығы талмай еңбек жасау керек”, “Алайда, нарық жағдайында барлығы *аспаннан салбырап түспейтініне* және мақсатына ерен еңбектің арқасында ғана жете алатындығымызды әрқайсымыздың ойымызға тоқығанымыз жөн”, “Дегенімен де, әрбір азамат нарықтық жағдайда *аспаннан тылсым күшті күтпей*, эффективті еңбек атқару қажеттілігін біліп және түсіну қажет”.

The fourth sentence that was used to translate is: “*«Жить по средствам»* – это наш проверенный принцип и правильная модель бюджетной политики, особенно в условиях влияния глобального кризиса” (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2015). Many have translated this expression using the first strategy (transformation) “*to live within our means*” or deleted and translated it likes “*to leave with money*”. Moreover some of them translated it as “*humble living*”, “*leading a wary life*”, “*living economically*”, “*living frugally*” it was replacement with an equivalent metaphor proposed by Peter Newmark’s strategies (transformations).

The Kazakh translation of this metaphor is very expressively colored in literary statements, for instance: “*көрпеңе қарап аяғыңды соз*”; or translated with plain expressions “*қолда бар қаржымен жоспарлау қолайлы*”, “*бірінші қажеттілік туғызатын мәселелер ең бірінші орында тұруы тиіс*”, “*мүмкіндігіне қарап өмір сүру*”, “*қаражатқа қарап өмір сүру*”.

The fifth sentence that was used to translate is: “Активы фонда «Самрук-Казына» составляют более 40% ВВП, включают более пятисот «внучек» и «правнучек»” (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2015). Many have translated this metaphor using the first strategy (transformation): “*granddaughters and great-granddaughters*”, “*granddaughter's and their children*”, “*granddaughters and great-grandchildren*”. But some have translated this metaphor to fit a sentence that has a different meaning, and just deleted: “The assets of Samruk-Kazyna foundation consist of more than 40% of the GDP and have more than 500 *affiliates*”, “There are 40% GDP of Samruk-Kazyna, including *other fund's trees*”.

However, the Kazakh version of the translation of this sentence used deletion so the meaning of the metaphor was lost: “*500 -ден астам жұмыскерлерден құралған*”; also the replacement with an equivalent metaphor was used “*бесжүзден аса өрме-бұтақтарына ие*”; as well as used omission “*өз қарамағындағы компанияларды қосып алғанда*”, “*500-ден астам филиалдары кіреді*”.

The sixth sentence that was used to translate is: “Всё это сопровождается *раздутыми штатами* и потреблением огромных бюджетных ресурсов, и в то же время приводит к вытеснению частных инвестиций и инициативы” (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2015). Certain of them translated it using the first strategy (transformation) “*bloated states*”, “*bloated staff*”, “*overstaffing*”, “*a big assess of stuff*”, “*the excessive staff*”, “*excess staff*”, and “*bloated workforce*”. As well as Kazakh

version of this translation was deleted this metaphor: “Бұл да өз кезегінде орасан зор бюджеттік қорлардың қолданылуымен қабаттасып, оған қоса жеке бас инвестициялары мен бастамалардың басылуына әкеліп соғып жатыр”. “Осының барлығына бюджеттен ауқымды қаржыландыру жүргізілгенімен, бұл жоба жеке инвестицияландыруды орнынан ысырып шығаруда”. “Мұның бәрі көпіршіктенген мемлекеттермен және үлкен бюджеттік ресурстарды тұтынумен қатар жүреді, сонымен бірге жеке инвестициялар мен бастамалардың қаптап кетуіне әкеледі”.

The seventh sentence that was used to translate is: “Такие «нововведения» иногда *доходят до смешного*” (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2018). Many of them translated it literally, used replacement with an equivalent metaphor and paraphrasing: “Such “innovations” are sometimes *ridiculous*”, “Such kind of “innovations” *may lead to fun*”, “Such innovations *go to ridiculous lengths*”, “Such innovations *run to the absurd*”, and “Such «innovations» sometimes *get funny*”. The Kazakh translation of this metaphor is very expressively and emotionally colored in literary statements, for instance: “Кейде жаңалық жасаймын деп *жаңалатынымыз бар*”. “Мұндай «жаңа енгізулер» *кей кезде балалық есерлік деңгейіне жетеді*”. “Бұл тәрізді жаңа ұсыныстар кейде *күлкі келтіреді*”. “Мұндай «жаңашылдықтар» *кейде күлкілі болып шығады*”.

The eighth sentence that was used to translate is: “Пора закрыть эту «*кормушку*» для чиновников и разного рода «*прилипал*»” (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2019). Certain of them translated it literally, for example: “*trough*” and “*stuck*”, “*feeder*” and “*clingers*”. Also some of them omitted it: “We need to close the door for this kind of officials and corrupts”. “We need to close a feast for officials and different hangers”. “We need to stop feeding pockets of officials and different sort of sticklers and this is time to finish the corruption”. Those who translated into Kazakh also used omission, literal translation, and replacement with an equivalent metaphor: “Шенеуніктер мен асыра

мақтаушыларды *қоректендіріп отырғандардың* қолын байлау керек”. “Жемқор шенеуніктердің *аузын жауып, нанын тартып* алатын кез келді”. “Шенеуніктер мен барлық *“жабысқақтарға”* арналған *“тамақтандыруды”* жабатын кез келді”.

The last metaphor that was used to translate is: “Каждый человек – сам *«кузнец своего счастья»*, а вместе мы создаем счастливое будущее нашей страны” (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2020). For a given metaphor, there is a stable expression, and many have translated using this expression, some of them omitted it. For example: *“an architect of their life”, “blacksmith of his own happiness”, “must create their own happiness”, “builds their own happiness”, “makes their own happiness”, “responsible for their happiness”, and “makes own fortune”*. The Kazakh translation of this metaphor was used preservation of a similar metaphorical image with the addition of an explanation and paraphrasing, for instance: “*Әр адам өз өмірінің зергері. Қалай әсемдеп бар ниетіңмен жасасаңыз бұйымыңыз ерекше болады, сол себепті елімізді де ерекше құрметтейік, оның болашағы үшін бірге жұмыс жасайық*”. “*Әр адам өз тағдырының өз қожасы, ал бірге біз еліміздің жарқын болашағын өзіміз жасаймыз*”. “*Әр адам өз бақытының ұстасы болып табылады және біз бірге еліміздің бақытты болашағын жасаймыз*”.

Ultimately, from our survey on the translation of metaphors, we can understand that the peculiarities and difficulties of the translation of metaphors remain relevant in the linguistic sphere. Since, each person's perception of information is different. Basically, the translation of the metaphors that we chose was translated literally and omissions were used in the English version, but in the Kazakh version, metaphors with explanations were used or there were substitutions of metaphors similar to the one that we proposed. The study of this topic requires in-depth analysis. One thing is clear, that the translation of metaphors in

political discourse has its own nuances, since it is necessary not only to convey the meaning, but also to convey the expressiveness of the expression with emotional coloring.

Discussion

Why does this work matter?

The results of this study are, first of all, a corpus of metaphors. This corpus of metaphors is compiled in three languages. This is its uniqueness. To date, there are not so many collections of metaphors that would include the Kazakh language. Despite the fact that the messages are available for every citizen of Kazakhstan, collecting and analyzing metaphors is a long and meticulous work. The compilation of this corpus of 570 metaphors took several steps, such as reading and analyzing texts in three languages, analyzing metaphoricity and defining a translation strategy.

The work can be important for further exploration of metaphors in political texts, messages and speeches. First, by studying the literature that is presented in this work in the literature review and bibliography, anyone can extract what is needed for their work. These can be both quotes and the books and articles from journals themselves. Secondly, to further highlight the peculiarities and difficulties in translating metaphors.

The work is of value to students and translators in two ways. In the first case, in order to understand the metaphor and study what translation strategies are, why metaphors are difficult to translate. And then using the corpus to train metaphors translation and define translation strategies. In the second case, the corpus can be used to train translation skills, both oral and written. And at the same time, both people who train their translation skills from Russian into English and those who translate from Russian into Kazakh can use it. And even from Kazakh to English training is possible. It depends on the goals and knowledge of the person to whom this corpus will be given.

Interpretation of the results

Metaphors are common in political text and translation is inevitable. Metaphors vary in difficulty of translation. Some metaphors are so well-established and widespread that literal

translation is possible. And this translation will be perfectly understandable. Or, these metaphors have a well-established equivalent. The literal transmission of one-word metaphors is easier. Based on the corpus, these are metaphors such as:

1. Дороги - это *линии жизни* для Казахстана (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2014).

Roads are *lifelines* for Kazakhstan (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2014).

Жолдар – Қазақстан үшін *өмір желісі* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2014).

2. Слепой *фанатизм* абсолютно чужд психологии и менталитету нашего миролюбивого народа (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

This *blind fanaticism* is absolutely alien to the psychology and mentality of our peaceful people (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

Соқыр фанатизм біздің бейбітсүйгіш халқымыздың психологиясы мен діліне мүлде жат (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

3. Мы создаем такое справедливое общество, в котором каждый может сказать: «Я – казахстанец, и в своей стране для меня *открыты все двери!*» (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012)»

We are creating a fair society, where everyone can say: “I’m a citizen of Kazakhstan, and *all the doors are open for me* in my country!” (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).”

Біз: «Мен – қазақстандықпын, *өз елімде мен үшін барлық есік ашық!*» – деп айта алатын әділетті қоғам құрып жатырмыз (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2012).

Literal translation of complex metaphors is rare, although it does occur as an example with doors. The openness of the doors has a positive meaning in these three languages. Moreover, when translated into English and Kazakh, it becomes clear that they are not talking about doors, but about opportunities and prospects for the people of Kazakhstan. However, even archaic metaphors may not have an equivalent and can be translated by meaning. Exemplarily Achilles' heel is translated into Kazakh as weak side/place. As expected most of the translation is done word for word. Presumably due to the fact that these are one-word common metaphors. Then in second place is to convey meaning. And the third popular way is the replacement of a metaphor with a close metaphor. An unexpected result is that the translation method is by simile with the use of words “like” and “as” is very rare. However, this does not mean that such a translation is impossible. It is possible and easy. But for some reason, translators choose other methods.

One way to translate a metaphor while preserving metaphor and wordplay is to replace the metaphor with another metaphor that is similar in meaning and does not contradict the original language. These can be idioms and proverbs. These are often archaic expressions. As follows from the corpus, this technique is used when translating political texts in Kazakhstan.

Эти угрозы *не за горами* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

Бұл қатерлер *қыр астында жатқан жоқ* (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2005).

As you can see from this example, they used the equivalent of “not under the mountain range” to translate “not far off” (not behind the mountains), implying that threats are rapidly approaching the country.

Мы должны быть готовы к *острой конкуренции* и использовать ее в своих интересах (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2006).

We should be ready for *fierce competition* and use the advantage of it in our best interests (Official website of the President of the Republic of Kazakhstan, 2006).

In this example, "fierce competition" (hot/spicy competition) a metaphor characteristic of the Russian language, has turned into fierce competition. It is due to fact that the literal translation does not make sense.

Metaphors can be categorized into metaphorical models. It is seen even within our corpus. These metaphors all have to do with some part of life. As mentioned earlier, metaphors are used deliberately by politicians. These are often simple metaphors that a large number of people understand. This is done in order to cover a wider spectrum of the population and to affect more people. For example, the image of war is used to raise the authority of the current government. Government shows its strength through struggle or war. So, it turns out that the state has a powerful military base and involved in military alliances. In Kazakhstan, they often resort to the image of the protector of Kazakhstanis from terrorism and terrorists, extremism, corruption, and human trafficking. An interesting observation from the translation of metaphors in metaphorical models is that the metaphorical model can change during translation. An example was previously given of how the metaphorical model of war, when translated from Russian into English, became a model of sport. Namely, this word is "united front" in a "united team". This is an interesting choice. However, the meaning does not change, but the picture changes. But on the emotive side, it refers to similar feelings. If in the case of war they appeal to such feelings as patriotism, love for the motherland, solidarity, then in sports it is unity and team spirit, common goal.

The most preferred strategy that Newmark emphasized was the transfer of meaning. At the same time, such a translation must be justified. This means that the literal translation of such a metaphor is too shocking and incomprehensible. For example, the translation of the expression "law-drawbar" from the Russian language into the Kazakh language is literally incomprehensible. This was probably the reason why the translators chose the explanation as “заң қалай бұрсаң солай бұрылатын тәртенің” (the law can change the way it is manipulated).

Clearly, the study of metaphors is complex, since there are different approaches, aspects and nuances that it includes. Metaphor in political discourse has a number of its own difficulties and peculiarities in translation, which we have identified in the course of our research. In the course of the study, we analyzed the main strategies aimed at studying metaphors. These strategies helped to expand an understanding of metaphors in political discourse and contribute to an even deeper study of the topic. The main metaphorical strategies were researched in political discourse and a system of basic conceptual metaphorical models as well that make up the space of political discourse. Metaphors were analyzed metaphors in Russian, English, and Kazakh political discourse. In each of them, stable statements were found that have a stronger impact on the audience's consciousness.

The corpus that was created helped to understand that when translating metaphors from the source language into the target language it may lose its meaning. Since the metaphor in political discourse has a bright stylistic color that is difficult to translate into a particular language.

For the research and a practical observation, a conducted survey among translators and bachelor, master, graduate students showed the most used strategies of metaphor translation. It also helped to identify the difficulties and peculiarities of translating metaphors in written translation that are used in political discourse. The selected translations were useful

to observe strategies in the created corpus and in the collected responses of the survey participants. Both the corpus and the survey show that there is a strong tendency to reproduce the same image in the target language. Conversion into sense and replacing with a metaphor strategies are next in usage both in the corpus and according to the survey. Students and translators had a choice between performing a translation of the metaphors from Russian into English or from Russian into Kazakh, but the majority translated into English. Thus, there is a lack of Kazakh translation in the survey. However, given responses appear to reveal the diversity of the language. The creativity of the translators and students is noticed.

Newmark's choice of strategies was not accidental. After the conducted research, there is an assumption that these strategies are universal and suitable for translation from Russian into English and Kazakh. In addition, when analyzing the use of these strategies, one can draw conclusions about the difficulty the translator faced. If the metaphor is translated by converting the meaning, then clearly in the context in the target language the metaphor might not be appropriate, there was no equivalent, and a literal translation would only confuse the readers or listeners. The same conclusions were drawn from the collected survey results.

For instance, «*ждать манны небесной*» many have translated this metaphor literally “*mana from heaven*”. Also this metaphor was omitted: “Every person should know and understand that in the market conditions should make great efforts”. Moreover some of them used analogical metaphor such as “But everyone should understand and know that in market conditions it is not necessary to wait for the things to appear from thin air, but to work hard”.

Moreover, the Kazakh version of the translation of this sentence used the replacement with an equivalent metaphor, and also that sentence was divided into two small simple sentences, for example: “Нарықтық жағдайда *алма піс аузыма түс* деген пікір қате. Барлығы талмай еңбек жасау керек”, “Алайда, нарық жағдайында барлығы *аспаннан салбырап түспейтініне* және мақсатына ерен еңбектің арқасында ғана жете

алатындығымызды әрқайсымыздың ойымызға тоқығанымыз жөн”, “Дегенімен де, әрбір азамат нарықтық жағдайда *аспаннан тылсым күшті күтпей*, эффективті еңбек атқару қажеттілігін біліп және түсіну қажет”.

In each translation, we see that the translators wanted to add expressiveness to this expression in order to convey the meaning to the recipient.

The fact is that in any language, metaphor remains indispensable in creating a political image. But when translated, it loses its imagery. Since it is important to preserve colorfulness and emotional expressiveness in political discourse. In our study, we found that many translated the metaphor literally or paraphrased it.

For example, «*Жить по средствам*» many have translated this expression literally “*to live within our means*” or omitted and translated it like “*to leave with money*”. Moreover some of them translated it as “*humble living*”, “*leading a wary life*”, “*living economically*”, “*living frugally*” it was replacement with an equivalent metaphor proposed by Peter Newmark’s classification.

The study showed that the translation of metaphors from Russian into English or Kazakh has a number of nuances, such as the transfer of meaning, the stable expression of a particular culture, and the expressiveness of the statement. As well as using various translation techniques like literal translation, paraphrasing, omission, and other well-known translation techniques. The translation of metaphors in political discourse is still a relevant topic for study. This work is unique in that it has been studied in three languages, but still requires in-depth analysis.

Limitations

Although numbers of metaphors are given, this does not indicate the number of metaphors in the states of the nation address and speeches used in the work. Since the goal

was the peculiarities and difficulties of the translation. Therefore, relatively complex metaphors were chosen and without possible and unnecessary repetitions.

Also, the work is limited to the specific theory chosen for the work. Specifically Newmark's strategies and the concept of Lakoff and Johnson. In translation theory, there are many strategies, including those that were not mentioned in this work.

Recommendations

Since not all the states of the nation address were used in this study, but only those that are available on the official Akorda website, it is possible to study the metaphors in the unconsidered states as well.

It is also possible that some researchers may be interested in how to approach the complexities of translation and they will be able to suggest their own translation strategies regarding the Kazakh language. Another possibility is to enumerate the peculiarities and difficulties of translating metaphors that were not highlighted in this work.

Conclusion

Thus, several conclusions can be drawn. First, in the states of nation address and the speeches of the Presidents of the Republic of Kazakhstan, which were used for research in this work, all Newmark's strategies were used when translating from Russian into English. When translating from Russian into Kazakh, all strategies were used, except for the strategy "same metaphor plus sense".

Metaphors are an integral part of the language. When translating political texts, one may come across extraordinary and original metaphors that cause difficulties in translation. This is due to the fact that these metaphors are author metaphors. But in most cases, dead, stock and cliché metaphors are used.

It was revealed that the translation of metaphors in political discourse has its own peculiarities. As expected, the preferred translation strategy is literal translation. However, this translation may have its drawbacks, as an unusual or intricate metaphor for the target language. The most rarely used strategies are "translation by simile", "translation by simile plus sense" and "same metaphor plus sense". These strategies keep the metaphorical and allow adding an explanation. But at the same time, the predominance of other strategies is most likely due to the fact that they allow either preserving the metaphor or transferring its meaning. The main difficulty in translating a metaphor in an assembled corpus is the choice of strategy. Since literal translation may turn out to be ridiculous, and in order to replace it with a close metaphor, the existence of an equivalent is necessary and this is not always possible. The best option is either to remove the metaphor or to translate the meaning. But in this case, it is not possible to keep the metaphor. And if the speech in the language of the source was beautiful and rich, then this is not transmitted to the target language.

Second, an unexpected result of the study was the discovery of metaphorical models. Each metaphor relates to a specific topic. Moreover, after analyzing the translations of these

models, it was possible to conclude that during the translation the model can be preserved, replaced by another model, or completely disappear.

Third, the corpus can be used both for the study and translation of metaphors, and for training translation skills in general.

Fourth, when translating metaphors, there is a cultural aspect. Metaphors are formed in connection with the culture and identity of a particular people, its history, geography. As the corpus shows, the Kazakh and Russian languages have similar metaphors supposedly due to the common history. The clash of cultures in terms of metaphors can be observed.

References

- Almabayeva, G.B. (2010). METAFORA JÁNE M.ÁÝEZOVTYŇ «ABAI JOLY» ROMANYNYNDAĞY METAFORALARDYŇ TÚRIK TILINE AÝDARYLY TÁSILDERI [Metaphor and methods of translating metaphors in M. Auezov's novel "Abai Zholy" into Turkish]. *Vestnik KazNÝ, Serua Vostokovedeniua*, 1 (50), 5-10.
- Al-Zoubi Q., Al-Ali Mohammed N., Al-Hasnawi, R. (2007). Cogno-Cultural Issues in Translating Metaphors. *Perspectives: Studies in Translatology*, 14(3), 230-239. <https://doi.org/10.1080/09076760708669040>
- Aristotle. (2007). *Poetics* (S. H. Butcher, Trans). <http://classics.mit.edu//Aristotle/poetics.html>
- Aristotle. (2011). *Rhetoric* (W. Rhys Roberts., Trans) <http://www.bocc.ubi.pt/pag/Aristotle-rhetoric.pdf>
- Belt T. (2007). Politicheskoe ubezhdenie putem metaforicheskogo modelirovaniya [Political persuasion through metaphorical modeling]. *Politicheskaya lingvistika*, 22 (2), 18–25. <http://www.philology.ru/linguistics1/belt-07.htm>
- Cammaerts, B. (2012). The strategic use of metaphors by political and media elites: The 2007–11 Belgian constitutional crisis. *International Journal of Media & Cultural Politics* 8: 2+3, 229–249. doi: 10.1386/macp.8.2-3.229_1
- Charteris-Black, J. (2011). *Politicians and Rhetoric. The Persuasive Power of Metaphor*. 2nd ed. Palgrave Macmillan.
- Chilton, P.A., Ilyn M. (1993). Metaphor in Political Discourse: The Case of the ‘Common European House’. *Discourse & Society*, 4(1), 7-31. [10.1177/0957926593004001002](https://doi.org/10.1177/0957926593004001002)
- Chilton, P.A. (1996). *Security Metaphors. Cold War Discourse from Containment to Common House*. Peter Lang.
- Dagut, M. (1976). Can ‘metaphor’ be translated? *Babel*, 22(1), 21-33. <https://doi.org/10.1075/babel.22.1.05dag>

- Dagut, M. (1987). More about the translatability of metaphor. *Babel* 33(2), 77-83.
<https://doi.org/10.1075/babel.33.2.06dag>
- Davidson, D. (1978). What Metaphors Mean. *Critical Inquiry*, 5(1), 31-47.
<https://doi.org/10.1086/447971>
- Deignan, A. (2005). *Metaphor and Corpus Linguistics. (Converging Evidence in Language and Communication Research 6)*. John Benjamins.
- Dickins, J. (2005). Two models for metaphor translation. *Target*, 17 (2), 227-273.
[10.1075/target.17.2.03dic](https://doi.org/10.1075/target.17.2.03dic)
- Dobrzynska, T. (1995). Translating metaphor: problems of meaning. *Journal of Pragmatics*, 24(6), 597-603. [https://doi.org/10.1016/0378-2166\(95\)00022-K](https://doi.org/10.1016/0378-2166(95)00022-K)
- Dvorak, P. (2011). Translating Metaphors within Political Discourse: The Case of EU. [Master's Diploma Thesis, Masaryk University].
https://is.muni.cz/th/178499/ff_m/DT_DVORAK_FINAL.pdf
- Fernández, E. S. et al. (2003). Translations we live by: the impact of metaphor translation on target systems, 8th International Cognitive Linguistics Conference.
- Ferrari, F. (2007). Metaphor at work in the analysis of political discourse: investigating a 'preventive war' persuasion strategy. *Discourse & Society*, 18(5), 603-62.
<https://doi.org/10.1177/0957926507079737>
- Galperin, I.R. (1981). *Tekst kak obyekt lingvisticheskogo issledovaniya*. [Text as an Object of Linguistic Study]. Nauka Publ.
- Gibbs, R.W. (1994). *The Poetics of Mind. Figurative Thought, Language and Understanding*. Cambridge University Press.
- Green, J. M. (2001). *Thinking through Translation*. University of Georgia Press.
- Gross, A. (1991). Some Images and Analogies for the Process of Translation. In M. L. Larson (Ed.). *Translation Theory and Practice* (pp. 27-37). State University of New York.

- Guldin, R. (2016). *Translation as Metaphor*. Routledge.
- He, K. (2017). On obstacles of Metaphor Translation from Perspective of Culture. *English Language and Literature Studies*, 7(1), 126-130.
https://www.researchgate.net/publication/314173644_On_Obstacles_of_Metaphor_Translation_from_Perspective_of_Culture
- Howe, N. (1988). Metaphor in Contemporary American Political Discourse. *Metaphor and Symbolic Activity*, 3(2), pp. 87-104. Routledge. https://doi.org/10.1207/s15327868ms0302_2
- Kaniyazova D.O., Baimbetova A.P. (2017). Politıkalyq diskýrstiń ishinde tujyrymdamalyq metafora jáne olardyń aýdarmalarynyń erekshelikteri [Features of conceptual metaphors and their translation in political discourse]. *Abylai han atyndaǵy QazHQ jáne ÁTÝ Habarshysy*, 1(44), 69-76.
- Kazhigaliyeva, Gzh. A. (2014). EMOTIVNOST' I NACIONAL'NO-KUL'TURNYJ HARAKTER POETICHESKOJ METAFORY [Emotiveness and national-cultural character of political metaphor]. *Teoreticheskie i prikladnye aspekty sovremennoj nauki*, III, pp. 19-23.
- Kloepfer, R. (1981). Intra- and Intercultural Translation, *Poetics Today* 2 (4), 29-37.
<https://doi.org/10.2307/1772483>
- Lakoff, G. & Johnson, M. (1980). *Metaphors We Live By*. The University of Chicago Press.
https://books.google.kz/books?id=r6nOYYtxzUoC&pg=PA3&hl=ru&source=gbs_toc_r&cad=2#v=onepage&q&f=false
- Mason, K. (1982). Metaphor and Translation, *Babel*, 28(3), 140-149.
<https://doi.org/10.1075/babel.28.3.05mas>
- Metaphor. Merriam-Webster.com dictionary. Merriam-Webster. <https://www.merriam-webster.com/dictionary/metaphor>
- Mio, J. S. (1997). Metaphor and Politics. *Metaphor and Symbolic Activity*, 12 (2), 113-133.
https://doi.org/10.1207/s15327868ms1202_2

- Moreno, M.A. (2008). *Metaphors in Hugo Chavez's Political Discourse: Conceptualizing Nation, Revolution, and Opposition* [Unpublished doctor's thesis]. The City University of New York
- Mounin, G. (1963). *Les problèmes théoriques de la traduction*. Gallimard.
- Müller, R. (2005). Creative Metaphors in Political Discourse. Theoretical considerations on the basis of Swiss Speeches, *Metaphori*, 2005 (9).
https://www.metaphorik.de/sites/www.metaphorik.de/files/journal-pdf/09_2005_mueller.pdf
- Musolff, A. (2004). *Metaphor and Political Discourse*. Palgrave Macmillan.
- Newmark, P. (1981). *Approaches to Translation*. Prentice Hall International.
- Newmark, P. (1981; 2001). *Approaches to Translation*. Pergamon Press.
- Newmark, P. (1988). *A Textbook of Translation*. Prentice Hall International.
- Nida, E. (1964). *Towards a Science of Translating*. Brill.
- Nurdauletova, B. (2010). Metafory v kognitivnom aspekte [Metaphors in Cognitive Aspects]. *Sovremennye issledovaniya social'nyh problem*, 4,1(04), 617-623.
<https://cyberleninka.ru/article/n/metafory-v-kognitivnom-aspekte-2>
- Official website of the President of the Republic of Kazakhstan. (2020, September 1). Kazakhstan in a New Reality: Time for Action. <https://www.akorda.kz/ru/addresses>
- Official website of the President of the Republic of Kazakhstan. (2019, September 2). Constructive Public Dialogue – The Basis of Stability and Prosperity of Kazakhstan.
<https://www.akorda.kz/ru/addresses>
- Official website of the President of the Republic of Kazakhstan. (2018, October 5). Growing Welfare of Kazakh Citizens: Increase in Income and Quality of Life.
<https://www.akorda.kz/ru/addresses>
- Official website of the President of the Republic of Kazakhstan. (2018, January 10). New Opportunities Under The Fourth Industrial Revolution. <https://www.akorda.kz/ru/addresses>

Official website of the President of the Republic of Kazakhstan. (2017, January 31). Third Modernization of Kazakhstan: Global Competitiveness. <https://www.akorda.kz/ru/addresses>

Official website of the President of the Republic of Kazakhstan. (2014, January 17). Kazakhstan's way – 2050: common aim, common interests, common future. <https://www.akorda.kz/ru/addresses>

Official website of the President of the Republic of Kazakhstan. (2012, December 14). Strategy “Kazakhstan-2050”. New political course of the established state. <https://www.akorda.kz/ru/addresses>

Official website of the President of the Republic of Kazakhstan. (2008, February 6). Strategy “Kazakhstan-2050”. Growth of Welfare of Kazakhstan's Citizens is the Primary Goal of State Policy. <https://www.akorda.kz/ru/addresses>

Official website of the President of the Republic of Kazakhstan. (2006, March 1). Kazakhstan's strategy of joining the world's 50 most competitive countries. <https://www.akorda.kz/ru/addresses>

Official website of the President of the Republic of Kazakhstan. (2005, February 18). “Kazakhstan on the Road to Accelerated Economic, Social and Political Modernization.” <https://www.akorda.kz/ru/addresses>

Official website of the President of the Republic of Kazakhstan. (2011, January 28). Building the Future Together. <https://www.akorda.kz/ru/addresses>

Official website of the President of the Republic of Kazakhstan. (2014, November 11). Nurly Zhol – The Path to the Future. <https://www.akorda.kz/ru/addresses>

Official website of the President of the Republic of Kazakhstan. (2015, November 30). Kazakhstan In A New Global Reality: Growth. Reforms. Development. <https://www.akorda.kz/ru/addresses>

Official website of the President of the Republic of Kazakhstan. (2014, April 28). Speech of the President of Kazakhstan Nursultan Nazarbayev at the Lomonosov Moscow State University. <https://www.akorda.kz/en/speeches>

Official website of the President of the Republic of Kazakhstan. (2016, March 31). Manifesto: The World. The 21st century. <https://www.akorda.kz/en/speeches>

Official website of the President of the Republic of Kazakhstan. (2018, October 19). Speech by Nursultan Nazarbayev at the 12th ASEM Summit. <https://www.akorda.kz/en/speeches>

Official website of the President of the Republic of Kazakhstan. (2019, September 25). Address by Kassym-Jomart Tokayev, President of the Republic of Kazakhstan at the General Debates of the 74th session of the UN GA. <https://www.akorda.kz/en/speeches>

Official website of the President of the Republic of Kazakhstan. (2020, September 21). Statement by President of Kazakhstan Kassym-Jomart Tokayev at the High-Level Meeting to commemorate the 75th Anniversary of the United Nations. <https://www.akorda.kz/en/speeches>

Official website of the President of the Republic of Kazakhstan. (2020, September 23) Statement by President of Kazakhstan Kassym-Jomart Tokayev at the General Debate of the 75th session of the UNGA. <https://www.akorda.kz/en/speeches>

Omarov, S. (2014). Konceptual'nye metafory v politicheskom diskurse (na materiale predvybornoj rechi B.Obamy i M.Romni) [Conceptual metaphor in political discourse (based on Obama's and Romni's campaign speeches)]. [Unpublished doctor's thesis]. Kazakh Ablai Khan University of International Relations and World Languages. <https://www.ablaikhan.kz/images/content/science/dissertation/works/trichnik.m.v-work.pdf>

Orwell, G. (1968). Politics and the English Language. In Sonia Orwell/Ian Angus (Ed.). *George Orwell: The Collected Essays, Journalism and Letters of George Orwell. In Front of Your Nose: 1945-1950*. (pp.127-140). David R. Godine Publisher Inc.

- Prohodit' krasnoj nit'yu. (2020, January 17). Etimologiya i istoriya russkogo yazyka. <https://rus-et.ru/istoriya-yazyka/frazeologiya/prohodit-krasnoj-nityu>
- Richards, I. A. (1965 [1936]). *The Philosophy of Rhetoric*. Oxford University Press.
- Schäffner, C. (1997). Strategies of translating political texts. In A. Trosborg (Ed.), *Text typology and translation* (pp.119-143). <https://doi.org/10.1075/btl.26.11sch>
- Schäffner, C. (2005). A roof is an umbrella: metaphor, culture and translation. In Sidiropoulou M. (Ed.), *Identity and Difference – Translation Shaping Culture* (pp. 49-78). Peter Lang AG.
- Schäffner, Ch. (2004). Metaphor and translation: some implications of a cognitive approach. *Journal of Pragmatics*, 36, 1253-1269. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2003.10.012>
- Seidullayeva, A. (2014). Osobennosti perevoda stilisticheskikh sredstv v povesti M.O. Auezova “Kokserek”. [Peculiarities of translation of stylistic means in Auezov's story "Kokserek".] *Kyrgyz tili zhana adabiyaty: Okutuunun Innovatsiyalyk Tekhnologiyalary*, 4. <https://repository.almau.edu.kz/xmlui/handle/123456789/445?show=full>
- Skakova, A., Rozieva, D. (2020). Features of Translation of Political Metaphors. *Central Asian Journal of Translation Studies*, 3(2), 84-92. <http://cajts.ablaikhan.kz/index.php/j1/article/view/109>
- Steen, G. J. et al. (2010). Metaphor in usage, *Cognitive Linguistics*, 21(4), 765-796. [10.1515/cogl.2010.024](https://doi.org/10.1515/cogl.2010.024)
- Sundetova, A.A., Zapevalova L.A. (2018). COMPARATIVE STUDIES OF ZOOMORPHIC METAPHOR IN THE LINGUISTIC AND CULTURAL SPACE OF THE KAZAKH AND RUSSIAN LANGUAGES. Aktual'nye voprosy filologicheskoy nauki XXI veka : sbornik statej VII Mezhdunarodnoj nauchnoj konferencii molodyh uchenyh. Sovremennye lingvisticheskie issledovaniya, I, pp. 41-46. Yekaterinburg. December 2018. https://elar.urfu.ru/bitstream/10995/60435/1/978-5-8295-0572-1_2018_01_09.pdf

- Toleubayeva, A.M. (2018). Osobennosti perevoda metafor kak lingvokul'turnyh lakun v proizvedenii A.Nurpeisova «Poslednij dolg» [Features of the translation of metaphors as linguocultural lacunae in the work of A. Nurpeisov "The Last Duty"]. [Unpublished doctor's thesis]. L. N. Gumilyov Eurasian National University (ENU)
- Toury, G. (1995). *Descriptive Translation Studies and Beyond*. John Benjamins.
- Van den Broeck, R. (1981). The limits of translatability exemplified by metaphor translation. *Poetics Today*, 2, 73-87. <https://doi.org/10.2307/1772487>
- Vinay, J.-P. Darbelnet, J. (1995). *Comparative Stylistics of French and English*. (Sager J.C., Hamel M.-J., Trans. Ed.). John Benjamins Publishing Co.
- Zhampeis, K., Abilda, A. (2019). Basic Peculiarities of Political Discourse Translation. *Central Asian Journal of Translation Studies*, 3(2), 74-82. <http://cajts.ablaikhan.kz/index.php/j1/article/view/86>
- Zhumanbekova N. Z. (2012). O perevode obraznyh sochetanij s kazahskogo na nemeckij (na materiale «Slov nazidaniya» Abaya)[On the translation of figurative combinations from Kazakh into German (based on the "The book of words" by Abai)]. Paper presented at Yazyk i Kul'tura, III International scientific and practical conference, Novosibirsk, Russia. <https://cyberleninka.ru/article/n/o-perevode-obraznyh-sochetanij-s-kazahskogo-na-nemetskiy-na-materiale-slov-nazidaniya-abaya>
- Zinken, J. (2003). Ideological imagination: intertextual and correlational metaphors in political discourse. *Discourse & Society*, 14(4), 507-523. <https://doi.org/10.1177/0957926503014004005>

Appendice 1

2005

<p>Не так давно <u>в историю ушли девяностые годы</u> прошлого столетия, когда наша с вами жизнь кардинально изменилась, когда Казахстан обрел независимость.</p> <p>1.</p>	<p>The 1990s brought Kazakhstan a true independence, and with it a dramatic change in our lives.</p> <p>Strategy Deletion1</p>	<p>Біздің өмірімізді түбегейлі өзгертіп, Қазақстан тәуелсіздікке ие болған өткен ғасырдың тоқсаныншы жылдарының тарихқа озғанына да көп уақыт өте қойған жоқ.</p> <p>Strategy Reproducing the same image in the TL</p>
<p>Это были особые годы по <u>накалу страстей и эмоций</u>.</p> <p>2.</p>	<p>An unprecedented level of passion and enthusiasm marked those years.</p> <p>Conversion into sense1</p>	<p>Сана мен сезімнің шиеленісі мен ширьғуы жағынан бұл ерекше жылдар болды.</p> <p>Replacing the image in the SL with a standard TL1</p>
<p>Это были годы, когда принимались важнейшие решения, от которых зависел дальнейший путь нашего государства, когда одно неверно принятое решение могло существенно изменить <u>траекторию движения страны</u>.</p> <p>3.</p>	<p>Those were the years of the most fateful decisions that would determine the future course of our nation, and when one erroneous step could have set the whole country on the wrong track.</p> <p>Conversion into sense2</p>	<p>Бұл біздің мемлекетіміздің алдағы жүрер жолын айқындайтын аса маңызды шешімдер қабылданған жылдар болды, сол кезде қабылданған бір ғана бұрыс шешім еліміздің жүрер жолының бағыт-бағдарын елеулі өзгеріске ұшыратуы әбден ықтимал еді.</p> <p>Reproducing the same image</p>
<p>С чего мы начинали, <u>с чем мы оказались на старте</u>, какие в то время у нас были реальные шансы?</p> <p>4.</p>	<p>So, how did we start, what did we have to work with at the beginning, and what were our real chances for success?</p> <p>Conversion into sense3</p>	<p>Біз неден бастадық, жол басында қолымызда не болды, сол кездегі біздің нақты мүмкіндіктеріміз қандай еді?</p> <p>Replacing the image in the SL with a standard TL2</p>
<p>...страна, живущая по</p>	<p>...Constitution was a legacy of the</p>	<p>...Кеңестер Одағы</p>

<p>Конституции времен Советского Союза, унаследовавшая от него определенный <u>военный потенциал</u>.</p> <p>5.</p>	<p>Soviet times, as was its military complex.</p> <p>Replacing the image in the SL with a standard TL image³</p>	<p>заманының Конституциясы бойынша өмір сүріп жатқан, одан бар болғаны белгілі бір әскери әлеует қана еншілеген ел саналдық.</p> <p>Reproducing the same image</p>
<p>Мы подходим к тому, что, увеличив ВВП в два раза, вместе <u>построим еще один Казахстан</u>.</p> <p>6.</p>	<p>By doubling our GDP, we will together build another Kazakhstan.</p> <p>Reproducing the same image</p>	<p>Біз жалпы ішкі өнімді екі есе ұлғайтып, бірлесіп тағы да бір Қазақстан орнататындай межеге жақындадық</p> <p>Reproducing the same image</p>
<p>Заметно диверсифицировалась и <u>география внешней торговли</u>, которая в первые годы независимости в основном включала Содружество Независимых Государств.</p> <p>7.</p>	<p>Our foreign trade, which in the early years of independence was primarily with other members of the Commonwealth of Independent States, has become much more diversified among many partners.</p> <p>Conversion to sense⁴</p>	<p>Тәуелсіздіктің алғашқы жылдарында негізінен Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығының ауқымымен шектелген біздің сыртқы саудамыздың географиясы да біршама тарамдала түсті.</p> <p>Reproducing the same image</p>
<p>Мы воочию убеждаемся, что становимся частью мировой экономики и неизбежно <u>входим в русло глобальной конкуренции</u>.</p> <p>8.</p>	<p>We are witnessing our nation integrating itself in the global economy, and inevitably being drawn into global competition.</p> <p>Conversion into sense 5</p>	<p>Осылайша біз өзіміздің әлемдік экономиканың бөлінбес бөлігіне айналып, жаһандық бәсекелестік арнасына еркін енгенімізге анық көз жеткіздік.</p> <p>Reproducing the same image</p>
<p>Поступательный экономический рост позволил нам значительно расширить социальную направленность государственных расходов, что свидетельствует о достигнутом <u>запасе прочности нашей экономики</u>.</p> <p>9.</p>	<p>Rapid economic growth has made it possible to expand substantially the social targeting of government expenditures, which is a reflection of the robustness of our economy.</p> <p>Conversion into sense⁶</p>	<p>Экономикамыздың қарқынды өсуі мемлекеттік шығыстардың әлеуметтік бағдарлануын едәуір кеңейтуге мүмкіндік берді, мұның өзі экономикамыздың айтарлықтай бекемдік деңгейіне жеткенін айғақтайды.</p> <p>Conversion into sense⁷</p>
<p>Мы знали, что <u>демократию</u> невозможно внедрить</p>	<p>We knew that democracy cannot be decreed; it can only be gained</p>	<p>Біз демократияны декретпен енгізуге</p>

<p>декретом, ее надо <u>выстрадать</u>. 10.</p>	<p>by labor and passion. Conversion into sense8</p>	<p>болмайтынын, оны жан-жүрегіңмен түйсіну керек екенін білдік. Conversion into sense9</p>
<p>Достаточно напомнить, что, когда в Парламенте прошлого созыва была предпринята попытка ограничить свободу СМИ, на спорный законопроект мной было наложено вето, тем самым государство еще раз подтвердило неизменность курса на <u>свободу прессы</u>. 11.</p>	<p>You may recall the attempt during the previous session of Parliament to limit freedom of the media; I had to veto the bill and thereby once more assert our firm commitment to freedom of speech Replacing the image in the SL with a standard TL4</p>	<p>Осы орайда бұрынғы шақырылған Парламентте БАҚ еркіндігін шектеу әрекеті байқалғанын, сонда мен дүдәмал заң жобасына тоқтау салғанымды естеріңізге сала кеткім келеді, сөйтіп мемлекет өзінің баспасөз бостандығы жолындағы бағытының мызғымайтынын тағы да қуаттап берді Reproducing the same image</p>
<p>У нас обеспечивается мирное сосуществование различных конфессий и при этом <u>ведется борьба с религиозным экстремизмом</u>. 12.</p>	<p>Different religions peacefully co-exist, while religious extremism is not tolerated. Conversion to sense10</p>	<p>Бізде түрлі конфессиялардың бейбіт қатар өмір сүруі қамтамасыз етілген, әрі діни экстремизмге қарсы дәйекті күрес жүргізіледі. Reproducing the same image</p>
<p>Казахстан сейчас находится <u>в фокусе коммуникационного потока</u> между Европой и Азией. 13.</p>	<p>Kazakhstan is now right in nexus of the communication flows between Europe and Asia. Reproducing the same image</p>	<p>Қазақстан бүгін Еуропа мен Азия арасындағы коммуникациялар легінің түйіскен тұсында тұр. Replacing the image in the SL with a standard TL5</p>
<p>Капитализация государственных институтов развития на начало года составила 730 млн.долларов США, <u>портфель инвестиционных проектов</u> превышает 1 млрд. 200 млн. долларов США. 14.</p>	<p>The various national development bodies have been fully capitalized in the amount of USD 730 million, while their investment portfolio exceeds USD 1.2 billion. Reproducing the same image</p>	<p>Мемлекеттік даму институттарын капиталдандыру жыл басында 730 млн. АҚШ долларын құраса, инвестициялық жобалар портфелі 1 млрд. 200 млн. АҚШ долларынан асып отыр. Reproducing the same image</p>
<p>Мы должны создать благоприятные условия для</p>	<p>We should create a favorable environment for the realization of</p>	<p>Біз кәсіпкерлік ортаның бастамашылығын іске</p>

<p>реализации инициатив <u>предпринимательской среды</u>. 15.</p>	<p>the true spirit of enterprise. Conversion into sense11</p>	<p>асыру үшін қолайлы жағдай туғызуымыз керек. Reproducing the same image</p>
<p>Каждый предприимчивый <u>казахстанец должен влиться в эту среду, найти себя в инновационной экономике</u>. 16.</p>	<p>Every enterprising citizen of Kazakhstan should join the entrepreneurial culture, and find himself or herself a place in the innovation economy. Conversion into sense12</p>	<p>Әрбір іскер қазақстандық осы ортаға кірігіп, инновациялық экономикадағы өз орнын табуға тиіс. Replacing the image in the SL with a standard TL6</p>
<p>Условия для <u>раскрепощения инициативы</u> казахстанцев созданы, предпринимателям осталось их только реализовать! 17.</p>	<p>The environment for unleashing the initiative of our citizens has been created; now is the time to seize the new opportunities! Replacing the image in the SL with a standard TL7</p>	<p>Қазақстандықтардың бастамашылығына кең өріс ашу үшін жағдай жасалды, кәсіпкерлер ендігі жерде осы мүмкіндіктерді пайдалана білсе игі! Replacing the image in the SL with a standard TL8</p>
<p>Мы этим <u>откроем бизнесу новое дыхание</u>. 18.</p>	<p>This would give a fresh new impetus to private enterprise. Replacing the image in the SL with a standard TL9</p>	<p>Сол арқылы біз бизнеске тың тыныс ашамыз. Reproducing the same image</p>
<p>При этом управление <u>пакетами акций</u> ряда стратегически важных государственных компаний необходимо передать специально создаваемой государственной холдинговой компании. 19.</p>	<p>At the same time, the assets of a number of strategically important state-owned companies should be transferred to a state holding company that is specifically designed to manage these assets. Conversion to sense13</p>	<p>Бұл ретте бірқатар стратегиялық маңызды мемлекеттік компаниялар акцияларының пакеттерін басқаруды арнайы құрылатын мемлекеттік холдинг компаниясына беру қажет. Reproducing the same image</p>
<p>Поэтому «Фонд развития малого предпринимательства» должен стать своего рода <u>«финансовым супермаркетом»</u>. 20.</p>	<p>Hence, The Small Business Development Fund should become a kind of “financial supermarket.” Reproducing the same image</p>	<p>Сондықтан «Шағын кәсіпкерлікті дамыту қоры» өзіндік бір «үлкен қаржылық маркетке» айналуға тиіс. Reproducing the same image</p>
<p>Деятельность банков должна стать <u>образцом</u></p>	<p>Our banking system should become a model of transparency.</p>	<p>Банктердің қызметі ашықтықтың айтулы</p>

<p><u>прозрачности.</u> 21.</p>	<p>Reproducing the same image</p>	<p>өнегесі болуға тиіс. Reproducing the same image</p>
<p>Мы должны сформировать <u>кадровый задел</u> для высокотехнологичных и наукоемких производств будущего. 22.</p>	<p>We should create a depth of talent for the high-technology and research-based industry of the future. Replacing the image in the SL with a standard TL10</p>	<p>Біздің болашақтың жоғары технологиялық және ғылыми қамтымды өндірістері үшін кадрлар қорын жасақтауымыз қажет. Conversion into sense14</p>
<p>Правительству необходимо конкретно рассмотреть вопрос предоставления студентам в период каникул работы в стройотрядах по возведению жилья, развернуть <u>программу озеленения страны</u> «Жасыл ел» и привлечь студентов к этим <u>благородным делам</u>. 23. 24.</p>	<p>The government should carefully study the issue of offering our students the opportunity to work during their summer break in the residential construction industry, and to take part in the “Zhasyl el” (Green nation) program of planting greenery in the country, both noble causes that should attract our students. Conversion into sense15 Reproducing the same image in the TL</p>	<p>Үкіметтің каникул кездерінде студенттерге тұрғын үйлер тұрғызатын құрылыс отрядтарында жұмыс беру, елімізді көгалдандырудың «Жасыл ел» бағдарламасын өрістетіп, бұл игілікті іске студенттерді қатыстыру мәселесін нақтылы қарауы міндет. Reproducing the same image in the TL Reproducing the same image in the TL</p>
<p><u>Эти три источника</u> создадут необходимые условия для достойного обеспечения старости наших граждан. 25.</p>	<p>In the future, these three sources will ensure dignity in retirement for our citizens. Reproducing the same image in the TL</p>	<p>Міне, осындай үш бастау азаматтарымыздың қарттық кезеңін лайығымен қамсыздандыруға тиісті жағдай туғызады. Reproducing the same image in the TL</p>
<p>Жилищное строительство – <u>новый локомотив</u> нашей экономики. 26.</p>	<p>Residential housing construction is a new driving engine of our economy. Replacing the image with a standard TL11</p>	<p>Тұрғын үй құрылысы – біздің экономикамызды алға сүйреуші қуатты күш. Replacing the image with a standard TL12</p>
<p>Курс на ускоренную экономическую и социальную модернизацию должен способствовать</p>	<p>The policy of accelerated economic and social modernization of Kazakhstan should bolster Kazakhstan’s</p>	<p>Экономикалық және әлеуметтік жедел жаңару бағыты Қазақстанның экономикалық және</p>

<p>тому, чтобы Казахстан и дальше сохранял свое лидерство в экономическом и социальном развитии, а через это стал <u>центром притяжения</u> капиталов, инвестиций, технологий и знаний, квалифицированных кадров.</p> <p>27.</p>	<p>leading position in economic and social development, and thereby enable our economy to attract capital, investments, technology and know-how, and highly skilled labor.</p> <p>Conversion into sense16</p>	<p>әлеуметтік дамудағы өзінің көшбасшылығын одан әрі сақтап, сол арқылы капиталды, инвестициялар, технологиялар мен білімді, білікті кадрларды тарту орталығына айналуына мүмкіндік туғызуға тиіс.</p> <p>Reproducing the same image in the TL</p>
<p><u>Мы же начинали с нуля</u> и надо помнить, что демократия – это <u>культура мысли и поведения человека</u>.</p> <p>28. 29.</p>	<p>We started from zero. We should keep in mind that democracy presupposes a certain mentality and individual conduct.</p> <p>Reproducing the same image Conversion into sense17</p>	<p>Біз бәрін жоқтан бастаған едік қой және демократияның өзі – адамның ой-санасы мен мінез-құлық мәдениеті екенін ұмытпағанымыз жөн.</p> <p>Conversion into sense18 Reproducing the same image</p>
<p>Сегодня я предлагаю <u>пакет инициатив</u> - Общенациональную программу политических реформ.</p> <p>30.</p>	<p>Hence, today I offer this package of initiatives, The National Program of Political Reforms.</p> <p>Reproducing the same image</p>	<p>Мен бүгін бастамалар дестесін – Саяси реформалардың жалпыұлттық бағдарламасын ұсынып отырмын.</p> <p>Reproducing the same image</p>
<p><u>Мы сделали определенные шаги в направлении децентрализации</u> системы исполнительной власти, создали условия для введения выборности акимов.</p> <p>31.</p>	<p>We have taken definite steps toward decentralizing the system of executive power. We have created conditions for introducing elections of regional governors (akim).</p> <p>Reproducing the same image</p>	<p>Біз атқарушы билік жүйесін орталықсыздандыру бағытында белгілі қадамдар жасадық, әкімдердің сайланбалылығын енгізуге қажетті жағдай туғыздық.</p> <p>Reproducing the same image</p>
<p>Необходимо дальнейшее <u>углубление административных реформ</u>.</p> <p>32.</p>	<p>The further deepening of administrative reforms is imperative.</p> <p>Reproducing the same image</p>	<p>Әкімшілік реформаларды одан әрі тереңдете беру қажет.</p> <p>Reproducing the same image</p>
<p>Надо завершить трансформацию прежде архаичного и <u>неповоротливого</u></p>	<p>It is necessary to complete the transformation of the previously archaic and sluggish state mechanism into a modern one,</p>	<p>Бұрынғы көнерген және ырыққа көнбейтін мемлекеттік тетікті үздік әлемдік тәжірибеге сүйене</p>

<p><u>государственного механизма</u> в современный, способный управлять динамичными общественно-политическими процессами на базе лучшего мирового опыта и в интересах наших граждан. 33.</p>	<p>capable of governing dynamic social-political processes on the basis of the best world experience, and in the interests of our citizens. Reproducing the same image</p>	<p>отырып, азаматтарымыз мүддесі үшін осы заманғы қоғамдық-саяси процестерді серпінді басқаруға қабілетті тетікке айналдыру ісін аяқтауымыз керек. Replacing the image with a standard in the TL13</p>
<p>Необходимо ускорить формирование <u>«электронного Правительства»</u> для улучшения качества и сокращения сроков предоставления государственными органами услуг гражданам и организациям. 34.</p>	<p>It is imperative to accelerate the formation of e-Government in order to improve the quality of services and shorten the delivery time of services to citizens and organizations. Reproducing the same image</p>	<p>Мемлекеттік органдар тарапынан азаматтар мен ұйымдарға көрсетілетін қызметтердің сапасын жақсарту мен мерзімін қысқарту үшін «Электронды Үкімет» қалыптастыруды жеделдету қажет. Reproducing the same image</p>
<p><u>Ключ к реформе</u> исполнительной власти - реализация комплекса мер по совершенствованию государственной службы 35.</p>	<p>The key to the reform of executive power is the implementation of a comprehensive set of measures to improve the civil service. Reproducing the same image</p>	<p>Мемлекеттік қызметті жетілдіру жөніндегі шаралар кешенін іске асыру – атқарушы билікті реформалаудың кілті болмақ. Reproducing the same image</p>
<p>Необходимо создать центры обслуживания населения <u>по принципу «одного окна»</u>. 36.</p>	<p>It is imperative to create “one stop” (i.e. comprehensive) social service centers; Replacing the image with a standard TL 14</p>	<p>Тұрғындарға қызмет көрсетудің сапасын жақсартуға, «Жалғыз терезе» қағидаты бойынша тұрғындарға қызмет көрсету орталықтарын құру, мемлекеттік қызметшілер үшін (ИСО) сапа менеджменті жүйесін енгізу; Reproducing the same image</p>
<p>Как я говорил, процесс политической модернизации требует, прежде всего, усиления</p>	<p>As I said, the process of political modernization requires, first of all, strengthening the political authority of the legislative branch</p>	<p>Жоғарыда айтқанымдай, саяси жаңару процесі, ең әуелі, биліктің заңшығарушы тармағының</p>

<p>политического авторитета законодательной <u>ветви власти</u>. 37.</p>	<p>of government. Replacing with the image in the TL15</p>	<p>саяси беделін күшейтуді талап етеді. Reproducing the same image</p>
<p>Это будет <u>важный шаг</u> на пути децентрализации системы государственной власти, повышения роли системы местного самоуправления. 38.</p>	<p>This will be an important step towards decentralization of the system of state authority, and an increased role for the system of local government. Reproducing the same image</p>	<p>Бұл мемлекеттік билік жүйесін орталықсыздандыру, жергілікті өзін-өзі басқару жүйесінің рөлін арттыру жолындағы маңызды қадам болады. Reproducing the same image</p>
<p><u>Мы на пороге полномасштабной реформы</u> судебной системы, соответствующей общепринятым в демократическом сообществе стандартам. 39.</p>	<p>We are on the threshold of full-scale reforms of the judicial system, corresponding to generally accepted standards in the democratic community. Reproducing the same image</p>	<p>Біз демократиялық қоғамдастықтағы жалпыға ортақ стандарттарға сәйкес келетін кең ауқымды сот жүйесі реформасының қарсаңында тұрмыз. Conversion into sense19</p>
<p>...обеспечить <u>независимость судебного корпуса</u>, что станет гарантией справедливого решения в рамках закона 40.</p>	<p>To ensure the independence of judicial officials, which will become a guarantee of due process within the limits of the law Reproducing the same image</p>	<p>...сот корпусының тәуелсіздігін қамтамасыз ету заң шеңберіндегі әділетті шешімнің кепіліне айналуға тиіс; Reproducing the same image</p>
<p><u>Судья должен дорожить своим креслом</u> и знать, что, нарушив закон или профессиональную этику, он потеряет не только право состоять на государственной службе, но и весь пакет социальных гарантий 41.</p>	<p>A judge should value his or her place on the bench and know that if he or she violates the law or professional ethics, they will lose not only the right to be part of the civil service, but also the entire benefits package. Replacing the image with a standard TL 16</p>	<p>Судья өз қызмет орнын қадірлеуге тиіс және заңды немесе кәсіби этиканы бұзған жағдайда өзінің мемлекеттік қызметте болу құқығынан ғана емес, барлық әлеуметтік кепілдіктерден де айырылатынын білуі керек. Conversion into sense20</p>
<p>Как гласит старая поговорка – <u>дешевое правосудие обходится слишком дорого</u>. 42.</p>	<p>As the old saying goes – cheap justice is too expensive. Reproducing the same image</p>	<p>«Арзан сот төрелігі тым қымбатқа түседі» дейтін ежелгі мәтел осыдан шықса керек. Reproducing the same image</p>

<p>С другой стороны, должен быть четкий <u>законодательный заслон</u> против злоупотреблений свободой слова. 43</p>	<p>On the other hand, there ought to be a clear legislative shield against the abuse of freedom of speech. Replacing the image with a standard in the TL17</p>	<p>Сонымен қатар сөз бостандығын пайдаланудағы шектен шығушылыққа қатаң тосқауыл қойылуы шарт. Replacing the image with a standard in the TL 18</p>
<p>Но <u>синдром переходной экономики</u> имеет свои издержки. 44.</p>	<p>Though a transition economy has its own costs. Conversion into sense21</p>	<p>Алайда өтпелі экономика сырқатының өзіне тән шығасысы да болмай қалмайды. Replacing the image with a standard in the TL19</p>
<p>Надо покончить с <u>непрозрачностью</u> акционерных обществ, их владельцев и <u>аффилированных лиц</u>, <u>непрозрачностью</u> банковской системы, <u>множеством</u> разрешительных органов, <u>безнаказанностью</u> тех, кто дает взятки, чтобы обойти закон, и т.д. 45.</p>	<p>We must put an end to the lack of transparency of stock companies, their owners and related parties, the lack of transparency of the banking system, the multitude of licensing bodies, the impunity of those who give bribes in order to flout the law, etc. Reproducing the same image</p>	<p>Акционерлік қоғамдардың, олардың қожайындары мен соларға іш тартатын тұлғалардың көмескілігін, банк жүйесінің көмескілігін, рұқсат беруші органдардың көптігін, заңды айналып өту үшін пара беретіндердің жазасыздығын және тағы басқа келеңсіздіктерді түбірімен отап тастайтын уақыт келді. Translation by simile1</p>
<p>Это серьезная гарантия национальной безопасности, создающая благоприятные условия реализации наших планов по <u>государственному строительству</u>. 46.</p>	<p>It is a major guarantee of national security, which creates favorable conditions for implementing our nation building agenda at home. Reproducing the same image</p>	<p>Бұл біздің мемлекеттік құрылыстағы жоспарларымызды жүзеге асыруға қолайлы жағдай туғызатын ұлттық қауіпсіздігіміздің маңызды кепілі. Reproducing the same image</p>
<p>Важно помнить, что Казахстан воспринимается в мире как региональная держава, обладающая сильной экономикой и <u>прочными позициями в международном сообществе</u>.</p>	<p>It is important to remember that Kazakhstan is regarded in the world as a regional power possessing a strong economy and a solid position in the international community. Reproducing the same image</p>	<p>Қазақстанның әлемде қуатты экономикасы бар әрі халықаралық қоғамдастықтағы тұғыры берік өңірлік держава ретінде қабылданатынын да естен шығармағанымыз абзал.</p>

47.		Replacing with a standard image in the TL20
Я специально хотел бы обратить ваше внимание на объективно существующие угрозы 21 века, которые могут стать <u>серьезными препятствиями на пути</u> дальнейшей экономической, социальной и политической модернизации.	I would like to draw your attention to objectively existing threats of the 21st century, which can become a serious obstacle for further economic, political, and social modernization. Reproducing the same image	Мен бұдан әрі экономикалық, әлеуметтік және саяси жаңаруымыздың жолында елеулі кедергі болуы ықтимал ХХІ - ғасырдың қазір кезде көрініп жүрген объективті қатерлеріне сіздердің назарларыңызды арнайы аударғым келеді. Reproducing the same image
Эти угрозы <u>не за горами</u> .	49.	These threats are not too far off. Conversion into sense22
Для эффективной борьбы с <u>международным злом</u> требуются усилия всего мирового сообщества.	50.	An effective struggle against this international evil requires joint efforts by the entire international community. Reproducing the same image
<u>Увядание Шелкового пути</u> превратило Центральную Азию в отсталую периферию.	51.	The decline of the Silk Road turned Central Asia into backwaters of progress. Conversion into sense23
Перед нами причины успехов <u>азиатских «тигров»</u> и Европейского Союза.	52.	We can clearly see the causes of success by Asian tigers and the European Union. Reproducing the same image
Сейчас перед нами выбор: оставаться <u>вечным сырьевым придатком мировой экономики</u> , ждать прихода следующей империи, или пойти на		Біздің алдымызда таңдау түр: бірі – әлемдік экономиканың мәңгілік шикізаттық қоржыны болып қалу, екіншісі тағы бір империяның келуін күту

серьезную интеграцию центрально-азиатского региона. 53.	economic integration of the central Asian region. Conversion into sense25	немесе Орталық Азияның барынша интеграциялануына қарай қадам жасау. Replacing with a standard image in the TL23
О таких предпосылках <u>архитекторы строительства Европейского Союза</u> могли только мечтать. 54.	The founding fathers of the European Union could only wish they had so much in common Replacing with the image in the TL24	Еуропалық Одақтың сәулетшілерінің өздері де осындай алғышарттарды армандаған да болар. Reproducing the same image
Как всегда, я не обещаю <u>легкого пути</u> . 55.	And as always, I do not promise that the road will be easy. Reproducing the same image	Жүрер жолымыздың жеңіл боларына мен бұрынғы жылдардағы сияқты бұл жолы да уәде бере алмаймын Reproducing the same image
У нас есть уникальный шанс на этой основе <u>ускорить наше движение вперед</u> . 56.	On this basis, we have a unique opportunity to accelerate our advancement. Reproducing the same image	Осы негізде өзіміздің ілгері басқан жүрісімізді одан әрі жеделдете түсуге тамаша мүмкіндігіміз бар. Reproducing the same image
Мне, стоявшему у <u>истоков нашей государственности</u> , взявшему личную ответственность перед народом за <u>судьбу страны</u> , хотелось бы, чтобы эта пора пришла как можно раньше. 57. 58.	As for me, who stood at the very origins of our statehood and took personal responsibility in the eyes of the nation for its future, I would like to see this era to come as soon as possible. Reproducing the same image Conversion into sense26	Мемлекеттігіміздің бастауында тұрған, әрі өзіне халықтың алдында ел тағдыры үшін жеке дара жауапкершілік алған менің жалғыз мұратым: осындай күннің келуін жақындата түсу. Reproducing the same image Reproducing the same image

2006

Во-первых, <u>фундаментом процветающего и динамично развивающегося общества</u> может быть только современная, конкурентоспособная и открытая рыночная экономика, не	First, the foundation of a flourishing and dynamically developing society can only be based on a modern, competitive and open market economy which is not confined only to the extracting sector. Reproducing the same image	Біріншіден, өркенді де өршіл дамып келе жатқан қоғамның іргетасы тек қана осы заманғы, бәсекеге қабілетті және бір ғана шикізат секторының шеңберімен шектеліп қалмайтын ашық нарық экономикасы бола алады.
--	---	---

ограниченная рамками только сырьевого сектора. 59.		Reproducing the same image
Во-вторых, <u>мы строим социально ориентированное общество</u> , в котором окружены заботой и вниманием люди старшего поколения, материнство и детство, молодежь, общество, которое обеспечивает высокое качество и передовые социальные стандарты жизни всех слоев населения страны. 60.	Second, we are building a socially oriented community in which the elder generation, motherhood, childhood, and youth are all surrounded with care and attention. We are building a community which provides high quality and advanced social standards of life for all strata of the population of our country. Reproducing the same image	Екіншіден, біз аға ұрпақты, ана мен баланы, жастарды қамқорлық пен ілтипатқа бөлейтін әлеуметтік бағдарланған қоғам, ел халқының барлық топтары тұрмысының жоғары сапасы мен алдыңғы қатарлы әлеуметтік стандарттарын қамтамасыз ететін қоғам құрудамыз. Reproducing the same image
Мы должны быть готовы к <u>острой конкуренции</u> и использовать ее в своих интересах. 61.	We should be ready for fierce competition and use the advantage of it in our best interests. Replacing with the image in the TL25	Біз қатаң бәсекеге әзір тұрып, оны өз мүддемізге пайдалана білуіміз керек. Replacing with the image in the TL26
<u>Парк информационных технологий</u> как региональный IT-центр 62.	Our Information Technology Park should be developed as an IT center for the region. Reproducing the same image	өңірлік IT-орталық ретінде ақпараттық технологиялар паркін дамыту міндеті тұр. Reproducing the same image
Переговорный процесс по вступлению Казахстана в ВТО <u>идет полным ходом</u> . 63.	The negotiations on Kazakhstan's accession to the WTO are moving ahead at full speed. Replacing with the image in the TL27	Қазақстанның БСҰ-ға кіруі жолындағы келіссөз үдерісі тоқтаусыз жүргізіліп жатыр. Conversion into sense ²⁷
Уверен, что укрепление репутации Казахстана как <u>жесткого гаранта</u> защиты авторских прав и торговых марок позволит нам активнее развивать и диверсифицировать новые сектора экономики. 64.	I am sure that strengthening Kazakhstan's reputation as a tough guarantor of intellectual property rights and registered trademarks will allow us to speed the diversification and development of new sectors of our economy. Reproducing the same image	Қазақстанның авторлық құқық пен сауда белгісін қорғаудың қатаң кепілі ретіндегі беделін нығайту бізге экономиканың жаңа секторларын белсенді түрде дамытып, әртараптандыруға мүмкіндік береді. Reproducing the same image

<p>Уверен, что эти меры получат одобрение и поддержку мировых производителей высокотехнологичной и наукоемкой продукции и <u>обернутся притоком новых инвестиций</u> и диверсификацией экономики Казахстана.</p> <p>65.</p>	<p>I am confident such procedures will gather support and encouragement from international producers of high technology and science intensive goods and will create an additional inflow of foreign direct investment and diversify Kazakhstan's economy.</p> <p>Conversion into sense28</p>	<p>Мұндай шаралардың жоғары технологиялық және ғылыми қамтымды өнімдер шығарушылардың мақұлдауы мен қолдауына ие болатынына, Қазақстан экономикасына жаңа инвестициялар ағысын қамтамасыз етіп, оны әртараптандыруға кең мүмкіндіктер ашатынына сенімдімін.</p> <p>Conversion into sense29</p>
<p>Речь идет о создании и развитии в Казахстане современных научных центров и <u>«технологических парков»</u> с международным участием, поддержке процесса освоения новых технологий и формирования <u>гибкой системы</u> переквалификации кадров.</p> <p>66. 67.</p>	<p>We should establish and develop modern scientific centers and technology parks with international participation. We should support the process of implementation of new technologies and the formation of a flexible system of personnel cross training.</p> <p>Reproducing the same image Reproducing the same image</p>	<p>Қазақстанда халықаралық ұйымдардың қатысуымен осы заманғы ғылыми орталықтар мен “технологиялық парктер” құру мен дамыту, жаңа технологияларды игеру үдерісіне қолдау көрсету мен кадрлардың білігін бағдарлаудың икемді жүйесін қалыптастыруымыз керек.</p> <p>Reproducing the same image Reproducing the same image</p>
<p>Для этого нам нужно использовать инструменты типа <u>“инкубационных проектов”</u> для совместного развития в Казахстане филиалов международных учебных заведений.</p> <p>68.</p>	<p>To do this, we need to utilize so called incubation projects for joint development of branches of international educational institutions in Kazakhstan.</p> <p>Reproducing the same image</p>	<p>Бұл үшін бізге Қазақстанда халықаралық оқу орындарын бірлесе дамыту үшін “инкубациялық жобалар” үлгісіндегі құралдарды пайдалануымыз керек.</p> <p>Reproducing the same image</p>
<p>Развитие транспортно-коммуникационного комплекса должно в</p>	<p>Development of a transportation and communications complex should fully utilize the</p>	<p>Көлік-коммуникация кешенін дамыту Еуропа мен Азия ортасындағы аралық көпір</p>

<p>полной мере обеспечить использование преимуществ геостратегического расположения страны, являющейся <u>транзитным мостом между Европой и Азией</u>.</p> <p>69</p>	<p>advantages of the geostrategic location of our country as a bridge between Europe and Asia.</p> <p>Translation by simile²</p>	<p>болып отырған еліміздің геостратегиялық орналасуының артықшылықтарын пайдалануды толығымен қамтамасыз етуге тиіс.</p> <p>Replacing the image with a standard TL²⁸</p>
<p>Каждое нефтегазовое месторождение должно рассматриваться как <u>целостный анклав развития</u> <u>предпринимательства</u>: от сферы современных бытовых услуг и до самого передового инженерного и программного обеспечения.</p> <p>70.</p>	<p>Every oil and gas field is to be considered as an integral enclave for development of entrepreneurship in areas from modern utility services to the latest engineering and software.</p> <p>Reproducing the same image</p>	<p>Әрбір мұнай-газ кеніші кәсіпкерлікті дамытудың осы заманғы тұрмыстық қызмет көрсетуден бастап, ең озық инженерлік және бағдарламалық қамтамасыз ету саласына дейінгі ауқымды қамтитын өзіндік тұтас аумақ ретінде қарастырылуға тиіс.</p> <p>Conversion into sense³⁰</p>
<p>Банкротство должно быть <u>последним шагом</u> при невозможности восстановить деятельность убыточных государственных предприятий.</p> <p>71.</p>	<p>Bankruptcy is to be the last resort if it is not possible to rehabilitate loss making state owned enterprises.</p> <p>Replacing with the image with a standard²⁹</p>	<p>Банкроттық шығынды мемлекеттік кәсіпорындардың қызметін қалпына келтіру мүмкіндігі қалмаған жағдайда жасалатын соңғы қадам болуға тиіс.</p> <p>Reproducing the same image</p>
<p>Для развития контрактных отношений в обществе и <u>укрепления института частной собственности</u> необходимы дополнительные законодательные и административные меры, а также развитие системы независимого рассмотрения споров и арбитражных процедур.</p>	<p>To develop contractual relations in the society and strengthen the institution of private property it is necessary to introduce additional legal and administrative measures as well as an independent dispute settlement and arbitration process.</p> <p>Reproducing the same image</p>	<p>Қоғамдағы келісім-шарттық қатынастарды дамыту мен жеке меншік институтын нығайту үшін қосымша заңнамалық және әкімшілік шаралар, сондай-ақ даулар мен төрелік ету рәсімдерін тәуелсіз тұрғыда қарау жүйесін дамыту қажет.</p> <p>Reproducing the same image</p>

<p>72. Экономическая, административная и даже уголовная ответственность за неисполнение контрактных обязательств - должна распространяться как на представителей органов власти, так и на всех других <u>агентов экономической жизни</u>.</p> <p>73.</p>	<p>Both representatives of the authorities and all the other economic agents have to bear economic, administrative and even criminal responsibility for infringing contractual obligations. Conversion into sense³¹</p>	<p>Келісім-шарттық міндеттемелерді орындамағаны үшін экономикалық, әкімшілік, керек десеңіз, қылмыстық жауапкершілік билік органдарының өкілдеріне де, сондай-ақ экономикалық өмірдің басқа да барлық агенттеріне қолданылуға тиіс. Reproducing the same image</p>
<p>Это повысит эффективность деятельности государственных органов, приведет к снижению коррупции и <u>административных барьеров</u>.</p> <p>74.</p>	<p>It would improve effectiveness of Government agencies, resulting in reducing corrupt practices and administrative barriers Reproducing the same image</p>	<p>Ол мемлекеттік органдар қызметінің тиімділігін арттырып, сыбайластық пен әкімшілік кедергілерді кемітуге қол жеткізеді. Conversion into sense³²</p>
<p>Территориальное развитие, соответствующее <u>потребностям сбалансированного развития</u> экономики.</p> <p>75.</p>	<p>Territorial development corresponding to the needs of balanced economic development Reproducing the same image</p>	<p>Экономиканы теңдестіре дамыту қажеттігіне сай келетін аумақтық даму Reproducing the same image</p>
<p>Для формирования уникальной <u>академической среды</u> в нашей столице необходимо создать престижный университет международного уровня.</p> <p>76.</p>	<p>A prestigious international university to create a unique academic environment must be established in our capital Reproducing the same image</p>	<p>Елордамызда бірегей академиялық орта қалыптастыру үшін біз халықаралық деңгейдегі беделді университет құратын боламыз. Reproducing the same image</p>
<p>Должен быть наведен порядок и устранены</p>	<p>There is a need to remove current imbalances in pension</p>	<p>Әлеуетті құрылымдар зейнеткерлерінің</p>

<p>возникшие <u>перекосы</u> <u>выплат пенсий</u> пенсионерам силовых структур. 77.</p>	<p>payments to armed forces and law enforcement agencies pensioners and put the system in order. Conversion into sense33</p>	<p>зейнетақыларын төлеуде орын алған келеңсіздіктер жойылып, мұнда тиісті тәртіп орнатылуға тиіс. Conversion into sense34</p>
<p><u>Казахстанский бизнес уже</u> <u>прочно стоит на ногах</u>, начинает осознать свою социальную ответственность и выстраивать свою деятельность в соответствии с ней. 78.</p>	<p>Kazakhstan's business already stands firmly and is starting to realize its social responsibility and structure its activities accordingly. Replacing the image with a standard TL30</p>	<p>Қазақстандық бизнес қазірдің өзінде аяғынан нық тұрды, өзінің әлеуметтік жауапкершілігін пайымдай бастады және өз қызметін соған сәйкес құруда. Reproducing the same image</p>
<p>Сложившаяся в Казахстане благоприятная социально-экономическая ситуация создает условия для <u>притока иностранной</u> <u>рабочей силы</u>. 79.</p>	<p>The current favorable social and economic situation in Kazakhstan creates conditions for inflow of a foreign workforce. Reproducing the same image</p>	<p>Қазақстанда қалыптасқан қолайлы әлеуметтік- экономикалық ахуал шетелдік жұмыс күшінің ағылып келуіне жағдай туғызып отыр. Reproducing the same image</p>
<p>Мы должны признать, что отсутствие <u>глубоких</u> <u>традиций</u> демократической культуры, восприятие свободы как вседозволенности вполне способны дестабилизировать страну, <u>перечеркнуть все</u> <u>наши планы на будущее и</u> <u>отбросить нас далеко</u> <u>назад</u> 80. 81. 82.</p>	<p>We should recognize that the lack of deep traditions of democracy and the perception of freedom as permissiveness are quite capable of destabilizing the country destroying all our plans for the future and throwing us far back. Reproducing the same image Conversion into sense35 Reproducing the same image</p>	<p>Бізде демократиялық мәдениеттің терең дәстүрлерінің жоқтығы, еркіндікті ойыңа келгенді істеуге болады деп түйсіну елді тұрақсыздыққа ұрындыруы, біздің болашаққа арналған барлық жоспарларымызды белінен басып, өзімізді алысқа кері серпіп тастауы әбден мүмкін екенін мойындауымыз керек. Reproducing the same image Replacing the same image in the TL31 Reproducing the same image</p>
<p>Это урок, который мы извлекли из состоявшейся президентской гонки. 83.</p>	<p>This is the lesson which we have learned from the presidential race. Replacing the image with a</p>	<p>Бұл біздің өткен президенттік додадан алған сабағымыз. Replacing the image with a standard TL33</p>

84.	standard TL32 Reproducing the same image	Reproducing the same image
<p>Одна из причин наших заблуждений в том, что либерализм власти, воспринимается упрощенно, как ее слабость и неспособность <u>наложить вето на те или иные «шалости» и «капризы» своевольных честолюбцев.</u></p> <p>85. 86.</p>	<p>One of the reasons for our misconceptions is that the liberalism of authorities is perceived simply as its weakness and inability to put a stop to some of the “pranks” and “whims” of willful ambitious men.</p> <p>Replacing the image with a standard TL34</p> <p>Reproducing the same image</p>	<p>Біздің қателесу себептеріміздің бірі биліктің либерализмін оның әлсіздігі және бетімен кеткен бейпіл даңғойлардың қайсыбір “еркелігі” мен “қыңырлығына” тыйым салуға дәрменсіздігі ретінде қарадүрсін қабылдауда жатыр</p> <p>Replacing the image with a standard TL35 (тыйым салу)</p> <p>Reproducing the same image</p>
<p>Надо, наконец, осуществлять <u>суровый спрос</u> за нарушение законов, должны быть определены меры ответственности за клевету, подкуп, насилие, и, если нужно, пересмотрены соответствующие законы.</p> <p>87.</p>	<p>We should finally be tough in prosecuting the infringement of laws and define measures of responsibility for slander, bribery, violence, and in case there is a need, we need to revise appropriate laws.</p> <p>Conversion into sense36</p>	<p>Сайып келгенде, заңды бұзғаны үшін қатал талап етуді жүзеге асырып, жалақорлық, ақшамен сатып алушылық пен зорлық-зомбылық үшін жауапкершілік шаралары айқындалуы тиіс, ал қажет болса, тиісті заңдарды қайта қарауымыз керек.</p> <p>Replacing with the image in the TL36</p>
<p>Иначе мы повторим <u>советское «закон-дышло».</u></p> <p>88.</p>	<p>Otherwise, we will end up repeating the Soviet maxima, “A law is just a sound”.</p> <p>Replacing the image with the a standard TL37</p>	<p>Олай болмаған күнде біз кеңестік кезеңдегі “заң қалай бұрсаң солай бұрылатын тәртенің” керін қайталайтын боламыз.</p> <p>Conversion into sense37</p>
<p>Мы должны поставить <u>жесткий заслон</u> распространению</p>	<p>We must put a firm barrier against the spread of religious extremism.</p>	<p>Біз діни экстремизмнің таралуына қатаң тосқауыл қоюымыз қажет.</p>

<p>религиозного экстремизма. 89.</p>	<p>Replacing the image with the a standard TL38</p>	<p>Replacing the image with a standard in the TL39</p>
<p>Мы постоянно работаем по борьбе с коррупцией и улучшаем ситуацию, но непрозрачность денежных потоков некоторых финансово-промышленных групп и их незаконное обогащение за счет сокрытия прибыли, вывод финансов и имущества в зарубежье, уклонение от налогов, а также теневая экономика становятся <u>серьезными ограничителями нашего развития.</u> 90.</p>	<p>We consistently fight corruption and improve the situation in this area. However, the lack of transparency in cash flows of some financial and industrial groups and their illegal enrichment through hiding profits, transfer of capital and property abroad, tax evasion and shadow economy are becoming serious hindrances to our development. Replacing the image with the a standard TL40</p>	<p>Біз сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес жолында үнемі жұмыс істеп, ахуалды жақсартып келеміз, алайда бірқатар қаржы-өнеркәсіп топтарының ақша ағыстарының ашық болмауы және олардың табысты жасыру, қаржы мен мүлікті шетелдерге шығару, салық төлеуден жалтару есебінен заңсыз баюы, сондай-ақ көлеңкелі экономика біздің дамуымыздың елеулі шектеулеріне айналып отыр. Replacing the image with the a standard TL41</p>
<p>Думаю, настало время по-настоящему ответственно и взвешенно рассмотреть проблему <u>амнистии капиталов</u> и имущества, выведенных из легального оборота. 91.</p>	<p>I believe now is the time for responsible and deliberate consideration of the amnesty of capital and property which were taken out of legal circulation. Reproducing the same image</p>	<p>Ашық айналымнан шығарылған капиталдар мен мүліктерге рақымшылық жасау проблемасын нағыз жауапкершілікпен және байсалды түрде қарастыратын уақыт жетті деп ойлаймын. Reproducing the same image</p>
<p>Хочу специально подчеркнуть, что <u>амнистия капиталов и имущества не может быть бесплатной.</u> 92.</p>	<p>I would like to underline that capital and property amnesty should not be for free. Reproducing the same image</p>	<p>Капитал мен мүлікке рақымшылық жасау ақысыз іске аспайтынын арнайы атап көрсеткім келеді. Reproducing the same image</p>
<p>Главные <u>вопросы</u> сегодня <u>лежат в плоскости</u> расширения торгово-экономического сотрудничества и развития региональной</p>	<p>Now main issues are in the area of widening trade and economic collaboration and development of regional integration within the Eurasian Economic Community, the Single Economic Space, and</p>	<p>Бүгін басты мәселелер ЕурАзЭҚ, БЭК, ШЫҰ шеңберінде сауда-экономикалық ынтымақтастықты кеңейту мен өңірлік ықпалдастықты</p>

интеграции в рамках ЕврАзЭС, ЕЭП, ШОС. 93.	the Shanghai Cooperation Organization. Conversion into sense38	дамыту саласында жатыр. Reproducing the same image
Важно <u>не снижать темпов интеграции</u> в нашем регионе. 94.	It is important to keep a steady pace of regional integration Replacing with the image in the TL42	Біздің өңірде ықпалдастық қарқынын төмендетпеудің маңызы зор. Reproducing the same image
Прошло не так много времени с тех пор, как вы оказали мне высочайшую поддержку, вновь доверив свою судьбу и <u>судьбу нашего Отечества.</u> 95.	Not long ago, you provided me with the highest support and once again have entrusted me with your future and the future of our Motherland. Conversion into sense39	Маған аса жоғары қолдау көрсетіп, өздеріңіздің және Отанымыздың тағдырын сеніп тапсырғандарыңыздан бері көп уақыт өте қойған жоқ. Reproducing the same image
<u>Мои обещания никогда не оказывались пустыми</u> , а ваша поддержка всегда была искренней, обнадеживающей и вдохновляющей на большие свершения. 96.	My promises were never hollow, and your support has always been sincere, promising and inspirational for greater achievements. Reproducing the same image	Менің уәделерім де ешқашан бос сөз болған емес, ал сіздер маған үнемі үміт ұялатып, биік белестерге бастаған шын жүректен қолдау көрсеттіңіздер. Replacing the image with a standard TL43

2008

<u>Эти сектора сегодня явно «не успевают» за развитием экономики Казахстана.</u> 97.	Today, these sectors are clearly failing to keep up with the development of Kazakhstan's economy. Reproducing the same image	Бұл секторлар бүгінде Қазақстан экономикасы дамуына анық “ілесем алмауда”. Reproducing the same image
Правительство должно <u>развернуть эту работу.</u> 98.	The Government must launch this effort. Replacing the image with a standard TL44	Үкімет осы жұмысты кеңінен қолға алуы тиіс. Replacing the image with a standard TL45
Мы должны начать практическую реализацию самого крупного в Казахстане транспортного проекта – трансконтинентального коридора «Западная Европа	We must commence actual implementation of Kazakhstan's largest transportation project, the transcontinental corridor "Western Europe–Western China", which will pass through our Southern regions and will then go to Russia	Біз барлық оңтүстік облыстарды көктей өтіп, Қызылорда мен Ақтөбе арқылы Ресейге шығатын, өңірлердің экономикасын жандандыратын Қазақстандағы ең ірі көліктік

<p>- Западный Китай», который пройдет через южные области и через Актобе выйдет на Россию, создаст рабочие места, <u>оживит экономику регионов.</u> 99.</p>	<p>via Aktobe, creating jobs and reviving the regional economies. Reproducing the same image</p>	<p>жобаны – “Батыс Еуропа – Батыс Қытай” транскұрлықтық дәлізді іс жүзіне асыруды қолға алуымыз қажет. Reproducing the same image</p>
<p>Она дала мощный толчок. 100.</p>	<p>It has provided a powerful impetus. Reproducing the same image</p>	<p>Бағдарлама ел ішін дамытуға қуатты серпін берді. Replacing the image with a standard TL46</p>
<p>Введение с 2004 года обязательного страхования урожая в растениеводстве позволило получать фермерам гарантированный доход даже в <u>засушливые годы.</u> 101.</p>	<p>Mandatory crop insurance, introduced in 2004, has guaranteed that farmers make money even in drought years. Reproducing the same image</p>	<p>2004 жылдан бастап егінді міндетті сақтандыруды енгізу фермерлерге құрғақшылық жылдарының өзінде кепілді кіріс алуына мүмкіндік туғызды. Reproducing with the same image</p>
<p>И, уверен, село ответит <u>ударным трудом</u> и высокой отдачей. 102.</p>	<p>I am sure that rural communities will respond with impressive labor and higher returns. Conversion into sense40</p>	<p>Ауылдың бұған екпінді еңбегімен және жоғары қайтарыммен жауап беретініне сенімдімін. Reproducing the same image</p>
<p>Надо системно <u>укрепить работу</u> Агентства финансового надзора. 103.</p>	<p>Systemic enhancements are needed in the operations of the Financial Supervision Agency. Conversion into sense41</p>	<p>Қаржылық бақылау агенттігінің жұмысын жүйелі түрде нығайту қажет. Reproducing the same image</p>
<p>Приход иностранного капитала в банковский сектор мы рассматриваем как <u>вогум доверия Казахстану</u>, источник необходимой финансовой поддержки и лучшей международной практики банковских услуг. 104.</p>	<p>We view the advent of foreign capital to the banking sector as a vote of confidence in Kazakhstan, as a source of much-needed financial support and of best international practices in the area of banking services. Reproducing the same image</p>	<p>Шетелдік капиталдың банк секторына келуіне біз Қазақстанға көрсетілген сенім, қажетті қаржылық қолдаудың көзі және банк қызметінің халықаралық озық тәжірибесі ретінде қараймыз. Conversion into sense42</p>
<p>Он должен способствовать модернизации и диверсификации</p>	<p>The Government should draft a new Tax Code designed to promote modernization and</p>	<p>Үкіметтің жаңа Салық кодексін әзірлеуі қажет. Ол экономиканы жаңғыртуға,</p>

<p>экономики, <u>выходу бизнеса из «тени».</u> 105.</p>	<p>diversification of the economy while bringing business in from the shadows. Reproducing the same image</p>	<p>эртаптаңдыруға және бизнестің “көлеңкеден” шығуына жағдай жасауға тиіс. Reproducing the same image</p>
<p><u>Мы будем и дальше идти по пути совершенствования казахстанской модели политического и государственного устройства, сочетая общепризнанные закономерности демократического развития и традиции нашего общества.</u> 106.</p>	<p>We shall continue on the path of improving Kazakhstan’s political model and system of government by combining the generally accepted tenets of democratic development and our society’s traditions. Reproducing the same image</p>	<p>Демократиялық дамудың жалпыға бірдей танылған заңдылықтары мен біздің қоғамымыздың дәстүрлерін үйлестіре отырып, біз одан әрі де саяси және мемлекеттік құрылыстың қазақстандық моделін жетілдіру жолымен жүре беретін боламыз. Reproducing the same image</p>
<p>Правоохранительная и судебная система должны обеспечить справедливую и эффективную защиту прав казахстанцев, <u>огрaдить бизнес от незаконных вмешательств.</u> 107.</p>	<p>The law-enforcement system and the judiciary must assure fair and effective protection of Kazakhstan citizens’ rights, while protecting business from unlawful interference. Conversion into sense⁴³</p>	<p>Құқық қорғау және сот жүйесі қазақстандықтардың құқықтарының әділ де тиімді қорғалуын, бизнеске заңсыз араласуды болдырмауды қамтамасыз етуге тиіс. Conversion into sense⁴⁴</p>
<p>Необходимо разработать современные подходы, направленные на формирование в системе государственного управления <u>профессионального ядра управленцев новой формации.</u> 108.</p>	<p>Modern approaches must be developed to establish a professional core of new-style managers within the public administration system. Reproducing the same image</p>	<p>Мемлекеттік басқару жүйесінде жаңа тұрпатты басқарушылардың кәсіби ұйытқысын қалыптастыруға бағытталған қазіргі заманғы қағидаттарды әзірлеу қажет. Reproducing the same image</p>
<p>Партии следует активно участвовать в формировании кадров для системы государственного управления, выполняя роль <u>«социального лифта»</u> для достойных граждан</p>	<p>The party should take an active part in developing human resources for the public administration system, acting as a "social elevator" for deserving citizens. Reproducing the same image</p>	<p>Партия мемлекеттік басқару жүйесі үшін кадрлар жасақтауға белсенді қатысып, лайықты азаматтар үшін “әлеуметтік көтерігіш” рөлін атқаруы керек. Translation by simile³</p>

109. <u>Молодые профессионалы должны найти свое место в происходящих в стране процессах, принять самое активное участие в строительстве будущего.</u> 110.	Young professionals should find their place in the developments taking place in the nation, and should take a very active part in building the future. Reproducing the same image	Жас кәсіби мамандар ел өмірінде болып жатқан үдерістерде өз орнын тауып, болашақты орнатуға белсенді қатысуы керек. Reproducing the same image
Стандарты качества жизни должны стать эффективным рыночным инструментом развития человеческого капитала и социальной модернизации Казахстана, <u>не приводя при этом к росту иждивенческих настроений.</u> 111.	Quality-of-life standards should become an effective market-based tool for human capital development and social modernization of Kazakhstan, without giving rise to free-rider attitudes. Replacing the image with a standard TL47	Өмір сапасының стандарттары адам капиталын дамытудың және Қазақстанды әлеуметтік жаңартудың тиімді нарықтық құралына айналуға тиіс, бұл ретте масылдық пиғылды орнықтыруға жол беруге болмайды. Replacing the image with a standard TL 48
Необходимо разработать <u>комплекс мер</u> по кардинальному улучшению демографической ситуации. 112.	A package of measures must be devised for a demographic turnaround. Replacing the image with a standard TL49	Демографиялық ахуалды түбегейлі жақсарту жөніндегі кешенді шараларды белгілеу қажет. Conversion into sense45
Это <u>яркий пример</u> корпоративной социальной ответственности. 113.	This is a vivid example of good corporate citizenship. Reproducing the same image	Бұл — корпоративтік әлеуметтік жауапкершіліктің жарқын үлгісі. Reproducing the same image
<u>Назрела необходимость внесения изменений</u> в Государственную жилищную программу по следующим направлениям. 114.	It is high time to make the following amendments to the National Housing Program. Replacing the image with a standard TL50	Мемлекеттік тұрғын үй бағдарламасына мына бағыттар бойынша өзгерістер енгізу қажеттілігі пісіп-жетілді. Reproducing the same image
Правительству необходимо активизировать работу по созданию <u>продовольственного пояса города Астаны</u> с целью насыщения и стабилизации цен на потребительском	The Government must redouble its efforts at creating a food belt around Astana, in order to saturate the capital's consumer market and stabilize prices. Reproducing the same image	Үкімет елорданың тұтыну рыногындағы бағаны тұрақтандыру және оны барынша толықтыру мақсатында Астана қаласының азық-түлік белдеуін жасау жөніндегі

рынке столицы. 115.		жұмысты жандандыруы керек. Reproducing the same image
Население должно почувствовать реальную заботу региональных властей. 116.	The public should feel that regional authorities truly care about them. Conversion into sense46	Тұрғындар өңірлік биліктің нақты қамқорлығын сезінуге тиіс. Reproducing the same image

2011

<u>Мы вступаем</u> в двадцатый год Независимости. 117.	We enter the twentieth year of Independence. Reproducing the same image	Біз Тәуелсіздіктің жиырмасыншы жылына аяқ бастық. Replacing the image with a standard TL51
К 2015 году 50 процентов организаций образования будут использовать <u>электронное обучение</u> , а к 2020 году их численность возрастёт до 90 процентов. 118.	By 2015, 50 percent of educational institutions will use electronic training, and by 2020 their number will increase to 90 percent. Reproducing the same image	2015 жылға қарай білім беру ұйымдарының 50 пайызы электронды оқытуды пайдаланып, 2020 жылға қарай оның саны 90 пайызға дейін артады. Reproducing the same image
Они провели осмотр и лечение десятков тысяч человек в <u>самых отдалённых уголках нашей страны</u> . 119.	They have examined and treated tens of thousands of people in the remotest corners of our country. Reproducing the same image	Олар еліміздің ең шалғай түкпірлерінде ондаған мың адамдардың денсаулықтарын тексеріп, ем жасады. Reproducing the same image
<u>Транспортная медицина</u> для Казахстана очень актуальна, и мы будем её развивать. 120.	This kind of transport medicine is critical for Kazakhstan, and we will develop it. Reproducing the same image	Қазақстан үшін көліктік медицина өте көкейкесті, сондықтан біз оны дамытатын боламыз. Reproducing the same image
И это огромное <u>достижение Независимости</u> . 121.	And this is a great achievement of independence. Reproducing the same image	Бұл Тәуелсіздіктің орасан зор жетістігі. Reproducing the same image
Для тех граждан, которые <u>связывают жизнь с селом</u> , Правительство совместно с	For those citizens who choose to live in rural areas, the Government together with	Өз өмірлерін ауылмен байланыстарғандар үшін Үкімет жергілікті билік

<p>местными органами власти должно проработать комплекс мер по развитию сельского предпринимательства. 122.</p>	<p>local authorities should work out a package of measures to promote rural entrepreneurship. Converting into sense47</p>	<p>органдарымен бірлесіп, селолық кәсіпкерлікті дамыту жөнінен шаралар кешенін әзірлеуге тиіс. Reproducing the same image</p>
<p>В населенных пунктах с высоким потенциалом развития будем развивать сельскую инфраструктуру, расширять доступ к поливной воде, программам микрокредитования и <u>натурным грантам</u>, организовывать обучение навыкам предпринимательства. 123.</p>	<p>In urban areas with high development potential we will develop rural infrastructure, expand access to irrigation water, microcredit programmes and in-kind grants, and organize training in entrepreneurship. Reproducing the same image</p>	<p>Даму әлеуеті жоғары елді мекендерде селолық инфрақұрылымдар дамытылып, суаратын суларға, микронесиелеу бағдарламалары мен табиғи гранттарға қолжетімділік кеңейтіліп, кәсіпкерлік дағдыларына үйрету ұйымдастырылады Reproducing the same image</p>
<p>Проблемы бедности надо решать, а не <u>смягчать</u> за счет государственных пособий. 124.</p>	<p>The problem of poverty must be addressed, rather than mitigated at the expense of governmental benefits. Reproducing the same image</p>	<p>Кедейшілік проблемаларын мемлекеттік жәрдемақы есебінен жұмсарту емес, шешу керек. Reproducing the same image</p>
<p>На протяжении многих лет коммунальный сектор финансировался <u>по остаточному принципу</u>. 125.</p>	<p>For many years, the public sector was financed by a leftover principle. Reproducing the same image</p>	<p>Көптеген жылдар бойы коммуналды сектор қалған-құтқанды бөлу қағидаты бойынша қаржыландырылып келді. Conversion into sense48</p>
<p><u>Изношенность сетей водоснабжения</u> в городах составляет 60 процентов. 126.</p>	<p>Deterioration of water networks in urban areas reaches 60 percent. Conversion into sense49</p>	<p>Қалалардағы сумен қамтамасыз ету жүйелерінің 60 пайызының тозығы жеткен. Reproducing the same image</p>
<p><u>На волне народного волеизъявления</u> к середине января в ЦИК представлено более пяти миллионов подписей. 127.</p>	<p>On a wave of people's will, by mid-January more than five million signatures were submitted to the CEC. Reproducing the same image</p>	<p>Халықтың еркін білдіруі толқынында қаңтардың ортасына қарай Орталық сайлау комиссиясы 5 миллионнан астам адамның қол қойғанын жариялады. Reproducing the same image</p>
<p><u>При любом раскладе</u> воля</p>	<p>In any case, the will of the</p>	<p>Қалай болғанда да,</p>

народа – превыше всего. 128.	people is above all. Conversion into sense50	халықтың еркі – бәрінен жоғары. Conversion into sense51
2012		
<u>Взятие первого рубежа</u> досталось нам дорогой ценой. 129.	We have paid a great price to achieve these milestones. Replacing the image with a standard TL52	Біздің алғы шепті алуымыз қымбатқа түсті. Reproducing the same image
Страна более 20 лет работала на укрепление суверенитета и <u>политического веса</u> . 130.	For over 20 years our country has worked to strengthen its sovereignty and political influence - a goal which we have accomplished. Conversion into sense52	Ел 20 жыл бойы егемендігіміз бен саяси салмағымызды нығайтуға жұмыс істеді. Reproducing the same image
Это был 1997 год – еще не был окончательно преодолен постсоветский хаос, <u>кризис лихорадил Юго-Восточную Азию</u> и некоторые другие рынки. 131.	That was fifteen years ago when the post-Soviet chaos has not been overcome, there was an economic crisis in South East Asia and Kazakhstan faced a difficult period too. Conversion into sense53	Бұл 1997 жыл – кеңестік кезеңнен кейінгі бей-берекеттік түбегейлі еңсерілмеген, дағдарыс Оңтүстік-Шығыс Азияны және басқа да кейбір нарықтарды сансыратқан кезең болатын. Replacing the image with a standard TL53
Все эти годы наша стратегия <u>как маяк освещала нам путь</u> , позволяя идти вперед, <u>не сбиваясь</u> с главной цели. 132.	As we faced these challenges and others our strategy served as a beacon to guide our way forward and keep us focused on our target. Conversion into sense54	Осы жылдар ішінде біздің Стратегиямыз басты мақсатымыздан ауытқымай, <u>шамшырақ сияқты біздің жолымызға сәуле шашып</u> , алға басуға жігерлендірді. Conversion into sense55
<u>Обещание манны небесной?</u> 133.	Or a promise of manna from heaven? Reproducing the same image	<u>Әлде аспаннан түскен нәрсе ме?</u> Replacing the image with a standard TL54
Но, как говорится, глаза боятся, а руки делают. 134.	Yet, as the saying goes, “the eyes may be frightened, but the hands are working”. Reproducing the same image	Дегенмен «көз қорқақ, қол батыр» дейді ғой. Replacing the image with a standard TL55
Перед нами стояла гигантская задача – <u>переломить</u> ход событий.	We set ourselves an enormous task – to reverse the downward trend	Біздің алдымызда оқиғалар барысына өзгеріс енгізу сияқты ауқымды міндет

135.	Kazakhstan faced and continue on the road to developing a new country. Conversion into sense ⁵⁶	тұрды. Translation by simile ⁴
Чтобы ее решить, мы должны были провести тройную модернизацию: построить государство и <u>совершить прорыв в рыночную экономику, заложить основы социального государства, перестроить общественное сознание.</u> 136. 137. 138.	To reach this aim we had to work to improve three areas: build a modern nation state by making the leap towards a market economy, lay the foundation of a social system and, finally, transform people's thinking and outlook. Reproducing the same image Reproducing the same image Translation by simile ⁵	Ол міндетті шешу үшін біз үш бірдей жаңғырту жүргізуге тиіс едік: мемлекеттің іргесін қалау мен нарықтық экономикада серпіліс жасау, әлеуметтік мемлекеттің негіздерін қалау, қоғамдық сананы қайта өзгерту. Reproducing the same image Reproducing the same image Conversion into sense ⁵⁷
<u>И этот путь был очерчен</u> в Стратегии «Казakhstan-2030». 139.	This path was outlined in the “Kazakhstan 2030 Strategy”. Reproducing the same image	Бұл жол "Қазақстан-2030" Стратегиясында белгіленген болатын. Replacing with a standard TL ⁵⁶
Казakhstan <u>устоял. Кризис не разрушил наши достижения</u> и сделал нас сильнее. 140. 141.	Kazakhstan has withstood. The crisis has not destroyed our achievements, but has made us stronger. Reproducing the same image Reproducing the same image	Қазақстан оған төтеп берді. Дағдарыс жетістіктерімізді сетінете алған жоқ, бізді қуатты ете түсті. Replacing the image with a standard TL ⁵⁷ Replacing the image with a standard TL ⁵⁸
Сегодня все регионы работают в неразрывной связке друг с другом. 142.	Our domestic regions are united in their activities. Conversion into sense ⁵⁸	Бүгінде барлық өңірлер бір-бірімен ажырағысыз байланыста жұмыс істейді. Reproducing the same image
<u>Мы движемся по ясной формуле:</u> «Сначала – экономика, потом - политика». 143.	We have a clear formula to follow: “Economy first, then politics”. Replacing the image with a standard TL ⁵⁹	Біз «Алдымен экономика – содан соң саясат» деген айқын формуламен ілгерілеп келеміз. Reproducing the same image
Каждый этап политических реформ <u>увязывается</u> с уровнем развития экономики.	Every step of our political reforms is closely tied to our level of economic	Саяси реформалардың әрбір кезеңі экономика дамуының деңгейімен ұштасады.

144.	development. Reproducing the same image	Reproducing the same image
Казахстан стал <u>родным домом</u> для представителей 140 этносов и 17 конфессий. 145.	Kazakhstan is home to over 140 ethnic and 17 religious groups. Reproducing the same image	Қазақстан 140 этнос пен 17 конфессияның өкілдері үшін туған шаңырағына айналды. Replacing the image with a standard TL60
Считаем, что Договор о нераспространении ядерного оружия был и остается <u>краеугольным камнем</u> режима нераспространения. 146.	We believe that the Nuclear Nonproliferation Treaty has been and remains the cornerstone of the nonproliferation regime. Reproducing the same image	Ядролық қаруды таратпау туралы шарт таратпау режимінің арқауы болды және солай бола бермек. Replacing the image with a standard TL61
<u>Важным катализатором</u> укрепления режима нераспространения должно стать скорейшее вступление в силу Договора о всеобъемлющем запрещении ядерных испытаний. 147.	We consider the early entrance into force of the Comprehensive Nuclear Test Ban Treaty as an important driving force to strengthen the nonproliferation regime. Replacing the image with a standard TL62	Ядролық сынақтарға жаппай тыйым салу туралы шарттың тезірек күшіне енуі таратпау режимін нығайтудың маңызды қозғаушысы болуға тиіс. Replacing the image with a standard TL63
Если раньше у нас никогда не было многопартийности, то сейчас в стране действуют партии, представляющие весь <u>политический спектр</u> . 148.	Whereas in the past we've never had a multiparty system, today there are parties representing the entire political spectrum of the country. Reproducing the same image	Бізде бұрын ешқашан көппартиялылық болмаса, қазір еліміздегі күллі саяси спектрді көрсететін партиялар жұмыс істейді Reproducing the same image
В XXI веке Казахстан должен стать <u>мостом для диалога</u> и взаимодействия Востока и Запада. 149.	As this century progresses, Kazakhstan should become a bridge for dialogue and interaction between East and West. Reproducing the same image	XXI ғасырда Қазақстан Шығыс пен Батыстың үнқатысуы мен өзара іс-қимылының көпірі болуға тиіс. Reproducing the same image
Это – наш <u>надежный щит</u> от возможных экономических и <u>финансовых потрясений</u> . Это – гарантия безопасности для нынешних и будущих поколений. 150.	National Fund became a reliable shield to protect us from possible economic and financial disturbances. This is a safeguard for current and future generations. Reproducing the same image	Бұл – ықтимал экономикалық және қаржылық сілкіністерден қорғайтын сенімді қалқанымыз. Бұл – бүгінгі және болашақ ұрпақ қауіпсіздігінің кепілі.

151.	Reproducing the same image	Reproducing the same image Reproducing the same image
В 1993 году мы приняли уникальную программу «Болашак», благодаря которой 8 тысяч талантливых молодых людей получили <u>блестящее образование</u> в лучших университетах мира. 152.	In 1993 we adopted a unique “Bolashak” program which enabled 8,000 gifted young people to study in the world’s top universities. Deletion2	1993 жылы біз «Болашақ» атты бірегей бағдарлама қабылдадық, соның арқасында 8 мың талантты жас әлемнің таңдаулы университеттерінде озық білім алды. Replacing the image with a standard in the TL64
Нефтегазовый комплекс Казахстана является <u>локомотивом</u> для всей экономики и способствует развитию других отраслей. 153.	Kazakhstan’s oil and gas complex remains the powerhouse of our economy, which facilitates growth of other sectors. Replacing the image with a standard in the TL65	Қазақстанның мұнай-газ кешені күллі экономиканың локомотиві болып табылады және басқа салалардың дамуына ықпалын тигізеді. Reproducing the same image
Построив дорогу Коргас – Жетыген, <u>мы распахнули восточные ворота, проложив путь на рынки</u> Китая и всего Азиатского субконтинента. 154. 155.	Having put together the “Korgas – Zhetygen” railway, we have opened the “eastern gate” paving the way towards the markets of China and all of Asia. Reproducing the same image Reproducing the same image	«Қорғас-Жетіген» жолын төсеп, Қытайдың және күллі Азия құрлығының нарықтарына еніп, Шығыс қақпасын айқара аштық Reproducing the same image Deletion3
Нам удалось <u>совершить своего рода революцию в управлении</u> и переориентировать ее на повышение качества оказания госуслуг населению. 156.	We have managed significant change in our public administration shifting its focus towards improving the quality of public services. Conversion into sense59	Біз мемлекеттік басқаруда өзіндік тұрғыда төңкеріс жасауға қол жеткіздік, оны халыққа мемлекеттік қызметтерді көрсету сапасын арттыруға қайта бағдарладық. Reproducing the same image
Первый вызов – <u>ускорение</u> исторического времени 157.	First challenge is the accelerating course of history Reproducing the same image	Бірінші сын-қатер – тарихи уақыттың жеделдеуі. Reproducing the same image
Мир интенсивно трансформируется, и скорость	The world is changing at a fascinating pace.	Әлем қарқынды түрде өзгеруде және болып жатқан

<p>происходящих изменений <u>поражает</u>. 158.</p>	<p>Conversion in sense60</p>	<p>өзгерістердің жылдамдығы адамды таң қалдырады. Translation by simile6</p>
<p>С каждым днем <u>обостряется</u> глобальный демографический дисбаланс. 159.</p>	<p>The global demographic imbalance increases every day. Conversion into sense61</p>	<p>Жаһандық демографиялық теңгерімсіздік күн өткен сайын күшейе түсуде. Replacing the image with a standard TL66</p>
<p>Нарастающий демографический дисбаланс формирует <u>новые миграционные волны</u> и усиливает <u>социальную напряженность</u> по всему миру. 160.</p>	<p>Growing demographic imbalance generates new waves of migration and increases social tensions. Reproducing the same image</p>	<p>Шиеленісе түскен демографиялық теңгерімсіздік жаңа көші-қон толқындарын туғызып, күллі әлемде әлеуметтік шиеленісті күшейте түседі. Reproducing the same image</p>
<p><u>Мы, в Казахстане, сталкиваемся с миграционным давлением</u> в отдельных регионах страны, где незаконные трудовые мигранты дестабилизируют местные рынки труда. 161.</p>	<p>In Kazakhstan, we face migration pressure in certain regions of the country where illegal immigrants destabilize local labor markets. Reproducing the same image</p>	<p>Біз Қазақстанда заңсыз еңбек мигранттары жергілікті еңбек нарықтарын тұрақсыздыққа әкелген елдің жекелеген өңірлеріндегі көші-қон қысымымен бетпепет келіп отырмыз. Reproducing the same image</p>
<p>И сегодня у нас есть хорошая база <u>для движения вперед</u>. 162</p>	<p>So today we possess a substantial base to rely upon and grow further. Translation by simile plus sense1</p>	<p>Бүгінгі күні алға жылжуға бізде жақсы негіз бар. Reproducing the same image</p>
<p>Без революционных изменений в производстве продуктов питания эти <u>страшные цифры будут только расти</u>. 163.</p>	<p>Without revolutionary changes in food production, these figures will only keep growing. Deletion4</p>	<p>Тамақ өнімдерін өндіруде революциялық өзгерістер жасамаса, осынау үрейлі цифрлар тек өсе түспек. Reproducing the same image</p>
<p>Нам вполне по силам <u>совершить качественный рывок</u> в сельскохозяйственном производстве. Для этого нам потребуется <u>государственное мышление</u> нового типа. 164.</p>	<p>To make this great leap forward in farm production we will need a new type of thinking in our state. Reproducing the same image Conversion into sense62</p>	<p>Ауыл шаруашылығы өнеркәсібінде сапалы секіріс жасау толықтай қолымыздағы нәрсе. Бұл үшін бізге жаңа тұрпаттағы мемлекеттік ой-сана қажет болады. Reproducing the same image Reproducing the same image</p>

<p>Четвертый вызов – <u>острый дефицит</u> воды. 165.</p>	<p>Fourth challenge is the water shortage Conversion into sense⁶³</p>	<p>Төртінші сын-қатер – судың тым тапшылығы. Conversion into sense⁶⁴</p>
<p>Мировые водные ресурсы также <u>находятся под большим давлением</u>. 166.</p>	<p>Global water resources are also under great pressure. Reproducing the same image</p>	<p>Әлемдік су ресурстары да қатты қысым көріп отыр. Reproducing the same image</p>
<p>Вода – крайне ограниченный ресурс и <u>борьба за обладание источниками</u> уже становится важнейшим фактором геополитики, являясь одной из причин напряженности и конфликтов на планете. 167.</p>	<p>Water remains a limited resource, so the fight for acquiring water is already becoming a critical geopolitical factor causing tensions and conflict in the world. Reproducing the same image</p>	<p>Су – барынша шектеулі ресурс және оның көздерін иелену үшін күрес жер бетіндегі шиеленіс пен жанжалдар себептерінің бірі ретінде, қазірдің өзінде геосаясаттың аса маңызды факторына айналып отыр. Reproducing the same image</p>
<p><u>Проблема водообеспечения остро стоит и в нашей стране</u>. Нам не хватает качественной питьевой воды. Целый ряд регионов испытывает в ней <u>острую потребность</u>. 168. 169.</p>	<p>Kazakhstan also faces an acute water supply issue. We lack high-quality drinking water. A number of regions face drinking water scarcity. Conversion into sense Conversion into sense</p>	<p>Сумен қамтамасыз ету проблемасы біздің елімізде де өткір болып отыр. Бізге сапалы ауыз су жетіспейді. Бірқатар өңірлер оның зардабын қатты тартуда. Reproducing the same image Replacing the image with a standard TL⁶⁷</p>
<p>Все развитые страны увеличивают инвестиции в альтернативные и <u>«зеленые» энергетические технологии</u>. 170.</p>	<p>All developed countries are increasingly investing in alternative and green energy technology. Reproducing the same image</p>	<p>Барлық дамыған елдер баламалы және «жасыл» энергетикалық технологияларға инвестицияны ұлғайтуда. Reproducing the same image</p>
<p>Очевидно, что постепенно подходит к своему концу <u>эпоха углеводородной экономики</u>. 171.</p>	<p>The era of hydrocarbon economy is coming to its end. Reproducing the same image</p>	<p>Көмірсутегі экономикасының дәуірі бірте-бірте аяқталып келе жатқаны анық. Reproducing the same image</p>
<p>Наша страна, обладающая крупными запасами нефти и</p>	<p>Having world-class oil and gas reserves, our country will</p>	<p>Мұнай мен газдың әлемдік деңгейдегі аса ірі қорларын</p>

<p>газа мирового уровня, <u>ни на шаг не будет отступать от своей политики</u> надежного стратегического партнерства и взаимовыгодного международного сотрудничества в энергетической сфере. 172.</p>	<p>not depart from its policy of reliable strategic partnerships and mutually beneficial international cooperation in the energy sector. Conversion into sense65</p>	<p>иеленетін біздің еліміз өзінің энергетикалық саладағы сенімді стратегиялық әріптестік пен өзара пайдалы халықаралық ынтымақтастық саясатынан бір қадам да кейін шегінбейтін болады. Reproducing the same image</p>
<p>В условиях ограниченности, исчерпаемости природных ресурсов Земли беспрецедентный в истории человечества рост потребления будет <u>подогревать</u> разнонаправленные как негативные, так и позитивные процессы. 173.</p>	<p>Combined with unprecedented population and consumption growth and the finite level of natural resources this will fuel both positive and negative outcomes. Replacing the image with a standard TL68</p>	<p>Жердің табиғи ресурстарының шектеулілігі, түгесілуі жағдайында адамзат тарихындағы теңдесі жоқ тұтынудың өсуі әр бағыттағы, келеңсіз де, оң да үдерістерді үдете түседі. Conversion into sense</p>
<p>Тем не менее мы не можем почитать на лаврах.</p>	<p>Yet we cannot rest on our laurels. Reproducing the same image</p>	<p>Солай бола тұра, біз масаттануға тиіс емеспіз. Conversion into sense</p>
<p>Глобальный экономический кризис, переходящий в кризис социально-политический, неизбежно будет оказывать давление на Казахстан, <u>будет проверять нас на прочность</u>. 174.</p>	<p>The global economic crisis is transforming into a socio-political one, which will inevitably affect Kazakhstan and test our durability. Reproducing the same image</p>	<p>Әлеуметтік-саяси дағдарысқа ұласатын жаһандық экономикалық дағдарыс Қазақстанға сөзсіз қысым көрсетіп, біздің төзімімізді сынаққа алатын болады. Replacing the image with a standard TL69</p>
<p>Важная для нас задача – <u>укрепить социальную стабильность</u> в нашем обществе. 175.</p>	<p>It is important that we strengthen our social stability. Reproducing the same image</p>	<p>Біз үшін маңызды міндет – қоғамымыздағы әлеуметтік тұрақтылықты нығайту Reproducing the same image</p>
<p>Девятый вызов – <u>кризис ценностей</u> нашей цивилизации. 176.</p>	<p>Ninth challenge is the crisis of our civilization's values Reproducing the same image</p>	<p>Тоғызыншы сын-қатер – өркениетіміз құндылықтарының</p>

		дағдарысы. Reproducing the same image
Мир переживает <u>острый мировоззренческий и ценностный кризис</u> . 177.	The world is undergoing an acute crisis of outlook and values. Reproducing the same image	Әлем ауыр дүниетанымдық және құндылық дағдарысты бастан кешіріп отыр. Replacing the image with a standard TL70
Нам принципиально важно <u>не втягиваться</u> в этот мировоззренческий дискурс, оберегая наши проверенные годами ценности. На собственном опыте мы знаем, как то, что называли нашей <u>ахиллесовой пятой</u> – многоэтничность и поликонфессиональность, мы обратили в свое преимущество. 178. 179.	It is critically important that we stay away from this kind of discourse, preserving our time-tested values. We know exactly how we turned what was called our Achilles heel – multi-ethnicity and multi-religious reality – into an advantage. Replacing the image with a standard TL71 Reproducing the same image	Жылдар бойы сыннан өткен құндылықтарымызды қорғай отырып, біз үшін осынау кертартпа көзқарастан тартынуымыздың принципті маңызы бар. Өз тәжірибемізден білетініміз, біздің «осал тұсымыз» деп атаған көпэтностылығымыз бен көпконфессиялығымызды өз артықшылығымызға айналдыра алдық. Reproducing the same image Replacing the image with a standard TL72
<u>Это не новая волна кризиса</u> , а продолжение кризиса 2007 – 2009 годов, из которого мировая экономика еще <u>не вышла</u> . 180. 181.	This is not a new wave of global destabilization, but the continuation of 2007-2009 financial crisis, from which the world economy has not yet recovered. Reproducing the same image Replacing the image with a standard TL73	Бұл дағдарыстың жана толқыны емес, әлемдік экономика әлі еңсере алмай отырған 2007-2009 жылдардағы дағдарыстың жалғасы. Reproducing the same image Conversion into sense66
<u>Глобальная экономическая система может дать серьезный сбой</u> уже в 2013 – 2014 годах, вызвать, в частности, <u>обвал мировых цен</u> на сырье. Для нас подобный <u>сценарий</u> является крайне нежелательным.	The Global economic system may fail again as soon as 2013-2014, due to a fall in global commodities prices. Such scenario is highly undesirable for Kazakhstan. Replacing the image with a	Жаһандық экономикалық жүйе 2013-2014 жылдардың өзінде елеулі іркіліске ұшыратып, атап айтқанда, шикізатқа әлемдік бағаның құлдырауын туғызуы мүмкін. Біз үшін мұндай

182. 183. 184.	standard TL74 Reproducing the same image Reproducing the same image	көрініс аса тиімді бола қоймайды. Reproducing the same image Reproducing the same image Translation by simile7
В этой связи мы должны выработать продуманный, согласованный и скоординированный курс всех ветвей власти, государства и общества с тем, <u>чтобы быть во всеоружии при любом сценарии развития международной ситуации.</u> 185.	Therefore we must develop a sound and coordinated policy for all power branches, for the state and society, to be fully prepared for any economic downturn in the international arena. Conversion into sense67	Осыған байланысты біз халықаралық ахуал дамуының кез келген көрінісіне жан-жақты дайын болу үшін биліктің барлық тармақтарының, мемлекет пен қоғамның ойластырылған, келісілген және үйлестірілген бағытын тұжырымдауға тиіспіз. Conversion into sense68
Чтобы достойно принять новые вызовы, <u>рамок Стратегии-2030 уже недостаточно.</u> Нам важно <u>расширить горизонт планирования</u> и, как 15 лет назад, совершить очередной мировоззренческий прорыв. 186. 187.	The frameworks of Strategy 2030 are no longer sufficient for us to meet the new challenges. It is crucial for us to expand our planning horizon, and make another leap forward in our world outlook. Reproducing the same image Reproducing the same image	Жаңа сын-қатерлерді лайықты қабылдау үшін ендігі жерде 2030 Стратегиясының аясы жеткілікті емес. Біз жоспарлау көкжиегін кеңейтіп, 15 жыл бұрынғыдай кезекті дүниетанымдық серпіліс жасауымыз керек. Replacing the image with a standard TL75 Reproducing the same image
Наше общество достигло <u>зрелости.</u> 188.	Our society has matured. Reproducing the same image	Біздің мемлекетіміз кемелдікке жетті. Reproducing the same image
Стратегия-2030 создавалась в 1997 году как <u>открытый документ.</u> 189.	Back in 1997 the Strategy 2030 was being developed as an open document. Reproducing the same image	2030 стратегиясы 1997 жылы ашық құжат ретінде жасалды Reproducing the same image
Среди развивающихся стран конкуренция за <u>место в этом клубе</u> будет <u>ожесточенной.</u> 190.	The competition among developing countries for a place in that club will be intense. Reproducing the same image	Дамушы елдер арасында осы клубтағы орынға бәсекелестік қатал болмақ. Reproducing the same image

<p>Нация должна быть готова к глобальному экономическому противоборству, ясно осознавая, <u>что место под солнцем гарантировано лишь сильнейшим.</u></p> <p>191.</p>	<p>The nation must be ready to face changes in the global economic climate, realizing clearly that the desired spot is guaranteed only to those with the strongest economies. Conversion into sense69</p>	<p>Күн астындағы орын тек ең мықтыларға арналғанын нақты сезіне отырып, ұлтымыз жаһандық экономикалық тайталасқа дайын болуға тиіс. Reproducing the same image</p>
<p>Фактически, это <u>кардинальная ломка</u> наших сегодняшних взглядов и подходов.</p> <p>192.</p>	<p>Deletion5 всей фразы</p>	<p>...шын мәнінде бұл біздің бүгінгі көзқарастарымыз бен ұстанымдарымызды түбегейлі өзгерту. Conversion into sense70</p>
<p>Ключевое условие успеха новой экономической политики должно быть <u>подкреплено кадрами.</u></p> <p>193.</p>	<p>A key condition of success for our 2050 policy will be the right people to back it up. Translation by simile plus sense2</p>	<p>Жаңа экономикалық саясат табыстылығының басты шарты кадрлар арқылы нығайтылуға тиіс. Reproducing the same image</p>
<p>При этом нельзя ослаблять контроль за финансовой системой, необходимо <u>очищать банки</u> от проблемных кредитов и вплотную заниматься вопросами фондирования.</p> <p>194.</p>	<p>It is necessary to help clear banks from problematic loans and start active work on solving funding issues. Reproducing the same image</p>	<p>Бұл ретте қаржылық жүйеге бақылауды әлсіретуге болмайды, банктерді проблемалық кредиттерден тазарту және қорландыру мәсел елерімен тығыз айналысу қажет. Reproducing the same image</p>
<p><u>Мы должны выйти за рамки существующих представлений</u> и создавать совместные предприятия в регионе и во всем мире – Европе, Азии, Америке, такие как, например, порты в странах, имеющих прямой выход к морю, транспортно-логистические хабы <u>в узловых транзитных точках</u> мира и так далее</p> <p>195. 196.</p>	<p>We must think outside the box and create joint ventures in the region and throughout the world - Europe, Asia, America - building ports in countries with direct access to the sea and developing transport and logistics hubs at nodal transit points. In that regard we need to develop a special program “Global infrastructural integration”. Replacing the image with a standard TL 76 Reproducing the same image</p>	<p>Біз қазіргі түсініктерімізден арылып, өңірде және барша әлемде – Еуропада, Азияда, Америкада, мысалы, теңізге тікелей шыға алатын елдердің порттары, әлемнің тораптық транзиттік нүктелеріндегі және тағы басқа, көліктік-логистикалық хабтар секілді қазіргі заманғы кәсіпорындар құруға тиіспіз. Conversion to sense71 Reproducing the same image</p>
<p>Внутри страны мы должны создавать «инфраструктурные</p>	<p>Within the country we must create “infrastructure</p>	<p>Шалғай өңірлерді немесе тұрғындарының</p>

<p>центры» для <u>«покрытия» удаленных</u> регионов или регионов с недостаточной плотностью населения жизненно важными и экономически необходимыми объектами инфраструктуры 197.</p>	<p>centers”, to ensure coverage of remote regions and places with low population density with vitally important and economically necessary infrastructure facilities. Reproducing the same image</p>	<p>тығыздылығы жеткілікті емес өңірлерді өмірлік маңызды және экономикалық қажет инфрақұрылым объектілерімен қамту үшін біз «инфрақұрылымдық орталықтар» құруға тиіспіз. Reproducing the same image</p>
<p>Страна должна работать как единая корпорация, а государство должно быть ее <u>ядром</u>. 198.</p>	<p>The country must work as a single corporation, and the state must serve as its core Translation by simile⁸</p>	<p>Ел біртұтас корпорация секілді жұмыс істеуі тиіс, ал мемлекет оның өзегі болуға тиіс. Reproducing the same image</p>
<p>Чем быстрее мы сможем нарастить производственный потенциал страны, тем быстрее Казахстан станет <u>полноценным игроком</u>, а не придатком международного рынка. 199.</p>	<p>The quicker we build up the production potential of the country, the faster Kazakhstan will become a key player in the global market. Replacing the image with a standard TL⁷⁷</p>	<p>Елдің өндірістік әлеуетін қаншалықты еселей алсақ, Қазақстан халықаралық нарықта қосалқы емес, солғұрлым тезірек әлеуетті ойыншыға айналады. Replacing the image with a standard TL⁷⁸</p>
<p>К 2030 году мы должны <u>пропускать</u> через Казахстан не менее 2 - 3% мировых <u>информационных потоков</u>. 200.</p>	<p>We must ensure that by 2030 at least 2-3% of global information flows go through Kazakhstan. Reproducing the same image</p>	<p>2030 жылға қарай Қазақстан арқылы біз әлемдік ақпараттық ағындардың кем дегенде 2-3%-ын өткізуге тиіспіз. Reproducing the same image</p>
<p>Уже сейчас необходимо максимальное ускорение <u>выхода сырья</u> на международные рынки, которые в случае нового финансового краха будут дестабилизированы. 201.</p>	<p>Already now it is necessary to accelerate as much as possible the access for our commodities on international markets, which in the case of a new financial collapse would be destabilized. Conversion to sense⁷²</p>	<p>Қазірдің өзінде шикізаттың жаңа қаржылық күйреу жағдайында тұрақсыздандыруға ұшырайтын халықаралық нарықтарға шығуын барынша жеделдету қажет. Reproducing the same image</p>
<p>Наши основные импортеры могут значительно сократить закупки сырья, а <u>цены могут резко упасть</u>. 202.</p>	<p>Our major importers might significantly reduce the purchases of commodities, and prices could fall sharply. Reproducing the same image</p>	<p>Біздің негізгі импорттаушыларымыз шикізат сатып алуды елеулі қысқартуы, ал баға күрт төмендеуі мүмкін. Reproducing the same image</p>
<p>Казахстан должен</p>	<p>Kazakhstan must become the</p>	<p>Қазақстан инвестиция</p>

<p>статья <u>региональным магнитом для инвестиций</u>. 203.</p>	<p>regional magnet for investment. Reproducing the same image</p>	<p>үшін өңірлік тартылыс күші болуы тиіс Replacing the image with a standard TL79</p>
<p>Тем самым мы создадим еще один <u>оборонительный эшелон</u> на случай возможных <u>экономических потрясений</u> 204. 205.</p>	<p>The strategic reserve will serve as the foundation of the energy security of the country providing another line of defense in troubled economic times Replacing the image with a standard TL80 Conversion into sense73</p>	<p>Стратегиялық резерв ел энергетикалық қауіпсіздігінің іргетасы болады. Осылайша біз ықтимал экономикалық сілкіністер жағдайына тағы бір қорғаныс шебін құрамыз. Replacing the image with a standard TL81 Reproducing the same image</p>
<p>Мощный импульс к переходу страны на <u>«зеленый» путь развития</u> должна дать предстоящая выставка ЭКСПО-2017 в Астане. 206.</p>	<p>The upcoming EXPO 2017 in Astana will provide a powerful impetus for transition of the country towards the “green” path of development. Reproducing the same image</p>	<p>Елдің дамудың «жасыл» жолына көшуіне Астанадағы алда тұрған ЭКСПО-2017 қуатты серпіліс беруі тиіс. Астанада ғылым мен техниканың үздік әлемдік жетістіктері ұсынылатын болады. Reproducing the same image</p>
<p><u>Мы должны перестать транжирить воду</u> – наше одно из самых драгоценных природных богатств. 207.</p>	<p>We must stop wasting water, which is one of our most precious natural wealth. Conversion into sense74</p>	<p>Біздің ең асыл табиғи байлығымыз – суды ысырап етуді тоқтатуымыз қажет. Reproducing the same image</p>
<p>Отечественное предпринимательство является <u>движущей силой</u> нового экономического курса. 208.</p>	<p>Domestic entrepreneurship is a driving force in the new economic policy. Reproducing the same image</p>	<p>Отандық кәсіпкерлік жаңа экономикалық бағыттың қозғаушы күші болып табылады. Reproducing the same image</p>
<p>Предусмотреть введение новой, более <u>жесткой, системы</u> ответственности для госчиновников, которые создают <u>искусственные препоны</u> для бизнеса. 209.</p>	<p>Consider establishing new, more rigorous system of accountability for government officials, who create artificial barriers for businesses. Reproducing the same image Reproducing the same image</p>	<p>▪ Бизнеске жасанды бөгеттер тудыратын мемлекеттік шенеуніктер үшін жаңа, әлдеқайда қатаң жауапкершілік жүйесін енгізуді</p>

210.		қарастыру. Reproducing the same image Replacing the image with a standard TL82
Поэтому мы должны передать в <u>частные руки</u> предприятия и услуги нестратегического характера. 211.	Therefore we must transfer non-strategic enterprises and services to the private sector. Replacing the image with a standard TL83	Сондықтан біз стратегиялық емес сипаттағы кәсіпорындар мен қызметтерді жеке қолға беруге тиіспіз. Reproducing the same image
Это в первую очередь распределение национального богатства <u>в руки народа</u> . 212.	First and foremost, this is about distribution of national wealth to the people. Conversion into sense75	Бұл – ең алдымен ұлттық байлықтың халықтың қолына таратылып берілуі. Reproducing the same image
Поэтому здесь должны быть тщательно <u>взвешенные подходы</u> . 213.	Therefore there should be carefully thought out approaches. Conversion into sense76	Сондықтан бұл тұста әр қадам мұқият ойластырылған болуы тиіс. Conversion into sense77
Государство будет нести полную ответственность за <u>адресную поддержку</u> социально уязвимых слоев общества – пенсионеров, инвалидов, нетрудоспособных, больных детей и др. 214.	The State will bear full responsibility for targeted support of socially vulnerable groups: retirees, disabled, ill children and others. Replacing the image with a standard TL84	Мемлекет қоғамның әлеуметтік жағдайы төмен топтарына – зейнеткерлерге, мүгедектерге, еңбекке жарамсыздарға, науқас балаларға және т.б. атаулы көмек үшін толық жауапкершілік алатын болады. Replacing the image with a standard TL85
Их потенциал еще недостаточно <u>раскрыт</u> . 215.	Their potential is not fully recovered yet. Replacing the image with a standard TL86	Олардың әлеуеті әлі толық ашылған жоқ Reproducing the same image
Вы – <u>опора семьи</u> , а значит – <u>опора государства</u> . 216.	You are a pillar of family, and therefore – a pillar of the State. Replacing the image with a standard TL87	Сіздер – отбасының, демек, мемлекеттің тірегісіздер. Reproducing the same image

<p>Путь девушки, путь дочери – <u>тонок</u>, нельзя <u>оборвать</u> его. 217.</p>	<p>A girl's path, a daughter's path is fragile, you can't break it. Replacing the image with a standard TL88</p>	<p>Бойжеткеннің жолы, қыздың жолы – қылдай, оны үзуге болмайды. Reproducing the same image</p>
<p>Мы должны предоставлять женщинам <u>гибкие формы занятости</u>, создавать условия для работы на дому. 218.</p>	<p>We should provide women with flexible employment schemes and create conditions to work at home. Replacing the image with a standard TL89</p>	<p>Біз әйелдер үшін икемді еңбек түрлерін қалыптастырып, үйде жұмыс жасауларына жағдай туғызуымыз керек. Reproducing the same image</p>
<p>Я против разводов, необходимо воспитывать молодежь в духе ценности семьи, <u>пагубности разводов</u>, потому что из-за них прежде всего страдают дети. 219.</p>	<p>I am against divorce, it is necessary to educate our youth in the spirit of family values. Deletion6</p>	<p>Мен ажырасуға қарсымын, жастарды отбасы құндылығы, ажырасудың қасірет екендігі рухында тәрбиелеу керек, өйткені, оның салдарынан, ең алдымен, балалар зардап шегеді. Conversion into sense78</p>
<p>Внедрять услуги «смарт-медицины», дистанционной профилактики и лечения, <u>«электронной медицины»</u>. 220.</p>	<p>Introduce services such as smart medical care, distanced prophylaxis and treatment, and electronic medical care. Reproducing the same image</p>	<p>«Смарт-медицина», қашықтан профилактика және емдеу, «электрондық медицина» қызметтерін енгізу. Reproducing the same image</p>
<p>Система медицинских вузов должна быть подкреплена <u>сетью специализированных образовательных учреждений</u> среднего уровня. 221.</p>	<p>Improve Kazakhstan's medical education system through the development of a network of specialized educational institutions integrating everyday practice as much as possible into the education process. Reproducing the same image</p>	<p>Медициналық жоғары оқу орындары жүйесі мамандандырылған орта деңгейдегі білім беру мекемелері желісі арқылы нығайтылуы тиіс. Replacing the image with a standard TL90</p>
<p>Физическая культура и спорт должны стать особой <u>заботой государства</u>. Именно здоровый образ жизни является <u>ключом к здоровью нации</u>. 222. 223.</p>	<p>Physical training and sports should become a special area of interest for the State encouraging healthy lifestyle as the key to a healthy nation. Conversion into sense79</p>	<p>Денешынықтыру мен спорт мемлекеттің айрықша назарында болуы тиіс. Нақ сол салауатты өмір салты ұлт денсаулығының кілті болып саналады. Conversion into sense80</p>

	Reproducing the same image	Replacing the image with a standard TL91
Знания и профессиональные навыки – <u>ключевые ориентиры</u> современной системы образования, подготовки и переподготовки кадров 224.	Knowledge and professional skills are key landmarks of the modern education, training and retraining system Reproducing the same image	БІЛІМ ЖӘНЕ КӘСІБИ МАШЫҚ – ЗАМАНАУИ БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНІҢ, КАДР ДАЯРЛАУ МЕН ҚАЙТА ДАЯРЛАУДЫҢ НЕГІЗГІ БАҒДАРЫ Conversion into sense81
В современном мире простой <u>поголовной грамотности</u> уже явно недостаточно. 225.	In the modern world the simple embracing literacy is clearly not enough. Conversion into sense82	Қазіргі әлемде жай ғана жаппай сауаттылық жеткіліксіз болып қалғалы қашан. Reproducing the same image
Вузы, которым мы гарантировали <u>академическую автономию</u> , должны не ограничиваться совершенствованием своих учебных программ и активно развивать свою научно-исследовательскую деятельность. 226.	Those higher education institutions that have been guaranteed the academic autonomy must not limit themselves to improvement of their curricula and must actively develop their R&D activities. Reproducing the same image	Біз академиялық автономия кепілдігін берген жоғары оқу орындары тек оқу бағдарламаларын жетілдірумен шектелмей, өздерінің ғылыми-зерттеушілік қызметін де белсенді дамытуы тиіс. Reproducing the same image
Разработать <u>многоступенчатую систему</u> грантов на обучение. 227.	Develop a multistage system of the education grants. Reproducing the same image	Көпсатылы оқу гранттары жүйесін әзірлеу Reproducing the same image
Как показывает общемировая практика, пытаются воспроизводить весь инновационный производственный цикл в отдельно взятой стране – значит <u>изобретать велосипед</u> . 228.	As the global experience demonstrates, recreating the whole innovative production cycle in a separate country means reinventing the wheel. Replacing the image with a standard TL92	Бүкіләлемдік тәжірибенің көрсетуінше, бүкіл инновациялық өндірістік циклды жеке бір елде жүзеге асыруға тырысу – велосипед ойлап шығару деген сөз. Reproducing the same image
<u>Быть на гребне новой технологической волны</u> , создавать абсолютные инновации могут далеко не все страны.	Not all countries are able to stay on the edge of new technological wave, to create absolute innovations. Replacing the image with a	Жаңа технологиялық толқын жалына жармасып, теңдессіз инновациялар жасау барлық елдің қолынан келе бермейді. Replacing the image with a

229.	standard TL93	standard TL94
<p>Это мы должны очень <u>трезво осознать</u>.</p> <p>230.</p>	<p>This is what we have to clearly realize.</p> <p>Replacing the image with a standard TL95</p>	<p>Біз осыны жете түсінуге тиіспіз.</p> <p>Conversion into sense</p>
<p>EXPO-2017 должно дать <u>толчок</u> этому процессу и помочь нам отобрать новейшие технологии для развития энергетики будущего.</p> <p>231.</p>	<p>EXPO-2017 must give an impetus to this process and help us to elect the newest technologies for development of the future energy.</p> <p>Reproducing the same image</p>	<p>ЭКСПО-2017 бұл процеске серпін беріп, бізге болашақтың энергиясын дамыту үшін жаңа технологияларды таңдап алуға көмектесуі тиіс.</p> <p>Reproducing the same image</p>
<p>Мы – <u>молодая нация</u>, и у нас это получится.</p> <p>232.</p>	<p>We are a young nation and we will make it.</p> <p>Reproducing the same image</p>	<p>Біз – жас ұлтпыз және бұл біздің қолымыздан келеді.</p> <p>Reproducing the same image</p>
<p>Наша цель – стать частью глобальной <u>технологической революции</u>.</p> <p>233.</p>	<p>Our aim is to become a part of the global technological revolution.</p> <p>Reproducing the same image</p>	<p>Біздің мақсатымыз – жаһандық технологиялық төңкерістің бөлшегіне айналу.</p> <p>Reproducing the same image</p>
<p>С учетом моего видения Стратегии развития Казахстана до 2050 года, произвести <u>«перезагрузку»</u> стратегических <u>документов</u>, по которым работает и живет страна.</p> <p>234.</p>	<p>Revisit the Strategic documents along which the country works and lives.</p> <p>Conversion into sense⁸³</p>	<p>• Менің пайымдауымдағы Қазақстанның 2050 жылға дейінгі Даму стратегиясын ескере отырып, жұмыста және өмірде еліміз басшылыққа алатын стратегиялық құжаттарды қайта қарау.</p> <p>Conversion into sense⁸⁴</p>
<p>В 2013 году мы должны принять конкретные меры по <u>разграничению ответственности</u> и полномочий между центром и регионами, усилить местные исполнительные органы.</p> <p>235.</p>	<p>In 2013 we have to implement concrete measures for moving responsibility and powers from the center to the regions in order to strengthen local executive authorities.</p> <p>Conversion into sense⁸⁵</p>	<p>Біз 2013 жылы жауапкершілік пен өкілеттіктерді орталық пен өңірлер арасында бөлу жөнінде нақты шаралар қабылдауымыз қажет.</p> <p>Conversion into sense⁸⁶</p>
<p>Мы должны идти по</p>	<p>We should follow the</p>	<p>Біз бүкіл әлеммен бірге</p>

<p><u>цивилизированному пути</u>, вместе со всем миром и взять курс на дальнейшую демократизацию общества. 236.</p>	<p>civilized path, together with the whole world and to take a course towards further democratization of the society. Reproducing the same image</p>	<p>өркениетті жолмен жүруге және қоғамның одан әрі демократиялануына бағыт ұстауға тиіспіз. Reproducing the same image</p>
<p>В то же время децентрализация не должна привести к ослаблению <u>вертикали власти</u>, снижению исполнительной дисциплины и порядка. 237.</p>	<p>Simultaneously, decentralization should not lead to the weakening of the vertical of power, decreasing of the executive discipline and order. Reproducing the same image</p>	<p>Бұл орайда орталықсыздандыру жоғарыдан төмен қарай басқару билігінің әлсіреуіне, орындаушылық тәртіп мен реттіліктің төмендеуіне апарып соқтырмауы тиіс. Replacing the image with a standard TL96</p>
<p><u>Акимы на местах</u>, Правительство должны это держать на особом контроле. 238.</p>	<p>Governors on the ground, the Government should keep that under special control. Replacing the image with a standard TL97</p>	<p>Жергілікті жерлерде әкімдер, Үкімет мұны ерекше бақылауда ұстауға тиіс. Conversion into sense87</p>
<p>Мы не должны вмешиваться в бизнес и <u>«вести всех за руку»</u>. 239.</p>	<p>We should not intervene in business and “lead everyone by their hands”. Reproducing the same image</p>	<p>Біз бизнеске араласпауға және «бәрін қолынан жетелеп жүрмеуге» тиіспіз. Reproducing the same image</p>
<p>Считаю, что для этого мы должны, во-первых, гарантировать де-факто <u>незыблемость права</u> частной собственности. 240.</p>	<p>I assume that we have to, firstly, to guarantee de-facto immutability of the private property rights. Replacing the image with a standard TL98</p>	<p>Бұл үшін біз, біріншіден, жекеменшік құқығының беріктігін іс жүзінде қамтамасыз етуге кепілдік беруге тиіспіз деп санаймыз. Replacing the image with a standard TL99</p>
<p>Государство должно следовать принципу <u>нулевой терпимости</u> к беспорядку. 241.</p>	<p>Introducing “zero tolerance” principle towards disorder Reproducing the same image</p>	<p>Мемлекет тәртіпсіздікке мүлдем төзбеушілік принципін ұстануға тиіс. Conversion into sense88</p>
<p>Ощущение беспорядка и вседозволенности создает <u>почву</u> для более серьезных преступлений. 242.</p>	<p>Feeling of disorder and permissiveness creates grounds for more serious crimes. Reproducing the same image</p>	<p>Тәртіпсіздік пен бетімен кетушілікті сезіну одан да елеулі қылмыстарға жол ашады. Replacing the image with a</p>

		standard TL100
<u>Атмосфера нетерпимости</u> к мелким правонарушениям – важный шаг в укреплении общественной безопасности, борьбе с преступностью. 243.	This is why an atmosphere of intolerance to minor infringements is an important step towards enhancing social security and the fight against the crime. Reproducing the same image	Ұсақ құқық бұзушылыққа төзбеу ахуалы – қоғамдық тәртіпті нығайтуға, қылмыспен күреске бастайтын маңызды қадам. Reproducing the same image
Мы должны ввести меры наказания за хулиганское поведение в общественных местах, которое должно обязательно <u>отражаться</u> в личных делах и резюме и учитываться при приеме на работу и продвижении по <u>карьерной лестнице</u> . 244.	We must introduce punishment measures for hooligan behavior in public places that will be reflected on their criminal files and should be considered by business at employment and promotion. Deletion7	Біз қоғамдық орындардағы бұзақылық әрекет үшін жеке іс қағазында және резюмеде міндетті түрде көрсетілетін және жұмысқа қабылдау, қызмет сатысы бойынша өсіру кезінде ескерілетін жаза қолдануды енгізуіміз керек. Reproducing the same image
Государство и общество должны <u>единым фронтом</u> выступить против коррупции. 245.	The State and society should come forward against the corruption as a united team. Translation by simile9	Мемлекет пен қоғам жемқорлыққа қарсы күресетін бір күш болуға тиіс. Replacing the image with a standard TL101
Она <u>подрывает веру</u> в эффективность государства и является <u>прямой угрозой</u> национальной безопасности. 246.	Corruption is not just an infringement, it undermines the belief in effectiveness of the State and represents a direct threat to the national security. Replacing the image with a standard TL102	Ол мемлекеттің тиімділігіне деген сенімді сетінетеді және ұлттық қауіпсіздікке төнген тікелей қатер болып саналады. Replacing the image with a standard TL103
В то же время в целях <u>разгрузки судов</u> следует продолжить развитие институтов внесудебного урегулирования споров. 247.	At the same time, in order to ease the burden on courts we need to further develop institutions of outside the court dispute settlement. Replacing the image with a standard TL104	Сонымен бір мезгілде соттардың жұмысын жеңілдету мақсатында дауларды соттардан тыс реттеу институттарын дамытуды жалғастырған жөн. Conversion into sense89
От Северной Африки и	There is a giant arc of	Солтүстік Африка мен Таяу

<p>Ближнего Востока до Северо-Восточной Азии протянулась гигантская <u>дуга нестабильности</u>.</p> <p>248.</p>	<p>instability from Northern Africa and the Middle East to North-East Asia. Given these changes that the role of the regional security mechanisms has increased.</p> <p>Reproducing the same image</p>	<p>Шығыстан Солтүстік-Шығыс Азияға дейін тұрақсыздықтың алып белдеуі созылып жатыр.</p> <p>Replacing the image with a standard TL105</p>
<p>Во-вторых, мы и дальше должны осознавать свою ответственность за региональную безопасность и вносить свой вклад в <u>стабилизацию Центральной Азии</u>.</p> <p>249.</p>	<p>Secondly, we should further understand our responsibility for regional security and make our own contribution to the stabilization of the Central Asia.</p> <p>Reproducing the same image</p>	<p>Екіншіден, біз әрі қарай да аймақтық қауіпсіздік үшін өз жауапкершілігімізді сезінуге және Орталық Азияны тұрақтандыруға өз үлесімізді қосуға тиіспіз.</p> <p>Reproducing the same image</p>
<p>Именно таким путем мы можем снизить конфликтогенный потенциал нашего региона, решить насущные социально-экономические проблемы, <u>развязать узел водно-энергетических и иных противоречий</u>.</p> <p>250.</p>	<p>In doing this we can decrease the conflict potential of our region, resolve vital social and economic problems and address water, energy and other contradictory issues.</p> <p>Deletion8</p>	<p>Нақ осы жолмен біз біздің аймақтың тартыстық әлеуетін төмендетіп, толғақты әлеуметтік-экономикалық проблемаларды шешіп, су-энергетикалық және басқа да қайшылықтардың түйіндерін жаза аламыз.</p> <p>Reproducing the same image</p>
<p>Важно, чтобы <u>высвободившаяся энергия народных масс</u> в арабo-исламском мире <u>была направлена в созидательное русло</u> и служила решению социально-экономических проблем региона.</p> <p>251. 252.</p>	<p>It is important that the released energy of people in the Arabic Islamic world is used for creative purposes and serves to resolve the social and economic problems of the region.</p> <p>Reproducing the same image Replacing the image with a standard TL106</p>	<p>Араб-ислам әлеміндегі халықтық толқудан босаған күш-қуаттың жасампаздық арнаға бағыттталып, аймақтың әлеуметтік-экономикалық проблемаларын шешуге қызмет етуі маңызды.</p> <p>Translation by simile plus sense3 Reproducing the same image</p>
<p>Разрабатывая национальную <u>оборонительную модель</u>, мы должны сотрудничать с различными странами и организациями.</p> <p>253.</p>	<p>By developing a national defense model we will cooperate with various countries and organizations.</p> <p>Reproducing the same image</p>	<ul style="list-style-type: none"> Біз ұлттық қорғаныс моделін әзірлей отырып, түрлі елдермен және ұйымдармен ынтымақтасуға тиіспі

		3. Reproducing the same image
<p><u>Фундамент казахстанского патриотизма</u> – это равноправие всех граждан и их общая ответственность за <u>честь Родины</u>.</p> <p>254. 255.</p>	<p>The basis of patriotism in Kazakhstan is equal rights for all citizens based on their share of responsibility for the honor of our homeland.</p> <p>Reproducing the same image Reproducing the same image</p>	<p>Қазақстан патриотизмінің іргетасы – барлық азаматтардың тең құқылығы және олардың Отан намысы алдындағы жалпы жауапкершілігі.</p> <p>Reproducing the same image Reproducing the same image</p>
<p>Наша команда выступила единой дружиной всего многонационального Казахстана, крепкой и сплоченной <u>семьей множества этносов</u>.</p> <p>256.</p>	<p>Our athletes have performed as one team representing a multi-ethnic Kazakhstan, demonstrating a strong and united family of numerous ethnicities.</p> <p>Reproducing the same image</p>	<p>Біздің команда көпұлтты Қазақстанның, көптеген этностардың берік және ынтымақты шаңырағының біртұтас жасағы ретінде сайысқа түсті.</p> <p>Replacing the image with a standard TL107</p>
<p>Олимпийский триумф еще более сплотил наш народ, показал <u>великую силу патриотизма</u>.</p> <p>257.</p>	<p>The Olympic triumph has further united our people, demonstrating the great value of patriotism.</p> <p>Replacing the image with a standard TL108</p>	<p>Олимпиададағы жеңіс салтанаты халқымызды одан әрі біріктіре түсті, патриотизмнің ұлы күшін танытты</p> <p>Reproducing the same image.</p>
<p>Я требую, чтобы Правительство и акимы <u>навели порядок</u> в трудовой политике.</p> <p>258.</p>	<p>I demand that the Government and governors bring order to our labor policy.</p> <p>Reproducing the same image</p>	<p>Мен Үкімет пен әкімдердің еңбек саясатына тәртіп енгізуін талап етемін.</p> <p>Reproducing the same image</p>
<p>Мы не можем оставлять <u>«за бортом»</u> ни одного гражданина нашей страны.</p> <p>259.</p>	<p>We cannot leave behind a single citizen of our country.</p> <p>Replacing the image with a standard TL109</p>	<p>Біз еліміздің бірде-бір азаматын сыртта қалдыра алмаймыз.</p> <p>Replacing the image with a standard TL110</p>
<p>Каждый казахстанец должен</p>	<p>Every Kazakhstan citizen</p>	<p>. Әрбір</p>

<p><u>ощущать</u> поддержку и <u>опору</u> <u>власти.</u> 260.</p>	<p>should feel the support of the authorities. Replacing the image with a standard TL111</p>	<p>қазақстандық биліктің қолдайтынын және тірек екенін сезінуге тиіс. Reproducing the same image</p>
<p>Все, кто пытаются <u>вбить «клин»</u> в межэтническое согласие нации, должны преследоваться по закону. 261.</p>	<p>Whoever attempts to “drive a wedge” into the interethnic harmony of the nation should be prosecuted by Law. Reproducing the same image</p>	<p>Ұлттардың этносаралық келісіміне сына қағуға тырысатындардың барлығы да заңмен қудаланады. Reproducing the same image</p>
<p>Мы должны понимать, что <u>эпоха</u> мононациональных государств <u>канула в Лету.</u> 262.</p>	<p>We must understand that the epoch of single-ethnic states has gone. Conversion into sense90</p>	<p>Жаһандану дәуірі – көпұлтты мемлекеттер дәуірі. Deletion9</p>
<p>Если мы хотим видеть нашу страну сильным и мощным государством, мы <u>не должны сами раскачивать лодку, рушить хрупкий мир и порядок.</u> 263. 264.</p>	<p>If we want to see our country as a strong and powerful state, we should not rock the boat that would destroy peace and order, which are fragile. Reproducing the same image Reproducing the same image</p>	<p>1</p>
<p>Мы не должны позволять никому <u>сеять рознь</u> и страх на нашей благословенной земле. 265.</p>	<p>We should not let anyone sow dissention and fear on our blessed land. Reproducing the same image</p>	<p>2</p>
<p>Есть много разных сил внутри страны и внешних, которые хотят <u>разыграть карту «межэтнического раскола»</u>, хотят <u>взорвать изнутри наше спокойствие</u> и помешать укреплению нашего государства. 266. 267.</p>	<p>There are lots of various powers in our country and abroad, those want to play a game of “interethnic split”, who want to blow up our harmony from inside and prevent the strengthening of our state. Replacing the image with a standard TL112 Reproducing the same image</p>	<p>3</p>
<p>Не идите у них на поводу! 268.</p>	<p>Don’t follow their ideas! Conversion into sense91</p>	<p>4</p>
<p>Казахский язык – это наш <u>духовный стержень.</u></p>	<p>Kazakh language – is our spiritual pivot.</p>	<p>Қазақ тілі – біздің рухани негізіміз.</p>

269.	Reproducing the same image	Conversion into sense ⁹²
Есть одинаково принятые во всем мире термины, они <u>обогащают</u> любой язык. 270.	There are terms commonly adopted in the whole world that enrich any language. Reproducing the same image	Олар кез келген тілді байытады. Reproducing the same image
Наш суверенитет, наша независимость наконец-то обретет то, что <u>скрепляет нацию, цементирует ее</u> , – это родной язык. Это <u>главный бриллиант в короне суверенности</u> нашего государства. 271. 272.	Our sovereignty, our independence will finally gain something that binds the nation and cements it – a mother tongue. This is the crown pearl of our state’s sovereignty. Reproducing the same image Replacing the image with a standard TL113	Осылай тәуелсіздігіміз бүкіл ұлтты ұйыстыратын ең басты құндылығымыз – туған тіліміздің мерейін үстем ете түседі. Conversion into sense ⁹³ Deletion ¹⁰
Мы должны <u>сделать рывок</u> в изучении английского языка. 273.	We should work to breakthrough in learning the English language. Replacing the image with a standard TL114	Біз ағылшын тілін игеруде серпіліс жасауымыз керек. Reproducing the same image
Традиции и культура – это <u>генетический код</u> нации. 274.	Traditions and culture form the genetic code of a nation. Reproducing the same image	Дәстүр мен мәдениет – ұлттың генетикалық коды. Reproducing the same image
Нам следует оберегать нашу национальную культуру и традиции во всем их многообразии и величии, <u>собирать по крупицам</u> наше культурное достояние. 275.	We must preserve our national culture and traditions in all their diversity and greatness collecting it bit by bit. Replacing the image with a standard TL115	Біз өзіміздің ұлттық мәдениетіміз бен дәстүрлерімізді осы әралуандығымен және ұлылығымен қосып қорғауымыз керек, мәдени игілігімізді бөлшектеп болса да жинастыруымыз керек. Conversion into sense ⁹⁴
Шежире – это <u>Древо поколений</u> , которое сводится к единому корню. 276.	Shejire is a Tree of generations, which tends to a common root. Reproducing the same image	Deletion ¹¹

Шежіре <u>не раскалывает</u> нас, а объединяет. 277.	Shejire does not divide us, but unites. Conversion into sense ⁹⁵	Шежіре – қазақты бөлшектейтін емес, керісінше, біріктіретін ұғым. Replacing the image with a standard TL116
И опасно, что это делается под прикрытием <u>святых идей любви</u> к Родине. 278.	It is dangerous that this is being done covered in ideas of love to the homeland. Conversion into sense ⁹⁶	5
Нам нужно показывать и создавать новых <u>героев нашего времени</u> – тех, на кого должна будет ориентироваться наша молодежь. 279.	We should demonstrate and create new Heroes of our time – those our youth will admire and seek to emulate. Reproducing the same image	Біз жастарымыз бағыт алып, бой түзеуге тиіс өз заманымыздың жаңа қаһармандарын көрсету және жасауымыз керек. Reproducing the same image
Нам нужно продолжить работу по формированию <u>исторического сознания</u> нации. 280.	We have to continue our work to establish the historical conscience of the nation. Reproducing the same image	Біз ұлттың тарихи санасын қалыптастыру жұмысын жалғастыруымыз керек. Reproducing the same image
<u>Всеказахстанская идентичность</u> должна стать <u>стержнем исторического сознания</u> нашего народа. 281.	Universal Kazakhstan identity must become the cornerstone in the minds of our people. Replacing the image with a standard TL117	Бүкілқазақстандық бірегейлік біздің халқымыздың тарихи санасының өзегіне айналуға тиіс. Reproducing the same image
Казахский народ и государственный язык выступают как <u>объединяющее ядро</u> развивающейся казахстанской гражданской общности. 282.	Kazakhstan people and state language serve as unifying core in the developing civil unity of Kazakhstan. Reproducing the same image	Қазақ халқы және мемлекеттік тіл даму үстіндегі қазақстандық азаматтық тұтастықтың біріктіруші ұйытқысы болып келеді. Reproducing the same image
Мы создаем такое справедливое общество, в котором каждый может сказать: «Я – казахстанец, и в	We are creating a fair society, where everyone can say: “I’m a citizen of Kazakhstan, and all the doors are open for me	Біз: «Мен – қазақстандықпын, өз елімде мен үшін барлық есік ашық!» – деп айта алатын

<p>своей стране для меня <u>открыты все двери!</u>» 283.</p>	<p>in my country!” Reproducing the same image</p>	<p>әділетті қоғам құрып жатырмыз Reproducing the same image.</p>
<p>Часть молодых людей слепо воспринимает этот чужой взгляд на жизнь, так как у части нашего общества <u>слабый иммунитет</u> к чуждому псевдорелигиозному воздействию. 284.</p>	<p>Some of the young people unconsciously accept these views due to a lack of immunity on the part of our society against pseudo-religious influence. Reproducing the same image</p>	<p>Жастарымыздың бір бөлігі өмірге осы жат жалған діни көзқарасты көзсіз қабылдайды, өйткені, біздің қоғамның бір бөлігінде шеттен келген жалған діни әсерлерге иммунитеті әлсіз. Reproducing the same image</p>
<p><u>Внутренний «фильтр»</u> должен задавать вопросы: надо ли нам, чтобы наши матери, сестры, дочери носили одежды других народов, укутывались в платки? 285.</p>	<p>Your Internal “filter” must ask questions: do we need our mothers, sisters and daughters to wear the clothes of foreign nationals? Reproducing the same image</p>	<p>Ішкі «сүзгі» сұрақтар қойып отыруға тиіс: аналарымыз, әпке-қарындастарымыз, қыздарымыз орамалға оранып алып, басқа халықтардың киімін кигені бізге керек пе? Reproducing the same image</p>
<p>У наших женщин есть национальная гордость, свой традиционный стиль одежды, но она <u>прикрыта скромностью</u>, которыми мы, мужчины, часто <u>злоупотребляем</u>. 286. 287.</p>	<p>Read the classical literature, watch the movies. Our women have national pride, own traditional style of clothes, but it is covered by a modesty, that we, men, often abuse. Reproducing the same image Reproducing the same image</p>	<p>Біздің әйелдерде ұлттық тәкаппарлық, қалыптасқан киіну стилі бар, оны олар ибалылықпен ұстана біледі және біз, ерлер, әйелдердің осы қасиетін жиі теріс пайдаланамыз. Conversion into sense⁹⁷ Conversion into sense⁹⁸</p>
<p><u>Слепой фанатизм</u> абсолютно чужд психологии и менталитету нашего миролюбивого народа. 288.</p>	<p>This blind fanaticism is absolutely alien to the psychology and mentality of our peaceful people. Reproducing the same image</p>	<p>Соқыр фанатизм біздің бейбітсүйгіш халқымыздың психологиясы мен діліне мүлде жат. Reproducing the same image</p>
<p>Это <u>атака на мир и стабильность</u> в нашей стране. 289.</p>	<p>It is an assault to the peace and stability of our country. Reproducing the same image</p>	<p>Бұл – біздің еліміздегі бейбітшілік пен тұрақтылыққа шабуыл. Reproducing the same image</p>
<p>Это <u>испытание на прочность</u> нашей государственности и <u>гражданской зрелости</u>. 290.</p>	<p>Бұл – біздің мемлекеттігіміз бен азаматтық кемелдігіміздің мықтылығының сынға түсуі.</p>	<p>It is a durability test of our statehood and civil maturity. Reproducing the same image</p>

<p>Нам следует быть готовыми выступать посредником в <u>горячих точках</u> в регионе, в рамках Большого Ближнего Востока и даже на более глобальном уровне для разрешения религиозных и этнических конфликтов.</p> <p>291.</p>	<p>Reproducing the same image</p> <p>We should be ready to mediate in the hot spots of the region in particular the Middle East and larger global level to resolve religious and ethnic conflicts</p> <p>Replacting the image with a standard TL118</p>	<p>Біз діни және этностық дауларды шешу үшін аймақтағы ыстық нүктелерде, Үлкен Таяу Шығыс аясында, тіпті одан да ауқымды деңгейде араағайындық жасауға дайын болуымыз керек.</p> <p>Reproducing the same image</p>
<p>Борьба с экстремизмом не должна превращаться в <u>охоту на ведьм</u> и перерастать в борьбу с религией.</p> <p>292.</p>	<p>The fight against extremism should not be used as a witch hunt or to be used to fight religion.</p> <p>Reproducing the same image</p>	<p>Экстремизммен күрес әйтеуір жазықтыны іздеп табуға айналып кетпеуге және дінмен күреске жалғасып кетпеуге тиіс.</p> <p>Conversing into sense99</p>
<p>Если нация теряет свой <u>культурный код</u>, то <u>разрушается</u> и сама нация.</p> <p>293.</p>	<p>If a nation loses its cultural code, the nation is broken.</p> <p>Reproducing the same image</p>	<p>6</p>
<p>На вашу долю выпало <u>крушение одной страны</u> и возрождение независимого государства.</p> <p>294.</p>	<p>I appeal to the middle generation you have witnessed falling of one country and raising of a new one.</p> <p>Replacing the image with a standard TL119</p>	<p>Сіздердің еншілеріңізге алып империяның күйреп, жас, тәуелсіз мемлекеттің түлеген кезеңі дөп келді.</p> <p>Reproducing the same image</p>
<p>Ваш приобретенный опыт – это неоценимый капитал, который поможет всем нам <u>пройти сквозь невзгоды</u>.</p> <p>295.</p>	<p>The experience you have gained is a priceless asset that will help all of us to overcome adversities.</p> <p>Conversion into sense100</p>	<p>Сіздердің күрделі де қиын шешімдер арқылы жинаған өлшеусіз тәжірибелеріңіз – қиындықтардан қыңбай өтуімізге қажетті баға жетпес қазына.</p> <p>Translation by simile10</p>
<p>Я призываю весь народ <u>вооружиться вечными качествами</u> – усердием,</p>	<p>I call on all of our people to arm themselves with eternal qualities – diligence, industry</p>	<p>Мен барша халқымды жарқын болашаққа жол бастайтын</p>

<p>трудолюбием и целеустремленностью, которые помогут нам устоять и создать нашей Родине достойное будущее. 296.</p>	<p>and purposefulness; those qualities will help us stand firm and provide our Homeland with a deserved future.. Reproducing the same image</p>	<p>адамзат баласының мәңгілік құндылықтары – ерік-жігер мен еңбексүйгіштік, мақсаткерлік қасиеттерді бойға сіңіруге шақырамын Replacing the image with a standard TL120</p>
2014		
<p>Казахстан XXI века – страна, созданная с «нуля» всего за два десятилетия талантливым, трудолюбивым, толерантным народом! Это наше <u>общее детище</u>, которым мы гордимся! 297.</p>	<p>Kazakhstan of the 21st century is a country created from scratch in just two decades by talented, hardworking and tolerant people! This is our creation in which we take huge pride! Conversion into sense101</p>	<p>XXI ғасырдың Қазақстаны – талантты, еңбекқор, толерантты халықтың небәрі екі онжылдықта «нөлден» бастап құрған елі. Бұл – біздің бәріміз мақтан тұтатын ортақ жемісіміз! Replacing the image with a standard TL121</p>
<p>Мы приняли Стратегию-2050, чтобы казахстанцы крепко держали в своих руках <u>штурвал будущего</u> страны. 298.</p>	<p>We've adopted Strategy-2050 so that Kazakhstan's people can hold firmly in their hands the helm of the country's future. Reproducing the same image</p>	<p>Біз қазақстандықтардың ел болашағының тұтқасын нық ұстауы үшін «Қазақстан-2050» Стратегиясын қабылдадық. Replacing the image with a standard TL122</p>
<p>Ибо никакой ветер не будет <u>попутным</u>, если страна не знает <u>маршрута и гавани прибытия</u>. 299. 300.</p>	<p>Strategic planning is a 'number one' rule in the 21st century, because no wind will be favorable unless a country does not know its route and destination harbor. Reproducing the same image Reproducing the same image</p>	<p>Егер ел өз бағыты мен баратын айлағын білмесе, ешқандай жел оңынан соқпайды. Reproducing the same image Replacing the image with a standard TL123</p>
<p>Но каждый должен понимать и знать, что в рыночных условиях не надо <u>ждать манны небесной</u>, а эффективно трудиться. 301.</p>	<p>However, everyone must understand that, in market conditions, we must work effectively, rather than wait for "manna from heaven". Reproducing the same image</p>	<p>Бірақ нарықтық жағдайда аспаннан нәпақа күтпей, тиімді еңбектену керектігін әркім-ақ түсінуі тиіс. Translation by simile 11</p>
<p>По многим прогнозам, предстоящие 15-17 лет станут <u>«окном возможностей»</u> для масштабного прорыва Казахстана.</p>	<p>According to many forecasts, the next 15-17 years will be a "window of opportunity" for large-scale breakthrough development of Kazakhstan.</p>	<p>Көптеген болжамдар бойынша, алдағы 15-17 жыл Қазақстанның ауқымды серпілісі үшін «мүмкіндіктер көзі» болмақ.</p>

302.	Reproducing the same image	Translation by simile 12
«Лёгкой прогулки» по XXI веку не будет. 303.	There will be no “easy ride” in the 21st century. Replacing the image with a standard TL124	XXI ғасырда «жеңіл-желпі жүріп өту» деген болмайды. Reproducing the same image
Города и населенные пункты <u>свяжут</u> качественные дороги и скоростные маршруты всех видов транспорта. 304.	The cities and settlements of Kazakhstan will be linked by high-quality roads and high-speed transport. Conversion into sense102	Қазақстанның қалалары мен елді мекендерін сапалы жолдар мен көліктің барлық түрінің жүрдек бағыттары байланыстырады. Reproducing the same image
308В ближайшие 10-15 лет надо создать наукоёмкий экономический базис, без которого <u>мы не встанем в один ряд</u> с развитыми странами мира. 305.	Without this basis we cannot join the group of developed countries Conversion into sense103	Таяудағы 10-15 жылда ғылыми қамтымды экономикалық базис жасау керек, онсыз біз әлемнің дамыған елдері қатарына қосыла алмаймыз. Conversion into sense104
Важно обеспечить <u>перевод на инновационные рельсы</u> агро-промышленного комплекса. 306.	We need to ensure that our AGRICULTURE takes the path of innovations. Replacing the image with a standard TL125	Қазақстанның агроөнеркәсіп кешенін инновациялық бағытқа түсіру маңызды. Conversion into sense105
Агломерации – это <u>каркас наукоёмкой экономики</u> Казахстана. 307.	Agglomerations are the foundation of the knowledge-based economy of Kazakhstan. Replacing the image with a standard TL126	Агломерациялар – Қазақстанның ғылыми қамтымды экономикасының ұстыны. Translation by simile 13
Они должны стать также <u>центрами науки и притяжения инвестиций</u> и населения, предоставлять качественные образовательные, медицинские, социокультурные услуги. 308.	They should become centers of science and investment, attract talent, and provide high-quality education, healthcare, social, and cultural services. Conversion into sense106	Олар халықтың және инвестициялардың шоғырлану орталықтарына айналады, сапалы білім беру, медицина, әлеуметтік-мәдени қызметтер көрсетеді. Replacing the image with a standard TL127
Транспортная инфраструктура – это <u>кровеносная система нашей индустриальной экономики</u> и общества.	Transport infrastructure is at the heart of industrial economy and society. Replacing the image with a	Көлік инфрақұрылымы – индустриялық экономика мен қоғамымыздың тамырына қан жүгіртетін

309.	standard TL128	жүйе. Reproducing the same image
<p>Нам предстоит большая работа по улучшению качества всех <u>звеньев национального образования</u>.</p> <p>310.</p>	<p>We have a great deal of work to do to improve the quality of all parts of national education.</p> <p>Conversion into sense107</p>	<p>Ұлттық білім берудің барлық буынының сапасын жақсартуда бізді ауқымды жұмыс күтіп тұр.</p> <p>Reproducing the same image</p>
<p>Необходимо планомерно приступать к постепенному переходу ведущих университетов к академической и <u>управленческой автономии</u>.</p> <p>311.</p>	<p>We need to start a gradual transition of our leading universities to academic and administrative autonomy.</p> <p>Reproducing the same image</p>	<p>Жетекші университеттерді академиялық және басқарушылық автономияға біртіндеп көшіруге жоспарлы түрде кірісу қажет.</p> <p>Reproducing the same image</p>
<p>При движении в число 30-ти развитых стран мира нам необходима <u>атмосфера честной конкуренции</u>, справедливости, верховенства закона и высокой правовой культуры.</p> <p>314.</p>	<p>As we move towards the top 30 developed countries, we need an atmosphere of creativity, fair competition, rule of law, and high standards of legal culture. We need renewed instruments of interaction between the state, the non-government sector and business.</p> <p>Reproducing the same image</p>	<p>Әлемнің дамыған 30 елінің қатарына ұмтылыс кезінде бізге адал бәсекелестік, әділеттілік, заңның үстемдігі және жоғары құқықтық мәдениет ахуалы қажет.</p> <p>Reproducing the same image</p>
<p>Административная реформа не должна превращаться в <u>громоздкий процесс</u> ненужного бумаготворчества и документооборота.</p> <p>315.</p>	<p>Administrative reform should not turn into a cumbersome process of unnecessary paperwork and document circulation.</p> <p>Reproducing the same image</p>	<p>Әкімшілік реформа қажетсіз қағазбастылық пен құжат айналымының қолайсыз үдерісіне айналмауға тиіс.</p> <p>Conversion into sense108</p>
<p>Нам предстоит воплотить их в <u>букву законов</u> и конкретные решения.</p> <p>316.</p>	<p>We will have to translate them into relevant legislation and concrete actions.</p> <p>Conversion into sense109</p>	<p>Біздің алдымызда оларды заң жүзіне және нақты шешімдерге айналдыру міндеті тұр.</p> <p>Conversion into sense110</p>
<p>Нельзя допускать никаких <u>скачков</u>, необдуманных экспериментов и <u>авантюр</u> в экономике, политике и социальной жизни.</p>	<p>Firstly, pragmatism and the evolutionary nature of all decisions. No leaps, thoughtless experiments or adventures should be</p>	<p>Экономикада, саясат пен әлеуметтік тұрмыста ешбір секіріске, жөнсіз сынақ пен авантюраларға жол беруге болмайды.</p>

317.	accepted in the economy, politics, or social life. Reproducing the same image	Reproducing the same image
<u>Социальное самочувствие</u> простых людей должно быть важнейшим индикатором нашего продвижения к главной цели. 318.	The social conditions of ordinary people should be the most important indicator of our progress towards the major goal. Reproducing the same image	Қарапайым адамдардың әлеуметтік көңіл-күйі біздің басты мақсатқа ілгерілеуіміздің маңызды индикаторы болуға тиіс. Translation by simile 14
Они взяты не из <u>заоблачных теорий</u> . 319.	They are not taken from mystical stories or theories. Conversion into sense111	Олар көктен түскен жоқ. Replacing the image with a standard TL129

2014

Будет меняться вся <u>архитектура мира</u> 320.	The entire architecture of the world will be changing. Reproducing the same image	Әлемнің бүкіл архитектурасы өзгереді. Reproducing the same image
Достойно пройти через этот сложный этап смогут далеко не все страны. Этот <u>рубеж перейдут</u> только сильные государства, сплочённые народы. 321.	Not all countries will be able to get through these complications in a decent manner. Only strong states, with their people united, will manage to do that. Deletion12	Барлық елдер осы күрделі кезеңнен лайықты өте алмайды. Бұл шептен тек мықты мемлекеттер, жұдырықтай жұмылған халықтар ғана өтетін болады. Reproducing the same image
У нас нет времени на раскачку. 322.	There is no time for hesitation. Conversion into sense112	Бізде ырғалып-жырғалуға уақыт жоқ. Replacing the image with a standard TL130
И это правильно, так как <u>падение цен</u> на наши экспортные сырьевые ресурсы приводит к снижению поступлений средств в доходную часть бюджета. 323.	And this is right, as the drop in prices of our export raw materials has led to the reduction of the flow of money to our income. Reproducing the same image	Бұл дұрыс, өйткені, біздің экспорттық шикізат ресурстарына бағаның құлдырауы бюджеттің кіріс бөлігіне қаржы түсуін төмендетуге алып келуде. Reproducing the same image
И мы должны дополнить <u>платформу партии</u> новым содержанием, исходя из сегодняшних реалий. 324.	And we should add new content to the platform of our party based on today's reality. Reproducing the same image	Және біз партияның тұғырнаамасын бүгінгі күн шындығы тұрғысынан қарай отырып жаңа мазмұнмен толықтыруға тиіспіз. Reproducing the same image
Она будет иметь <u>контрцикличный характер</u> и	The policy will have a counter-cyclical character and	Ол контрциклды сипатқа ие болады және біздің

<p>будет направлена на продолжение структурных реформ в нашей экономике. 325.</p>	<p>will be aimed at continuing structural reforms in our economy Reproducing the same image</p>	<p>экономикамыздағы құрылымдық реформаларды жалғастыруға бағытталады Reproducing the same image</p>
<p>Одной из основных задач Нацфонда является повышение устойчивости нашей экономики перед <u>внешними шоками</u>, в том числе и при снижении цен на природные ресурсы. 326.</p>	<p>One of the main tasks of the National Fund is to increase resistance of our economy to external shocks, including when prices of natural resources drop. Reproducing the same image</p>	<p>Ұлттық қордың негізгі міндеттерінің бірі біздің экономикамыздың сыртқы естен тандырулар алдындағы орнықтылығын, оның ішінде, табиғи ресурстарға баға төмендеген жағдайда да, жоғарылату болып табылады. Replacing the image with a standard TL131</p>
<p>Остальные <u>деньги мы не проели</u> и не потратили, а сохранили и преумножили. 327.</p>	<p>As for the rest of the money, we have not spent it. Deletion13</p>	<p>Қалған ақшаны ішіп-жеп және жұмсап қойған жоқпыз, сақтадық және көбейттік. Translation by simile15</p>
<p>Для оздоровления банковского сектора и выкупа <u>«плохих» кредитов</u> поручаю обеспечить в 2015 году дополнительную капитализацию Фонда проблемных кредитов в размере 250 миллиардов тенге. 328.</p>	<p>Second, to revive the banking sector and buy out “bad” loans, I have ordered additional capitalisation of the Fund of Problem Loans in the amount of 250 billion tenge in 2015. Reproducing the same image</p>	<p>Банк секторын сауықтыру және «жаман» несиелерді сатып алу үшін 2015 жылы Проблемалы несиелер қорын қосымша 250 миллиард теңге көлемінде капиталдандыруды қамтамасыз етуді тапсырамын. Reproducing the same image</p>
<p>С этой целью поручаю направить 81 миллиард тенге в 2015 году на завершение строительства первого комплекса <u>«сухого порта»</u>, инфраструктуры специальных экономических зон «Хоргос - Восточные ворота» и «Национальный индустриальный нефтехимический технопарк» в Атырау и Таразе. 329.</p>	<p>For these purposes, I have ordered the government to allocate 81 billion tenge in 2015 to complete the construction of the “dry port” complex, the infrastructure of the special economic zones at Khorgos – East Gate and the National Industrial Petrochemical Technological Park in Atyrau and Taraz. Reproducing the same image</p>	<p>Осы мақсатта 2015 жылы «құрғақ порттың» бірінші кешені құрылысын аяқтауға, «Қорғас-Шығыс қақпасы» және Атырау мен Тараздағы «Ұлттық индустриялық мұнай химиясы технопаркі» арнайы экономикалық аймақтары инфрақұрылымдарына 81 миллиард теңге бағыттауды тапсырамын. Reproducing the same image</p>

<p>При этом <u>инфраструктурный каркас</u> свяжет с Астаной и между собой макрорегионы магистральными автомобильными, железнодорожными и авиалиниями по лучевому принципу. 330.</p>	<p>First, the development of transport and logistics infrastructure will be formed around regional hubs, connected through Astana as the central hub and backbone by highways, railways and airlines. Conversion into sense113</p>	<p>Оның үстіне, инфрақұрылымдық қаңқа Астанамен және макроөңірлерді магистралды автомобиль, теміржол және әуе жолдарымен шұғыла қағидаты бойынша өзара байланыстырады. Reproducing the same image</p>
<p>Формирование агломераций сопровождается значительным <u>перетоком населения</u>. 331.</p>	<p>The formation of urban centres is accompanied by a significant cross-flow of the population. Reproducing the same image</p>	<p>Агломерациялар қалыптастыру айтарлықтай тұрғындар ағынымен қатарласа жүреді. Translation by simile16</p>
<p>Следует продолжить работу по развитию МСБ как <u>драйвера экономического роста</u> и увеличению его доли до 50 процентов ВВП к 2050 году. 332.</p>	<p>We should continue our work to develop small and medium businesses as a driver of economic growth and increase their share to 50 per cent of GDP by 2050. Reproducing the same image</p>	<p>ШОБ-ты экономикалық өсімнің драйвері ретінде дамыту және оның үлесін 2050 жылға қарай ІЖӨ-нің 50 пайызына ұлғайту бойынша жұмысты жалғастырған жөн. Reproducing the same image</p>
<p><u>Спрос будет строгим</u> за каждый тенге. 333.</p>	<p>I will request a report about every tenge spent. Conversion into sense114</p>	<p>Әр теңге үшін қатаң сұрау болмақ. Reproducing the same image</p>
<p>Новая Экономическая Политика «Нұрлы Жол» - наш <u>глобальный шаг</u> на пути в число 30 самых развитых стран мира. 334.</p>	<p>The New Economic Policy “Nurly Zhol” is our global step on the path to become one of 30 most developed countries of the world. Reproducing the same image</p>	<p>«Нұрлы Жол» Жаңа Экономикалық Саясат – әлемнің ең дамыған 30 елінің қатарына бару жолындағы біздің ауқымды қадамымыз. Reproducing the same image</p>
<p>Надо только <u>засучить рукава</u> и <u>приняться за дело</u>. 335. 336.</p>	<p>They now need to knuckle down and set to work. Replacing the image with a standard TL132</p>	<p>Тек білекті сыбанып, іске кірісу қажет. Reproducing the same image Reproducing the same image</p>

	Reproducing the same image	
Дороги - это <u>линии жизни</u> для Казахстана. 337.	Roads are lifelines for Kazakhstan. Reproducing the same image	Жолдар – Қазақстан үшін өмір желісі Reproducing the same image
Чтобы пройти <u>глобальный экзамен на зрелость</u> , мы должны быть сплоченными 338.	We must be united to pass this global exam. Reproducing the same image	Толықандықтың жаһандық сынынан өту үшін біздің топтаса білуіміз қажет. Translation by simile ¹⁷
Межэтническое согласие - это <u>живительный кислород</u> . 339.	Interethnic harmony is oxygen. Reproducing the same image	Этносаралық келісім – ол өміршеңдік оттегі. Reproducing the same image
Это семейное благополучие, безопасность, <u>крыша над головой</u> . 340.	It is family welfare, safety, a roof over our head. Reproducing the same image	Ол отбасылық әл-ауқат, қауіпсіздік, баспана. Conversion into sense ¹¹⁵
Я всегда говорю: молодежь - опора нашего будущего. Государство <u>открыло перед новым поколением все двери и все пути!</u> 341.	I always say: the young are the foundation of our future. The state has opened up all the doors and all the paths to the new generation! Reproducing the same image	Мен жастар – біздің болашағымыздың тірегі дегенді әркез айтып келемін. Мемлекет жаңа буынның алдында барлық есіктер мен жолдарды ашты! Reproducing the same image

2015

Мы вместе выдержали немало испытаний, <u>закалились и окрепли</u> . 342.	We have endured many trials together and have steeled and strengthened. Reproducing the same image	Біз бәріміз бірге көптеген сынақтарға төтеп бердік, шынықтық және нығайдық. Reproducing the same image
Практически все страны, добившиеся успеха за последние полстолетия, <u>начинали буквально с нуля</u> . 343.	Virtually all nations that became successful in the past half-century have literally started from scratch. Replacing the image with a standard TL ¹³³	Іс жүзінде соңғы жарты жүзжылдықта табысқа қол жеткізген елдердің бәрі тура мағынасында нөлден бастаған болатын. Reproducing the same image
Да и наш Казахстан родился в <u>кризисную эпоху</u> . 344.	Kazakhstan also was born in a period of crisis. Reproducing the same image	Біздің Қазақстанның өзі де дағдарыс дәуірінде өмірге келді. Reproducing the same image
Независимый Казахстан всегда развивался наперекор внешним	Independent Kazakhstan has always grown in spite of	Тәуелсіз Қазақстан әр кезде де сыртқы экономикалық

<p><u>экономическим стихиям.</u> 345.</p>	<p>external economic effects. Conversion into sense116</p>	<p>стихияларға кереғар дамып отырды. Reproducing the same image</p>
<p>Нынешний глобальный кризис не <u>свалился неожиданно нам на голову.</u> 346.</p>	<p>The current global crisis suddenly fell on our heads. Reproducing the same image</p>	<p>Қазіргі жаһандық дағдарыс біздің басымызға күтпеген жерден келіп түскен жоқ. Reproducing the same image</p>
<p>Важный аспект антикризисных мер связан с переходом национальной валюты тенге к <u>плавающему курсу.</u> 347.</p>	<p>An important aspect of crisis management measures means the transition of the national currency to a floating rate. Reproducing the same image</p>	<p>Дағдарысқа қарсы шаралардың маңызды аспектісі ұлттық валютамыз теңгенің еркін бағамға көшуіне байланысты болды. Replacing the image with a standard TL134</p>
<p>Все эти меры также придадут <u>запас прочности</u> государству, обществу, нашей экономике. 348.</p>	<p>All these measures would also give a margin of safety to the state, society and our economy. Replacing the image with a standard TL135</p>	<p>Осы шаралардың бәрі де мемлекетке, қоғамға біздің экономикамызға қосымша төзімділік береді. Conversion into sense117</p>
<p>Устраняются <u>административные барьеры</u> для малого и среднего предпринимательства. 349.</p>	<p>Administrative barriers for small and medium-sized businesses are being removed Reproducing the same image</p>	<p>Шағын және орта кәсіпкерлік үшін әкімшілік кедергілер жойылуда Reproducing the same image</p>
<p>В-седьмых, меняется <u>экономическое поведение</u> казахстанцев. 350.</p>	<p>Seventh, economic behaviour of our compatriots is changing. Reproducing the same image</p>	<p>Жетіншіден, қазақстандықтардың экономикалық мінез-құлықтары өзгеруде. Reproducing the same image</p>
<p>Банки, не сумевшие решить проблему капитализации, должны <u>уходить</u> из финансовой системы. 351.</p>	<p>The banks that were unable to solve the problem of capitalisation should leave the financial system. Reproducing the same image</p>	<p>Капиталдандыру проблемаларын шеше алмаған банктер қаржы жүйесінен «кетуі» тиіс. Reproducing the same image</p>
<p><u>«Жить по средствам»</u> – это наш проверенный принцип и правильная модель бюджетной</p>	<p>“Living within one’s means” - this is our principle and a proven model of fiscal policy,</p>	<p>«Көрпеге қарап көсілу» – бұл, әсіресе, жаһандық дағдарыстың ықпалы</p>

<p>политики, особенно в условиях влияния глобального кризиса. 352.</p>	<p>particularly under the impact of the global crisis. Reproducing the same image</p>	<p>жағдайында біз үшін тексерілген қағидат және бюджет саясатының дұрыс моделі. Replacing the image with a standard TL136</p>
<p>Мы не знаем, какой ещё стороной <u>обернутся</u> к нам следующие <u>годы</u>. 353.</p>	<p>We do not know what else will turn to our side in the next few years. Неправильный перевод?</p>	<p>Біз алдағы жылдардың қандай боларын білмейміз. Conversion into sense118</p>
<p>Для <u>«разгрузки»</u> бюджетных расходов надо активнее применять механизмы государственно-частного партнерства. 354.</p>	<p>For the “unloading” of budget expenditures we have to actively apply the mechanisms of public-private partnerships. Reproducing the same image</p>	<p>Бюджет шығындарын жеңілдету үшін мемлекет-жекеменшік әріптестігі тетігін белсендірек қолдану қажет. Conversion into sense119</p>
<p>Активы фонда «Самрук-Казына» составляют более 40 процентов ВВП, включают более пятиста <u>«внучек»</u> и <u>«правнучек»</u>. 355.</p>	<p>Samruk-Kazyna’s assets account for more than 40 percent of the country’s GDP, and the company consists of more than five hundred subsidiaries. Conversion into sense120</p>	<p>«Самұрық-Қазына» қорының активтері ЖӨ-нің 40 пайыздан астамын құрайды, 500-ден астам «немерелер» мен «шөберелерден» тұрады. Reproducing the same image</p>
<p>Всё это сопровождается <u>раздутыми штатами</u> и потреблением огромных бюджетных ресурсов, и в то же время приводит к вытеснению частных инвестиций и инициативы. 356.</p>	<p>All this is accompanied by overstaffing and consumption of budgetary resources, which at the same time lead to the crowding out of private investment and initiative. Conversion into sense121</p>	<p>Осылардың бәрі далиған штаттармен және орасан бюджеттік ресурстармен қоса жүреді, сонымен бірге, жеке инвестициялар мен бастамаларды ығыстырып шығаруға апарып соқтырады. Conversion into sense122</p>
<p>Далее, Правительство должно создать условия для свободной и <u>здоровой конкуренции</u>. 357.</p>	<p>Further, the Government should create the conditions for free and fair competition. Conversion into sense123</p>	<p>Әрі қарай, Үкімет еркін және саламатты бәсеке үшін жағдайлар жасауы тиіс Reproducing the same image</p>

<p>В-третьих, политика в области конкуренции должна <u>идти рука об руку</u> с эффективным регулированием процессов банкротства и реабилитации неэффективных компаний. 358.</p>	<p>Third, policies to promote competition must go hand in hand with effective regulation of the bankruptcy process and the rehabilitation of inefficient companies. Reproducing the same image</p>	<p>Үшіншіден, бәсекелестік саласындағы саясат банкроттық және тиімсіз компанияларды оңалтуды тиімді реттеу үдерістерімен қоян-қолтық жүруі тиіс. Replacing the image with a standard TL137</p>
<p>Ни в одной развитой стране банкротство компании не приводит к <u>развалу</u> отрасли или остановки предприятия с увольнениями работников. 359.</p>	<p>In developed countries you never see the bankruptcy of a company leading to a collapse of an entire industry. Reproducing the same image</p>	<p>Бірде-бір дамыған елде компаниялардың банкроттығы саланың ыдырауына немесе жұмысшыларын босата отырып, кәсіпорынның тоқтауына алып келмейді. Translation by simile18</p>
<p>Мы не должны «тянуть» неконкурентные компании за счет государства. 360.</p>	<p>We should not “pull up” uncompetitive companies at the expense of the state. Reproducing the same image</p>	<p>Біз бәсекеге қабілетсіз компанияларды мемлекет есебінен «сүйремеуге» тиіспіз. Reproducing the same image</p>
<p><u>Аксиома новой глобальной реальности</u> состоит в том, что только диверсифицированная экономика может эффективно противостоять последствиям глобального кризиса. 361.</p>	<p>The new global reality is that only a diversified economy can effectively counter the consequences of the global crisis. Conversion into sense124</p>	<p>Жаңа жаһандық нақты ахуалдың мәні тек әртараптандырылған экономиканың ғана жаһандық дағдарыс салдарына тиімді қарсы тұра алатынында болып табылады. Conversion into sense125</p>
<p>Эти реформы, а также выполнение взаимосвязанных с ними задач, которые я поставил в данном Послании, будут непростыми и, возможно, даже <u>болезненными</u>. 362.</p>	<p>These reforms, as well as implementation of the tasks connected with them, which I have set out in this Address, will be very challenging, and even painful. Reproducing the same image</p>	<p>Бұл реформалар, мен аталған Жолдауда алға қойған олармен өзара байланысты міндеттерді орындау оңай болмайды, мүмкін, тіпті, ауыр соғуы ықтимал. Translation by simile19</p>
2017		
<p>Все это является результатом правильного <u>политического пути</u> и высокого авторитета</p>	<p>All that is the result of a correct political path and Kazakhstan’s high authority</p>	<p>Осының барлығы Қазақстанның халықаралық аренада жоғары беделге ие</p>

<p>Казахстана на <u>международной арене</u>. 363. 364.</p>	<p>in the international arena. Reproducing the same image Reproducing the same image</p>	<p>болғанын және саясатымыздың дұрыстығын көрсетеді. Conversion to sense126 Reproducing the same image</p>
<p>Только те народы, которым удастся <u>опередить будущее</u> и решительно пойти навстречу вызовам, а не стоять и ждать, окажутся победителями. 367.</p>	<p>Only those nations, which manage to get ahead of the future and decisively meet the challenges, without standing and waiting, are the winners. Reproducing the same image</p>	<p>Болашағын айқындап, сын-қатерлерді күтіп отырмастан, оған табанды түрде қарсы тұра алатын халық қана жеңіске жетеді. Conversion to sense127</p>
<p>Уверен, <u>рецепты перехода</u> к новой модели роста везде будут разными. 368.</p>	<p>I am sure that the transition recipes to the new growth model are not equal. Reproducing the same image</p>	<p>Өсімнің жаңа моделіне көшу тәсілі әр жерде әр түрлі екеніне сенімдімін. Conversion to sense128</p>
<p>Помним, как начали свой путь четверть века назад на <u>руинах СССР</u>. 369.</p>	<p>We have a memory of starting our way a quarter century ago on the ruins of the Soviet Union. Reproducing the same image</p>	<p>25 жыл бұрын КСРО-ның қирандысынан шығып, өз жолымызды қалай бастағанымыз жадымызда тұр. Reproducing the same image</p>
<p>Для меня принципиально важно, что мы вместе тогда удержали страну от потрясений, гражданской войны и <u>экономической разрухи</u>. 370.</p>	<p>It is crucial for me that together we have then managed to hold the country from the turmoil of internal conflicts and economic collapse. Translation by simile20</p>	<p>Біздің бәріміз бірлесіп, сол кезде елімізді күйреуге, азамат соғысына, экономикалық күйзеліске ұшыратпағанымыз мен үшін өте маңызды. Translation by simile21</p>
<p>Эта модернизация – не план борьбы с текущими глобальными вызовами, а <u>надежный мост в будущее</u>, навстречу целям Стратегии-2050. 371.</p>	<p>This upgrade is not as plan of combatting the current global challenges, but a reliable bridge to the future, to fulfil the Strategy-2050 objectives. Reproducing the same image</p>	<p>Бұл жаңғыру – қазіргі жаһандық сын-қатерлермен күрес жоспары емес, болашаққа, «Қазақстан-2050» стратегиясы мақсаттарына бастайтын сенімді көпір болмақ. Reproducing the same image</p>
<p>Мы должны <u>культивировать</u> новые индустрии, которые</p>	<p>We should cultivate new industries, which are created</p>	<p>Біз цифрлық технологияны қолдану арқылы құрылатын</p>

<p>создаются с применением цифровых технологий. 372.</p>	<p>involving the use of digital technologies. Reproducing the same image</p>	<p>жаңа индустрияларды өркендетуге тиіспіз. Conversion to sense129</p>
<p>Поручаю Правительству совместно с бизнесом разработать комплекс мер <u>технологического перевооружения</u> базовых отраслей до 2025 года. 373.</p>	<p>I entrust the Government, together with business, with working out a package of measures on technological re-equipment of basic industries until 2025. Reproducing the same image</p>	<p>Үкіметке бизнес өкілдерімен бірге 2025 жылға дейін базалық салаларды технологиялық тұрғыдан қайта жарақтандырудың кешенді шараларын әзірлеуді тапсырамын. Translation by simile22</p>
<p>Нам следует <u>встраиваться в глобальные цепочки</u> производства и сбыта товаров и услуг. 374.</p>	<p>It is critical to fit into global chains of production and distribution of goods and services. Replacing the image with a standard TL138</p>	<p>Біз тауар өндіру мен өткізу, қызмет көрсету ісін жаһандық желіге бейімдеуіміз керек. Conversion to sense130</p>
<p>Это касается прежде всего работы внутри ЕАЭС, ШОС, сопряжения с <u>Экономическим поясом Шелкового пути</u>. 375.</p>	<p>This includes, before everything else, the activities within the EAEC, SCO, interfacing with the Economic Belt of the Silk Road. Economic diplomacy work shall be rebuilt and strengthened. Reproducing the same image</p>	<p>Бұл, ең алдымен, ЕАЭО, ШЫҰ ішінде Жібек жолы Экономикалық белдеуімен ұштасатын жұмыстарға қатысты. Ол үшін экономикалық дипломатия жұмысын қайта құрып, жандандыра түсу қажет. Reproducing the same image</p>
<p>Вместе с тем мы должны стать так называемой <u>«хлебной корзиной»</u> по производству зерна на всем евразийском континенте. 376.</p>	<p>At the same time we have to be a so-called "bread basket" for grain production for the entire Eurasian continent. Reproducing the same image</p>	<p>Сонымен қатар, астық өнімдері бойынша біз Еуразияда «нан кәрзеңкесі» болуымыз керек. Reproducing the same image</p>
<p>Важно не забывать, что, инвестируя в строительство дорог, домов и другой инфраструктуры, мы определяем <u>физический и</u></p>	<p>Remember that investing in construction of roads, buildings and other infrastructure we define the physical and technological</p>	<p>Жол, тұрғын үй және басқа да инфрақұрылым құрылысына инвестиция сала отырып, біз қалаларымыздың ұзақ</p>

<p><u>технологический облик</u> наших городов на много лет вперед. 377.</p>	<p>shape of our cities for years to come. Replacing the image with a standard TL139</p>	<p>жылдарға дейін сыртқы және технологиялық келбетін айқындайтынымызды ұмытпағанымыз жөн. Reproducing the same image</p>
<p>На это будут повторно использованы ранее выделенные средства по <u>«револьверному»</u> принципу. 378.</p>	<p>Previously allocated funds by a "revolving" principle will be reused for that purpose. Replacing the image with a standard140</p>	<p>Оған ілгеріде бөлінген қаржы «револьвер» қағидаты бойынша қайта пайдаланылады. Reproducing the same image</p>
<p>Правительству совместно с Национальной палатой предпринимателей «Атамекен» необходимо принять меры по <u>фронтальному снижению</u> всех видов издержек для бизнеса. 379.</p>	<p>Secondly, the Government and "Atameken" National Chamber of Entrepreneurs shall take measures on front end reduction of all kinds of costs for businesses Reproducing the same image</p>	<p>Үкімет «Атамекен» ұлттық кәсіпкерлер палатасымен (ҰКП) бірлесіп, бизнестің барлық шығынын жаппай азайту жөнінде шаралар қабылдауы қажет. Deletion14</p>
<p>Правительству хватит <u>топтаться на месте.</u> 380.</p>	<p>The government shall stop going rounds in circles. Replacing the image with a standard 141</p>	<p>Үкімет бір орынды шиырлай беруді доғарсын. Reproducing the same image</p>
<p>Необходимо сократить <u>разрыв</u> в качестве образования между городскими и сельскими школами. 381.</p>	<p>Reducing the gap in quality of education between urban and rural schools is critical. Replacing the image with a standard142</p>	<p>Қала мен ауыл мектептері арасындағы білім беру сапасының алшақтығын азайту қажет. Reproducing the same image</p>
<p>Необходимо тщательно рассмотреть этот вопрос и принять по нему <u>разумное решение.</u> 382.</p>	<p>It is necessary to carefully consider this issue and take reasonable solution on it. Reproducing the same image</p>	<p>Бұл мәселені тиянақты ойланып, ақылмен шешу қажет. Reproducing the same image</p>
<p>Собрав уникальный <u>богатый опыт</u> в создании государства, мы вступили в новый этап. 383.</p>	<p>By accumulating a unique wealth of experience when creating a state, we have entered a new stage. Reproducing the same image</p>	<p>Мемлекет құру жолында теңдессіз, мол тәжірибе жинап, жаңа кезеңге қадам басып отырмыз. Reproducing the same image</p>

2018

<p>Данное Послание определяет, <u>ч</u></p>	<p>This Address determines <u>wha</u></p>	<p>Бұл Жолдау жаңа әлемге,</p>
---	---	--------------------------------

<p>то нам предстоит сделать для <u>успешной навигации</u> и адаптации в новом мире – мире Четвертой промышленной революции. 384.</p>	<p>t we have to do for the successful navigation and adaptation in a new world – the world of the Fourth Industrial Revolution. Reproducing the same image</p>	<p>яғни Төртінші өнеркәсіптік революция әлеміне бейімделу мен жетістікке жету жолын табу үшін <u>не істеу қажеттігін айқындайды</u>. Conversion to sense131</p>
<p>В 2017 году страна, преодолев негативные последствия мирового кризиса, вернулась на <u>траекторию уверенного роста</u>. 385.</p>	<p>In 2017, the country, having overcome the negative consequences of the global crisis, returned to the trajectory of strong growth. Reproducing the same image</p>	<p>2017 жылы еліміз әлемдік дағдарыстың қолайсыз салдарын еңсеріп, сенімді өсу жолына қайта түсті. Reproducing the same image</p>
<p>Эпоха <u>«нефтяного изобилия»</u> практически подходит к концу. 386.</p>	<p>The era of “oil abundance” is almost coming to an end. Reproducing the same image</p>	<p>«Көл-көсір мұнайдың» дәуірі аяқталып келеді. Reproducing the same image</p>
<p>Индустриализация должна стать <u>флагманом внедрения</u> новых технологий. 387.</p>	<p>Industrialisation should become the flagship of the introduction of new technologies. Reproducing the same image</p>	<p>Индустрияландыру жаңа технологияларды енгізудің көшбасшысына айналуы тиіс. Conversion to sense132</p>
<p>Она должна <u>выкристаллизовываться</u> <u>вокруг инновационных центров</u>, таких как <i>Назарбаев Университет</i>, <i>МФЦА</i> и <i>Международный технопарк IT-стартапов</i>. 388.</p>	<p>It should take shape around innovation centres, such as the Nazarbayev University, the Astana International Financial Centre (AIFC) and the International Technology Park of IT Startups. Replacing the image with a standard TL143</p>	<p>Ол біздің <i>Назарбаев Университеті</i>, <i>«Астана» халықаралық қаржы орталығы</i>, <i>IT-стартаптардың халықаралық технопаркі</i> сияқты инновациялық орталықтардың төңірегінде қалыптасуға тиіс. Conversion to sense133</p>
<p>В 2018 году необходимо начать разработку третьей пятилетки индустриализации, посвященной становлению промышленности <u>«цифровой эпохи»</u>. 389.</p>	<p>In 2018, it is necessary to begin the development of the third five-year industrialisation period devoted to the emergence of the “digital age” industry. Reproducing the same image</p>	<p>2018 жылы «цифрлық дәуір» өнеркәсібін қалыптастыруға арналған индустрияландырудың үшінші бесжылдығын әзірлеуге кірісу керек. Reproducing the same image</p>

<p>Например, многократного повышения производительности можно достичь благодаря технологиям прогнозирования оптимального времени для посевной и уборки урожая, <u>«умного полива»</u>, интеллектуальным системам внесения минеральных удобрений и борьбы с вредителями и сорняками. 390.</p>	<p>For example, a significant increase in productivity can be achieved through the adoption of technologies which predict the optimum time for sowing and harvesting, along with those that provide “smart irrigation”, intelligent mineral fertilisation systems, and targeted pest and weed control. Reproducing the same image</p>	<p>Мысалы, егін егу мен астық жинаудың оңтайлы уақытын болжамдаудың, «ақылды суарудың», минералды тыңайтқыш себудің, зиянкестермен және арамшөппен күресудің интеллектуалды жүйелері арқылы өнімділікті бірнеше есе арттыруға болады. Reproducing the same image</p>
<p>Сегодня через Казахстан проходит несколько <u>трансконтинентальных коридоров</u> 391.</p>	<p>Today several transcontinental corridors pass through Kazakhstan. Reproducing the same image</p>	<p>Бүгінде Қазақстан арқылы бірнеше трансконтиненталды коридор өтеді. Reproducing the same image</p>
<p>Важно внести соответствующие изменения в законодательство, в том числе регулирующее сферу <u>естественных монополий</u>. 392.</p>	<p>It is important to introduce appropriate changes in legislation, including regulating natural monopolies. Reproducing the same image</p>	<p>Заңнамаға, соның ішінде табиғи монополиялар саласын реттейтін заңдарға тиісті өзгерістер енгізу қажет. Reproducing the same image</p>
<p>Такие «нововведения» иногда <u>доходят до смешного</u>. 393.</p>	<p>Such “innovations” sometimes go to ridiculous lengths. Reproducing the same image</p>	<p>Мұндай «жаңалықтар» кейде күлкінді келтіреді. Reproducing the same image</p>
<p>Необходимо законодательно закрепить <u>академическую свободу</u> вузов, предоставив им больше прав создавать образовательные программы. 394.</p>	<p>It is necessary to legislatively consolidate academic freedom of universities by giving them more rights to develop educational programmes. Reproducing the same image</p>	<p>Жоғары оқу орындарына білім беру бағдарламаларын жасауға көбірек құқық беріп, олардың академиялық еркіндігін заңнамалық тұрғыдан бекіту керек. Reproducing the same image</p>
<p><u>Идеалом нашего общества</u> должен стать казахстанец, знающий свои историю, язык, культуру, при этом современный, владеющий</p>	<p>Our society’s role model should be a citizen of Kazakhstan who knows his or her history, language, culture but who is also modern,</p>	<p>Өзінің тарихын, тілін, мәдениетін білетін, сондай-ақ заманына лайық, шет тілдерін меңгерген, озық әрі жаһандық көзқарасы бар</p>

<p>иностранными языками, имеющий передовые и глобальные взгляды. 395.</p>	<p>fluent in foreign languages and has progressive and global worldview. Replacing the image with a standard TL144</p>	<p>қазақстандық біздің қоғамымыздың идеалына айналуға тиіс. Reproducing the same image</p>
<p>Нужно разработать новую модель гарантированного объема бесплатной медицинской помощи (ГОБМП), определив четкие границы обязательств государства. 396.</p>	<p>It is necessary to develop a new model of the guaranteed scope of free medical care by defining clear boundaries of state obligations. Reproducing the same image</p>	<p>Мемлекеттің міндеттерін нақты белгілей отырып, Тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемінің жаңа моделін әзірлеу қажет. CONversion into sense</p>
<p>Необходимо повысить доступность и эффективность медицинской помощи через интеграцию информационных систем, использование мобильных цифровых приложений, внедрение электронных паспортов здоровья, переход на «безбумажные» больницы. 397.</p>	<p>It is necessary to increase the availability and effectiveness of healthcare services through the integration of information systems, the use of mobile digital applications, the introduction of electronic health passports, and the transition to “paperless” hospitals. Reproducing the same image</p>	<p>Ақпараттық жүйелерді біріктіру, мобильдік цифрлық қосымшаларды қолдану, электрондық денсаулық паспортын енгізу, «қағаз қолданбайтын ауруханаға» көшу арқылы медициналық көмектің қолжетімділігі мен тиімділігін арттыру қажет. Reproducing the same image Conversion into sense¹³⁴</p>
<p>Мы развернули процесс обновления национального сознания. 398.</p>	<p>We have launched the process of modernising our national identity. Replacing the image with a standard TL145</p>	<p>Біз ұлттық сананы жаңарту үдерісін бастадық. Reproducing the same image</p>
<p>Чтобы соответствовать новому времени, нам предстоит сплотиться в единую нацию – нацию, стоящую на пороге исторического восхождения в условиях Четвертой промышленной</p>	<p>To fit with the new times, we must unite as a single nation – a nation on the verge of a historic ascent under the conditions of the Fourth Industrial Revolution.</p>	<p>Біз жаңа заманға сай болу үшін Төртінші өнеркәсіптік революция жағдайындағы тарихи өрлеу бастауында тұрған біртұтас ұлт болуымыз керек.</p>

революции. 399.	Reproducing the same image	Reproducing the same image
Добились повышения международного авторитета Казахстана и усиления его <u>геополитической роли</u> в регионе. 400.	We have managed to strengthen the international standing of Kazakhstan and its geopolitical role in the region. Reproducing the same image	Қазақстанның халықаралық беделінің артуына және оның аймақтағы геосаяси рөлінің күшеюіне қол жеткіздік. Reproducing the same image

2018

<u>Рушатся казавшиеся незыблемыми</u> устои системы глобальной безопасности и правила международной торговли. 401.	The foundations of the global security system and international trade rules that seemed unshakable are now crumbling. Reproducing the same image	Мызғымастай көрінген жаһандық қауіпсіздік жүйесінің тұғыры мен халықаралық сауда ережелері бұзылуда. Reproducing the same image
Выстраивается совершенно новая <u>архитектура финансовых систем</u> . При этом фондовые рынки надувают новый <u>«мыльный пузырь»</u> , который может спровоцировать очередной финансовый кризис. 402. 403.	A completely new financial system architecture is being built. At the same time, stock markets are creating another “bubble” that may provoke another financial crisis. Reproducing the same image Reproducing the same image	Қаржы жүйелерінің мүлде жаңа архитектурасы түзілуде. Бұл орайда қор нарықтары кезекті қаржы дағдарысына алып келуі мүмкін жаңа «сабын көбігін» үрлеуде. Reproducing the same image Reproducing the same image
Сегодня глобальные и локальные проблемы <u>переплетаются</u> . В этих условиях ответом на вызовы и <u>залогом успешности</u> государства становится развитие главного богатства – человека. 404. 405.	Today, global and local problems are intertwined. In this context, the development of the state’s main asset – an individual – is the response to challenges and the guarantee of its success. Reproducing the same image Translation by simile ²³	Бүгінде жаһандық және жергілікті проблемалар тоғыса түсуде. Мұндай жағдайда сын-кәтерлерге төтеп берудің және мемлекеттің табысқа жетуінің кепілі елдің басты байлығы – адамның даму мәселесі болып отыр. Translation by simile ²⁴

		Reproducing the same image
Мы должны стремиться к <u>«безналичной экономике»</u> . 406.	We need to move towards a cashless economy. Reproducing the same image	Біз «қолма-қол ақшасыз экономикаға» бет бұруымыз керек. Reproducing the same image
Правительству необходимо принять действенные меры по сокращению <u>теневое оборота</u> в экономике как минимум на 40% за 3 года. 407.	The Government needs take effective measures to reduce the shadow economy by at least 40% within three years. Conversion into sense135	Үкімет үш жыл ішінде экономикадағы көлеңкелі айналымды кем дегенде 40 пайызға қысқарту үшін нақты шаралар қабылдауға тиіс. Reproducing the same image
Чтобы бизнес мог начать работу с <u>чистого листа</u> , поручаю с 1 января 2019 года приступить к проведению <u>налоговой амнистии</u> для МСБ, списав пени и штрафы при условии уплаты основной суммы налога. 408. 409.	To give business an opportunity for a fresh start, I instruct to launch tax amnesty for SMEs starting from January 1, 2019 by cancelling fines and penalties provided the principal tax amount is paid. Replacing the image with a standard TL Reproducing the same image	Бизнес өз жұмысын жаңадан бастау үшін 2019 жылдың 1 қаңтарынан бастап салықтың негізгі сомасы төленген жағдайда, өсім мен айыппұлды алып тастай отырып, шағын және орта бизнес үшін «салық амнистиясын» жүргізуге кірісуді тапсырамын. Conversion into sense136 Reproducing the same image
Одновременно нужно помогать нашим предприятиям осваивать широкую номенклатуру товаров народного потребления, развивать так называемую <u>«экономику простых вещей»</u> . 410.	At the same time, we need to support our enterprises in developing a wide range of consumer goods and promote the so-called “simple things economy”. Reproducing the same image	Сонымен бірге, халық тұтынатын тауарлардың ауқымды номенклатурасын игеріп, «қарапайым заттар экономикасын» дамыту үшін кәсіпорындарымызға көмектесу қажет. Reproducing the same image
Мы должны использовать лучший опыт управления отраслью путем внедрения	We need to use the best experience in managing the sector by introducing flexible	Біз икемді әрі ыңғайлы стандарттарды енгізу және ауыл шаруашылығы

<p>гибких, удобных стандартов и привлечения <u>«седых голов»</u> – авторитетных зарубежных специалистов в области сельского хозяйства. 411.</p>	<p>practical standards and attracting reputable and experienced foreign experts to oversee agriculture specialists. Conversion into sense137</p>	<p>саласындағы беделді шетелдік мамандарды – «ақылды адамдарды» тарту арқылы саланы басқарудың үздік тәжірибесін пайдалануымыз керек. Conversion into sense138</p>
<p>Всем госорганам и нацкомпаниям следует активно использовать эту <u>площадку</u> и содействовать ее быстрому становлению и развитию. 412.</p>	<p>All state agencies and national companies should actively use this platform and facilitate its rapid evolvement and development. Reproducing the same image</p>	<p>Барлық мемлекеттік органдар мен ұлттық компаниялар осы алаңды белсенді пайдаланып, оның тез қалыптасуына және дамуына атсалысуы керек. Reproducing the same image</p>
<p>Это позволит выстроить <u>индивидуальную траекторию обучения</u> и сократить учебную нагрузку на ученика и учителя. 413.</p>	<p>This will help to shape an individual education track and reduce the academic load on students and teachers. Reproducing the same image</p>	<p>Бұл оқытудың жеке бағдарын жасауға және оқушы мен мұғалімнің оқу жүктемесін азайтуға мүмкіндік береді. Translation by simile25</p>
<p>Поэтому ответственность за качество и безопасность предлагаемых товаров и услуг <u>ложится</u> и на бизнес-сообщество. 414.</p>	<p>That is why the business community also bears responsibility for the quality and security of offered goods and services. Replacing the image with a standard TL</p>	<p>Сондықтан, ұсынылатын тауарлардың, көрсетілетін қызметтердің сапасы мен қауіпсіздігі үшін бизнес қоғамдастығы да жауап береді. Conversion into sense139</p>
<p>Особое внимание должно быть уделено созданию <u>«безбарьерной среды»</u> для лиц с ограниченными возможностями. 415.</p>	<p>Special attention should be paid to the creation of a “barrier-free environment” for people with disabilities. Reproducing the same image</p>	<p>Мүмкіндігі шектеулі тұлғаларға арналған «кедергісіз орта» қалыптастыруға зор мән берілуге тиіс. Reproducing the same image</p>
<p>Необходимо придать этим программам <u>«второе дыхание»</u>. 416.</p>	<p>We need to give these programmes “a new lease of life”. Replacing the image with a standard TL</p>	<p>Бұл бағдарламалардың «екінші тынысын» ашу керек. Reproducing the same image</p>

<p>Сотрудники органов внутренних дел находятся на <u>«переднем фронте»</u> борьбы с преступностью и защищают от нее граждан, нередко рискуя своими жизнями. 417.</p>	<p>Internal affairs officers are at the forefront of the fight against crime and protect citizens from it, quite often risking their lives. Reproducing the same image</p>	<p>Ішкі істер органдарының қызметкерлері қылмыспен күресте «алдыңғы шепте» жүреді, көбіне өз басын қатерге тігіп, азаматтарды қорғайды. Reproducing the same image</p>
<p>Сколько <u>сил</u> и средств <u>тратится!</u> 418.</p>	<p>We invest so much effort and funds! Replacing the image with a standard TL</p>	<p>Бұған қаншама күш пен қаражат жұмсалады! Replacing the image with a standard TL</p>
<p>Важнейшую роль в реализации любых реформ будет играть <u>компактный и эффективный госаппарат</u>, который все свои действия должен рассматривать через призму повышения благополучия народа. 419.</p>	<p>A smaller and efficient state apparatus, which should consider all of its actions through the prism of increasing the wellbeing of the nation, will play a crucial role in the implementation of any reforms. Conversion into sense140</p>	<p>Кез келген реформаларды іске асыру барысында өзінің барлық іс-қимылын халықтың әл-ауқатын арттыруға арнайтын жинақы әрі тиімді мемлекеттік аппарат маңызды рөл атқаратын болады. Replacing the image with a standard TL</p>
<p>Повышена <u>привлекательность госслужбы</u>, что особенно актуально на региональном уровне. 420.</p>	<p>We made the civil service more attractive, which is especially relevant at the regional level. Reproducing the same image</p>	<p>Мемлекеттік қызметке қызығушылық артты, әсіресе өңірлік деңгейде оның өзектілігі жоғары. Reproducing the same image</p>
<p>Для перехода на новую модель оплаты труда я предоставил руководителям госорганов право осуществлять <u>«бюджетно-кадровый маневр»</u>. 421.</p>	<p>In order to move to a new remuneration model I granted heads of state agencies the right to make a budget and personnel maneuver. Reproducing the same image</p>	<p>Еңбекақы төлеудің жаңа моделіне көшу үшін мемлекеттік органдардың басшыларына «бюджеттік-кадрлық маневрді» жүзеге асыруға құқық бердім. Reproducing the same image</p>
<p><u>Открыта новая страница</u> взаимодействия в регионе Центральной Азии. 422.</p>	<p>A new chapter of cooperation in the Central Asian region has been opened. Replacing the image with a</p>	<p>Орталық Азия өңірінде өзара ықпалдастықтың жаңа парағы ашылды. Reproducing the same image</p>

	standard TL	
<p>Астанинский процесс по Сирии стал практически единственным эффективно работающим <u>форматом переговоров</u> по мирному урегулированию и <u>выходу этой страны из кризиса.</u></p> <p>423. 424.</p>	<p>The Astana Process on Syria is nearly the only effective working format of talks on a peaceful settlement and recovery of this country from the crisis.</p> <p>Reproducing the same image Replacing the image with a standard TL</p>	<p>Сирия жөніндегі Астана процесі бейбіт жолмен реттеу және осы елдің дағдарыстан шығуы жөнінде тиімді жұмыс жүргізіп жатқан бірден-бір келіссөздер форматына айналды.</p> <p>Reproducing the same image Reproducing the same image</p>
<p>Во все времена только <u>твердая воля</u> к успеху и сплоченность народа <u>вершили</u> судьбы стран.</p> <p>425. 426.</p>	<p>The Strong will to succeed and people's unity have always shaped the future of countries.</p> <p>Reproducing the same image Replacing the image with a standard TL</p>	<p>Барлық кезеңде де табысқа деген нық сенім мен халықтың бірлігі ғана ел тағдырын шешкен.</p> <p>Replacing the image with a standard TL Conversion to sense141</p>
<p>Лишь совместными усилиями мы сможем достичь <u>великих высот.</u></p> <p>427.</p>	<p>Only by uniting our efforts can we reach great heights.</p> <p>Reproducing the same image</p>	<p>Бірлескен күш-жігеріміздің арқасында ғана біз ұлы асуларды бағындыра аламыз.</p> <p>Replacing the image with a standard TL</p>
<p><u>Финансовый вес</u> инициатив превышает 1,5 триллиона тенге, а совокупный эффект – еще больше, что обеспечит настоящий рынок в повышении уровня жизни населения.</p> <p>428.</p>	<p>The financial value of the initiatives is over 1.5 trillion tenge, and their aggregate effect is even more ensuring a huge leap in the quality of the population's life.</p> <p>Replacing the image with a standard TL</p>	<p>Бастамалардың қаржылық көлемі 1,5 триллион теңгеден асады, ал жиынтық әсері одан да көбірек. Бұл халықтың өмір сүру деңгейін арттыруға зор серпін береді.</p> <p>Replacing the image with a standard TL</p>
<p>Мы всегда <u>адекватно отвечаем</u> на вызовы времени.</p> <p>429.</p>	<p>We always adequately respond to the challenges of the time.</p> <p>Reproducing the same image</p>	<p>Біз қашан да заман сынына тегеурінді іс-қимылмен төтеп беріп келеміз.</p> <p>Replacing the image with a standard TL</p>

2019

<p>Наш <u>путь развития</u> получил признание во всем мире как казахстанская модель, или модель Назарбаева. 430.</p>	<p>The whole world recognized the way of development of the country and called it the Kazakhstan model or the Nazarbayev model. Reproducing the same image</p>	<p>Еліміздің даму жолын бүкіл әлем мойындап, <u>Қазақстандық, яғни Назарбаев моделі</u> деп атады. Reproducing the same image</p>
<p>Мировой опыт свидетельствует о том, что <u>взрывная, бессистемная политическая либерализация</u> приводит к дестабилизации внутриполитической ситуации и даже к потере государственности. 431.</p>	<p>World experience shows that explosive, unsystematic political liberalisation leads to the destabilisation of the domestic political situation and even to the loss of statehood. Reproducing the same image</p>	<p>Негізсіз, жүйесіз саяси ырықтандыру елдің ішкі саяси ахуалының тұрақсыздығына, тіпті мемлекеттіліктен айырылуға әкеліп соғатынын әлем елдерінің тәжірибесінен көріп отырмыз. Conversion to sense 142</p>
<p>Поэтому мы будем осуществлять политические реформы без <u>«забегания вперед»</u>, но последовательно, настойчиво и продуманно. 432.</p>	<p>Therefore, we will carry out political reforms without “running ahead of ourselves”, but consistently, persistently and thoughtfully. Reproducing the same image</p>	<p>Сондықтан біз саяси реформаларды «асығыстыққа салынбай», керісінше, кезең-кезеңімен, табанды түрде және жан-жақты ойластырып жүзеге асыратын боламыз. Replacing the image with a standard TL</p>
<p>«Сильный Президент – <u>влиятельный Парламент</u> – подотчетное Правительство». 433.</p>	<p>“A strong President – an influential Parliament – an accountable Government.” Reproducing the same image</p>	<p>«Күшті Президент – ықпалды Парламент – есеп беретін Үкімет». Reproducing the same image</p>
<p>Наша общая задача – воплотить в жизнь концепцию <u>«Слышащего государства»</u>, которое оперативно и эффективно реагирует на все конструктивные запросы граждан. 434.</p>	<p>Our common task is to implement the concept of the “Listening State”, which quickly and efficiently responds to all constructive citizen requests. Reproducing the same image</p>	<p>Азаматтардың барлық сындарлы өтініш-тілектерін жедел әрі тиімді қарастыратын <u>«Халық үніне құлақ асатын мемлекет»</u> тұжырымдамасын іске асыру – бәрімізге ортақ міндет. Replacing the image with a standard TL</p>
<p>Только путем постоянного диалога власти и общества можно построить гармоничное</p>	<p>Only through a constant dialogue between the Government and society can</p>	<p>Билік пен қоғам арасында тұрақты диалог орнату арқылы ғана қазіргі геосаяси</p>

<p>государство, встроенное в <u>контекст современной геополитики</u>. 435.</p>	<p>a harmonious state be built in the context of modern geopolitics. Reproducing the same image</p>	<p>ахуалға бейімделген үйлесімді мемлекет қалыптастыруға болады. Replacing the image with a standard TL</p>
<p>Продолжить процесс <u>партийного строительства</u>. 436.</p>	<p>Continue the process of party building. Reproducing the same image</p>	<p>Партия құрылысы үдерісін жалғастыру. Reproducing the same image</p>
<p>Зачастую люди вынуждены обращаться к Президенту вследствие <u>«глухоты» и закрытости чиновников в центре и на местах</u>. 437.</p>	<p>Often people are forced to turn to the President because of the “deafness” and closed-off national and local officials. Reproducing the same image</p>	<p>Көп жағдайда азаматтарымыз орталық және жергілікті органдар басшыларының құлықсыздығы мен «бейқамдығына» байланысты Президентке жүгінуге мәжбүр болады. Replacing the image with a standard TL</p>
<p>В то же время, начиная с 2020 года, мы приступим к постепенному сокращению численности государственных служащих, а высвободившиеся средства направим на материальное стимулирование наиболее <u>полезных работников</u>. 438.</p>	<p>At the same time, starting in 2020, we will begin to gradually reduce the number of civil servants, and we will use the released funds to provide material incentives for the most useful staff. Reproducing the same image</p>	<p>Сонымен бірге 2020 жылдан бастап біз мемлекеттік қызметшілердің санын біртіндеп қысқартуға кірісіп, үнемделген қаражатты неғұрлым пайдалы қызметкерлерді ынталандыруға жұмсаймыз. Reproducing the same image</p>
<p>Однако, чтобы достичь такого уровня, нужны не <u>громкие заявления</u>, а наша общая работа. 439.</p>	<p>But, to reach this level, what is needed is not loud statements, but our common work. Reproducing the same image</p>	<p>Бірақ мұндай дәрежеге жету үшін бәріміз даңғаз жасамай, жұмыла жұмыс жүргізуіміз керек. Replacing the image with a standard TL</p>
<p>Кроме того, необходимо помнить, что язык является <u>инструментом большой политики</u>. 440.</p>	<p>In addition, it must be remembered that language is an instrument of big politics. Reproducing the same image</p>	<p>Сондай-ақ, тіл үлкен саясаттың құралы екенін де ұмытпаған жөн. Reproducing the same image</p>
<p>Убежден, что такие значимые события будут способствовать</p>	<p>I am convinced that such significant events will</p>	<p>Ел өміріндегі осындай елеулі оқиғалар жас ұрпақты нағыз</p>

<p>воспитанию молодого поколения в духе <u>подлинного патриотизма</u>. 441.</p>	<p>contribute to the education of the young generation in the spirit of genuine patriotism. Reproducing the same image</p>	<p>отаншылдыққа тәрбиелеуге жол ашады деп сенемін. Reproducing the same image</p>
<p>Это только единичные случаи, но браконьерство <u>пустило глубокие корни</u>, в том числе при попустительстве правоохранительных органов. 442.</p>	<p>These are only isolated cases, but poaching has taken deep roots, including with the connivance of law enforcement agencies. Reproducing the same image</p>	<p>Бұл тек бір ғана мысал, алайда браконьерліктің тамыры тереңге жайылған, соның ішінде бұл құқық қорғау органдарының салғырттығынан болып отыр. Reproducing the same image</p>
<p>Надо также <u>предусмотреть строгую ответственность</u> сотрудников самих антикоррупционных органов за незаконные методы работы и провокационные действия. 443.</p>	<p>It is necessary to use legislative and normative means to regulate the responsibility of the first head of the department where the corruption related crime takes place. Conversion to sense143</p>	<p>Сондай-ақ, заңсыз және арандатушылық әрекеттерге барғаны үшін сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл органдарының қызметкерлерін қатаң жазалау керек. Conversion to sense144</p>
<p>Образ полиции, как <u>силового инструмента</u> государства, будет постепенно уходить в прошлое, она станет органом по оказанию услуг гражданам для обеспечения их безопасности. 444.</p>	<p>The image of the police, as a power tool of the state, will gradually become a thing of the past; it will become a body providing services to citizens to ensure their safety. Reproducing the same image</p>	<p>Полицияның мемлекеттік күштік құрылымындағы бейнесі бірте-бірте өзгеріп, қауіпсіздікті қамтамасыз ету үшін азаматтарға қызмет көрсететін органға айналады. Reproducing the same image</p>
<p>Это нужно сделать качественно и <u>без кампанийщины</u>. 445.</p>	<p>This must be done qualitatively and without a gung-ho approach. Replacing the image with a standard TL</p>	<p>Мұны науқаншылдыққа айналдырмай, сапалы жүргізген жөн. Reproducing the same image</p>
<p>Укомплектованная профессионально подготовленными, преданными Родине офицерскими кадрами и военнослужащими, наша армия должна быть готова к <u>отражению угроз безопасности</u></p>	<p>Equipped by professionally trained, loyal officers and military personnel, our army should be prepared to repel threats to the country's security in new geopolitical realities.</p>	<p>Отанына адал, кәсіби тұрғыдан дайындалған офицерлері мен әскери қызметшілері бар армиямыз жаңа геосаяси жағдайларда ел қауіпсіздігіне қауіп төндіретін қатерлерге</p>

<p>страны в новых геополитических реалиях. 446.</p>	<p>Conversion into sense145</p>	<p>тойтарыс беруге дайын болуы керек. Conversion into sense146</p>
<p>Отказ от <u>ресурсного менталитета</u> и диверсификация экономики. 447.</p>	<p>Abandonment of the raw material-based mentality and diversification of the economy. Translation by simile26</p>	<p>Шикізатқа байланған менталитеттен бас тартып, экономиканы әртараптандыру. Translation by simile27</p>
<p>Наши государственные компании превратились в <u>громоздкие конгломераты</u>, международная конкурентоспособность которых вызывает сомнения. 448.</p>	<p>Our state-owned companies have become bulky conglomerates whose international competitiveness is in doubt. Reproducing the same image</p>	<p>Біздің мемлекеттік компаниялар ірі конгломераттарға айналды. Reproducing the same image</p>
<p>Кроме того, развитие массового предпринимательства дает возможность избавиться от укорененных в сознании <u>патерналистских установок</u> и иждивенчества. 449.</p>	<p>Furthermore, the development of mass entrepreneurship helps overcome paternalistic attitudes and dependence. Conversion into sense147</p>	<p>Сондай-ақ, жаппай кәсіпкерлікті дамыту санаға сіңген патерналистік пиғыл мен масылдықтан арылуға мүмкіндік береді. Conversion into sense148</p>
<p>Многие из тех, кто получил бесплатно от государства право аренды на землю, <u>держат землю впрок</u>, не работая на ней. В стране сложился целый слой так называемых «латифундистов». Они ведут себя как <u>«собака на сене»</u>. 451. 452.</p>	<p>Many of those who received land leases for free from the state keep the land for future use without working on it. A whole layer of so-called “latifundistas” has developed in the country. They behave like a “dog in a manger.” Conversion into sense149 Reproducing the same image</p>	<p>Мемлекеттен жерді тегін жалға алу құқығына ие болғандардың көпшілігі жерді игермей, босқа ұстап отыр. Елімізде «шөп қорыған иттің» кебін киген «латифундистер» көбе йіп кетті. Conversion into sense150 Conversion into sense151 Replacing the image with a standard TL146</p>
<p>Несмотря на рост ВВП и доходов населения, <u>имущественное расслоение</u> внутри казахстанского общества</p>	<p>Despite the growth of GDP and incomes of the population, inequality within Kazakhstan society still remains and is even</p>	<p>Жалпы ішкі өнім мен халық табысының артуына қарамастан, қоғамдағы мүліктік жіктелу үдерісі сақталып</p>

сохраняется и даже усиливается. 453.	increasing. Conversion to sense152	отыр, тіпті күшейіп барады. Reproducing the same image
При очевидной простоте и привлекательности данного сегмента он не должен превратиться в канал по <u>отмыванию денег</u> и вывода капитала из страны. Национальному банку следует наладить действенный контроль в этой сфере. 454.	With the obvious simplicity and attractiveness of this segment, it should not become a channel for money laundering and capital flight from the country. Replacing the image with a standard TL 147	Бұл сегмент қарапайым әрі тартымды болғанымен, ақша жымқырудың және елімізден капитал шығарудың көзіне айналмауы тиіс. Replacing the image with a standard TL148
Но нельзя заниматься <u>перекладыванием ответственности</u> , идти только по легкому пути. 455.	But you can't just pass on your responsibility and take only the easy route. Reproducing the same image	Бірақ, жауапкершілікті басқаға артып, тек қана жеңілдің астымен жүруге болмайды. Translation by simile28
Эта проблема приобрела социальную и политическую остроту 456.	This problem has gained social and political urgency. Conversion into sense153	Бұл мәселе әлеуметтік және саяси түйткілдерге ұласты. Conversion into sense154
Недостаточная эффективность денежно-кредитной политики становится одним из <u>тормозов</u> экономического развития страны. 457.	The lack of effectiveness of monetary policy is becoming one of the obstacles to the country's economic development. Conversion into sense155	Ақша-кредит саясаты тиімділігінің жеткіліксіздігі еліміздің экономикалық дамуын тежейтін себептің бірі болып отыр. Reproducing the same image
Правительству следует рассмотреть данную проблему <u>под углом зрения</u> повышения уровня научных исследований и их применения на практике. 458.	The Government should consider this problem from the point of view of increasing the level of scientific research and its practical application. Replacing the image with a standard TL149	Үкімет аталған мәселені ғылыми зерттеулердің деңгейін көтеру және оларды тәжірибеде қолдану тұрғысынан қарастырғаны жөн. Replacing the image with a standard TL150
Необходимо расширить сеть	It is necessary to expand the	Балаларға қолжетімді болуы

<p>малых и средних центров реабилитации для детей в <u>«шаговой доступности»</u>. 459.</p>	<p>network of small and medium-sized rehabilitation centres for children within walking distance. Reproducing the same image</p>	<p>үшін шағын және орташа оңалту орталықтарының желісін кеңейту қажет. Conversion into sense156</p>
<p>Пора закрыть эту <u>«кормушку»</u> для чиновников и разного рода <u>«прилипал»</u>. 460. 461.</p>	<p>It is time to end this “feeding trough” for officials and “clingers-on” of various kinds. Replacing the image with a standard TL151 Replacing the image with a standard TL152</p>	<p>Шенеуніктер мен түрлі делдалдарды пайдаға кенелтіп отырған бұл табыс көзін жабатын кез келді. Replacing the image with a standard TL153 Replacing the image with a standard TL154</p>
<p>Возвращаясь к адресной социальной помощи, Правительству следует скорректировать механизм ее выделения, чтобы она стала прозрачной, справедливо й, мотивировала к труду, а не к <u>праздному образу жизни</u>. 462</p>	<p>Returning to targeted social assistance, the Government should adjust the way it is allocated so that it becomes transparent, fair and encourages people to seek work rather than pursue an idle lifestyle. Reproducing the same image</p>	<p>Үкімет оны бөлу тәртібін реттеуі керек. Бұл жүйе ашық әрі әділетті болып, адамдарды бейқамдыққа емес, еңбек етуге ынталандыруы тиіс. Көмек, негізінен, жұмыс істейтіндерге берілуі тиіс. Conversion into sense157</p>
<p>Несмотря на снижение <u>износа коммунальных сетей</u> с 65% до 57%, данный показатель остается высоким. 463.</p>	<p>Despite the reduced wear on utility mains from 65% to 57%, this indicator remains high. Reproducing the same image</p>	<p>Коммуналдық желілердің тозуы 65 пайыздан 57 пайызға төмендегеніне қарамастан, бұл көрсеткіш жоғары болып отыр. Reproducing the same image</p>
<p>Необходимо выделить регионам не менее 30 млрд. тенге за два года в виде бюджетных кредитов на модернизацию и ремонт <u>жилого фонда</u>. 464.</p>	<p>It is necessary to allocate at least 30 billion tenge to the regions over two years in the form of budget loans for the modernisation and repair of housing. Conversion into sense158</p>	<p>Өңірлерге тұрғын үй қорын жаңғырту және жөндеу үшін екі жыл ішінде бюджеттік несие түрінде 30 миллиард теңгеден астам қаражат бөлу керек. Translation by simile29</p>
<p>Правительство и раньше выделяло огромные средства,</p>	<p>The Government had allocated huge amounts of</p>	<p>Үкімет бұған дейін де көп қаражат бөлген болатын,</p>

<p>но они в подавляющем большинстве <u>ушли в песок</u>, а точнее сказать – <u>в карманы чиновников</u>, однако чистой воды, дорог и прочей инфраструктуры так и не хватает.</p> <p>465. 466.</p>	<p>money before. But these funds overwhelmingly disappeared into the air, or rather, into the pockets of officials, which is why there is still not enough clean water or modern roads and other infrastructure.</p> <p>Replacing the image with a standard TL155</p> <p>Reproducing the same image</p>	<p>бірақ оның көбі құмға сіңген судай жоқ болып кетті.</p> <p>Ашығын айтсақ, шенеуніктердің қалтасына кетті, ал таза су, жол және басқа да инфрақұрылымның жағдайы әлі де сол күйінде.</p> <p>Replacing the image with a standard TL156</p> <p>Reproducing the same image</p>
---	---	---

2020

<p><u>В критический час</u> народ Казахстана сплотился в единое целое.</p> <p>467.</p>	<p>At this critical time, our friendly people have rallied together as one.</p> <p>Reproducing the same image</p>	<p>Осындай сын сағатта ынтымағы жарасқан халқымыз жұдырықтай жұмылды.</p> <p>Reproducing the same image</p>
<p>Главное – мы ничего не стали скрывать от наших граждан, говорим о потерях <u>правду</u>, какой бы <u>горькой</u> она ни была.</p> <p>468.</p>	<p>The main thing is that we did not hide anything from our citizens, we speak openly about our losses. We tell the truth no matter how bitter these losses may be.</p> <p>Reproducing the same image</p>	<p>Ең бастысы – біз азаматтардан еш нәрсені жасырмай, індеттен қайтыс болғандар туралы ақпараттың барлығын ашық жарияладық. Қаншалықты ащы болса да, шындықты айтып отырмыз.</p> <p>Reproducing the same image</p>
<p>Нужно работать продуманно, на опережение, а <u>не гасить «пожары» в ручном режиме.</u></p> <p>469.</p>	<p>We must act not when a problem appears, but take measures in advance, and work thoughtfully.</p> <p>Conversion into sense159</p>	<p>Мәселе туындаған кезде ғана шұғыл қимылдамай, алдын ала шаралар қабылдап, барлығын жан-жақты ойластырып жұмыс істеуіміз керек.</p> <p>Conversion into sense160</p>
<p>Сегодня <u>мир погрузился</u> в самую глубокую за последние сто лет рецессию.</p> <p>470.</p>	<p>Today, the world has plunged into the deepest recession in a century.</p> <p>Reproducing the same image</p>	<p>Қазір әлем соңғы 100 жыл ішінде болмаған аса күрделі дағдарысты бастан өткеруде.</p> <p>Conversion into sense161</p>
<p>Благодаря дальновидной политике Первого Президента</p>	<p>Thanks to the far-sighted policy of our First President –</p>	<p>Тұңғыш Президент – Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлы</p>

<p>– Елбасы Нурсултана Абишевичи Назарбаева созданы <u>прочные заделы</u> в экономическом развитии, наработан <u>серьезный авторитет</u> на мировой арене. 471.</p>	<p>Leader of the Nation, Nursultan Nazarbayev, a solid foundation has been created for economic development, and the country has earned its name on the world stage. Replacing the image with a standard TL157</p>	<p>Назарбаевтың көреген саясатының арқасында экономиканың дамуы үшін берік негіз қаланды, әлемдік аренада абырой-беделге ие болдық. Conversion into sense162</p>
<p>В условиях пандемии и кризиса действующая система госуправления <u>работает на максимальных оборотах</u>. 472.</p>	<p>In the context of a pandemic and crisis, the current public administration system is operating at full speed. Reproducing the same image</p>	<p>Пандемия және дағдарыс жағдайында мемлекеттік басқару жүйесі бар күш-жігерін жұмылдырып жұмыс істеуде. Replacing the image with a standard TL158</p>
<p>Но ни в коем случае <u>нельзя выпускать из виду дальний горизонт</u>. 472.</p>	<p>But in no case should you lose sight of the distant horizon. Replacing the image with a standard TL159</p>	<p>Бірақ алдағы жоспарларды назардан тыс қалдырмауымыз қажет. Conversion into sense163</p>
<p>В результате <u>страдает</u> общее дело. 473.</p>	<p>As a result, the common cause suffers. Reproducing the same image</p>	<p>Мұның салдары ортақ жұмысқа зиянын тигізеді. Conversion into sense164</p>
<p>Это <u>тормозит</u> работу не только госаппарата, но и <u>загружает</u> Парламент. 474. 475.</p>	<p>This slows down the work not only of the state apparatus, but also overburdens Parliament. Its Chambers are forced to work on detailed rules, which should become the competence of executive bodies. Reproducing the same image Reproducing the same image</p>	<p>Бұл жағдай мемлекеттік аппараттың ғана емес, Парламенттің де жұмысын қиындатады. Conversion into sense165 Conversion into sense166</p>
<p>В быстро меняющемся мире <u>низкая скорость принятия решений</u> становится угрозой национальной безопасности. 476.</p>	<p>In a rapidly changing world, slow decision-making becomes a threat to national security. Reproducing the same image</p>	<p>Алмағайып дүниеде жедел шешім қабылдай алмау ұлттық қауіпсіздікке нұқсан келтіруі мүмкін. Replacing the image with a standard TL160</p>

<p>Нам не хватает системности, целостного подхода, из-за этого <u>мы распыляем ресурсы</u> на слишком большое количество проектов. 477.</p>	<p>We do not have enough consistency, there is no holistic approach. Because of this, we are dispersing resources on too many projects. Reproducing the same image</p>	<p>Ие жүйелі әрі біртұтас ұстаным жоқ. Соның салдарынан сансыз көп жобаға қаражатты ысырап етіп отырмыз. Conversion into sense167</p>
<p>Конечно, мы сохраним широкие <u>«горизонтальные» меры</u> поддержки промышленности. 478.</p>	<p>We will continue of course to maintain broad “horizontal” measures in support the industry. Reproducing the same image</p>	<p>Әрине, өнеркәсіпке қолдау көрсетудің кең көлемді қамтитын ауқымды шараларын сақтап қаламыз. Conversion into sense168</p>
<p><u>Пул проектов</u>, которые войдут в стратегические соглашения, Правительство сформирует до апреля 2021 года. 479.</p>	<p>The pool of projects that will be included in strategic agreements will be drawn up by the Government by April 2021. Reproducing the same image</p>	<p>Үкімет стратегиялық келісімдерге енетін жобалардың топтамасын 2021 жылдың сәуір айына дейін әзірлейді. Replacing the image with a standard TL169</p>
<p>В этой сфере все еще остаются нерешенными такие ключевые проблемы, как ограниченный доступ к земле, отсутствие доступных <u>«длинных» денег</u>, дефицит профессиональных кадров. 480.</p>	<p>In this area, such key problems as limited access to land, lack of available long-term financing and a shortage of professional personnel still remain unresolved. Conversion into sense169</p>	<p>Бұл салада шешімін таппай келе жатқан өзекті мәселелер бар. Атап айтқанда, жұрттың жерге қол жеткізе алмауы, ұзақ мерзімге берілетін «арзан несиенің» болмауы, кәсіби мамандардың тапшылығы. Replacing the image with a standard TL170</p>
<p>Разрозненные личные подсобные хозяйства фактически находятся на <u>границе выживания</u>. 481.</p>	<p>Scattered personal subsidiary plots are at present on the brink of survival. Replacing the image with a standard TL171</p>	<p>Басы бірікпеген жеке қосалқы шаруашылықтар, шын мәнінде, өлместің күнін көріп отыр. Replacing the image with a standard TL172</p>
<p>Отсюда низкая конкурентоспособность и</p>	<p>Hence our low-level competitiveness and the</p>	<p>Бәсекеге қабілетсіздік пен импорттан арыла алмай</p>

<p><u>засилье импорта.</u> 482.</p>	<p>dominance of imports. Conversion to sense170</p>	<p>отыруымыздың себебі де осында. Conversion to sense171</p>
<p>Малый и средний бизнес переживает сложные времена, по сути, <u>приняв на себя основной удар пандемии.</u> 483.</p>	<p>Small and medium-sized businesses are going through difficult times. In fact, they are bearing the brunt of the pandemic. Replacing the image with a standard TL 173</p>	<p>Шағын және орта бизнес күрделі кезеңді бастан өткеруде. Шын мәнінде, пандемияның зардабы осы салаға ауыр тиді. Conversion into sense172</p>
<p>Предприниматели в случае <u>неправомерного нажима</u> на них чиновников должны смело обращаться в органы прокуратуры. 484.</p>	<p>In the event of illegal pressure on them by officials, businesses should not hesitate to contact the prosecutor's offices. Reproducing the same image</p>	<p>Кәсіпкерлер шенеуніктер тарапынан заңсыз қысым көрсе, бірден прокуратура органдарына жүгінгені жөн. Reproducing the same image</p>
<p>Не секрет, что многие рыночные ниши плотно <u>«забетонированы»</u> далеко не рыночными методами. 485.</p>	<p>It is no secret that many market niches are densely "concreted" by far from market methods. Reproducing the same image</p>	<p>Нарықтағы көптеген салалар нарықтық емес әдіс-тәсілдер арқылы «тас қамалға» айналғаны жасырын емес. Replacing the image with a standard TL 174</p>
<p>Нужно разобраться с так называемыми <u>«монопольными игроками»</u> – государственными и частными. 486.</p>	<p>It is essential that we deal with the so-called "monopoly players" - public and private. Reproducing the same image</p>	<p>Мемлекеттік және жекеменшік саладағы «монополистердің» жұмысын ретке келтіру керек. Conversion to sense173</p>
<p>То, что у нас до сих пор нет нефтехимии и газопереработки высоких переделов – это, как говорится, <u>«ни в какие ворота не лезет».</u> 487.</p>	<p>The fact that we still do not have petro-chemistry and high-value gas processing is, "does not fit into any door" (is senseless), as the saying goes. Same metaphor combined with sense</p>	<p>Бізде осы күнге дейін мұнай химиясы мен газды қайта өңдеу жүйесінің жоқтығы – ақылға қонбайтын қисынсыз нәрсе. Conversion into sense174</p>
<p>Данная реформа также станет действенным инструментом <u>«обеления» трудовых</u></p>	<p>This reform will also become an effective tool for “whitewashing” labour</p>	<p>Бұл реформа еңбек қатынастарын ашық әрі заңды жүргізіп, зейнетақы</p>

<p><u>отношений</u>, создания стимулов для участия в пенсионной системе. 488.</p>	<p>relations, creating incentives for participation in the pension system. Reproducing the same image</p>	<p>жүйесіне қатысуға ынталандыратын пәрменді құралға айналады. Conversion to sense175</p>
<p>Прошу депутатов взять <u>«под крыло»</u> решение этой важной проблемы. 489.</p>	<p>I ask members of Parliament to take the solution of this important problem "under their wing". Reproducing the same image</p>	<p>Депутаттардың осы маңызды мәселені шешуге тікелей атсалысуын сұраймын. Conversion to sense176</p>
<p>Результат – это <u>размытость ответственности</u> государства, непонимание гражданами собственных прав. 490.</p>	<p>The result is a blurring of the responsibility of the state and a lack of understanding by citizens of their own rights. Replacing the image with a standard TL175</p>	<p>Соның салдарынан мемлекет жауапкершілігі айқындалмай, азаматтар өз құқықтарын жете түсінбей жүр. Conversion into sense177</p>
<p>Для этого нужно внедрить цифровой <u>«социальный кошелек»</u> гражданина, а также создать соответствующую товаропроводящую систему. 491.</p>	<p>To this end, there is a need to introduce a digital citizen's "social wallet", as well as create an appropriate distribution system. Reproducing the same image</p>	<p>Осыған орай азаматтың «әлеуметтік цифрлы әмиянын» енгізіп, тиісті тауар өткізуші жүйе қалыптастыру қажет. Reproducing the same image</p>
<p>Это настоящий <u>трудовой подвиг</u>. 492.</p>	<p>This is a real feat of labour. Reproducing the same image</p>	<p>Бұл – нағыз еңбектегі ерліктің жарқын үлгісі. Replacing the image with a standard TL 176</p>
<p>Учителям, ученикам и их родителям приходится сутками <u>«сидеть»</u> в WhatsApp. 493.</p>	<p>Teachers, students and their parents have to use WhatsApp for days. Conversion to sense178</p>	<p>Мұғалімдер, оқушылар және ата-аналар күндіз-түні «WhatsApp»-тан бас көтермейтін болды. Replacing the image with a standard TL177</p>
<p>Хорошим шагом со стороны крупного бизнеса было бы <u>принятие «шефства»</u> над региональными университетами в части их научной деятельности.</p>	<p>A good move on the part of big business would be to take over the "patronage" of regional universities in terms of their scientific activities. Reproducing the same image</p>	<p>Ірі бизнес өкілдері өңірлік университеттердің ғылыми қызметін қамқорлыққа алса, нұр үстіне нұр болар еді. Reproducing the same image</p>

494.		
Вопросы лекарственного обеспечения решены, но нужно <u>поставить на ноги</u> отечественную фармацевтическую отрасль. 495.	The issues of the supply of medicines has been resolved, but the domestic pharmaceutical industry needs to be set on a secure footing. Replacing the image with a standard TL 178	Дәрі-дәрмекпен қамтамасыз ету мәселесі шешілді, бірақ отандық фармацевтика саласын аяғынан тұрғызу керек. Reproducing the same image
Они станут <u>флагманами нашей</u> <u>медицины</u> , <u>точками роста</u> инноваций и развития прикладной медицинской науки. 496. 497.	They will become the flagships of our medicine, growth points for innovation and the development of applied medical science. Reproducing the same image Reproducing the same image	Бұл орталықтар еліміздің бетке ұстар мекемелеріне айналып, инновациялық өсімге және қолданбалы медицинаның дамуына тың серпін беретін болады. Replacing the image with a standard TL 179 Replacing the image with a standard TL 180
Остро стоит вопрос <u>наращивания зеленого пояса</u> <u>вокруг столицы</u> . 498.	There is the now acute issue of building up a green belt around the capital. Replacing the image with a standard TL 181	Елорданың айналасындағы жасыл желектің ауқымын ұлғайту мәселесі өте маңызды. Conversion into sense179
Однако в работе правоохранительной системы в силу инерции прошлого по-прежнему преобладает <u>обвинительный уклон</u> . 499.	However, due to the inertia of the past, an accusatory bias still prevails in the work of the law enforcement system. Reproducing the same image	Бірақ құқық қорғау жүйесінің жұмысында бұрынғы дағды бойынша айыптауға бейімділік басымдау болып тұр. Conversion into sense180
Нередки случаи, когда граждане необоснованно вовлекаются в <u>орбиту</u> <u>уголовного преследования</u> . 500.	There are frequent cases where citizens are unfairly drawn into the orbit of criminal prosecution. Reproducing the same image	Азаматтардың қылмыстық жауапкершілікке негізсіз тартылатын жағдайлары да аз кездеспейді. Conversion into sense181
Что касается прокурорского надзора, то он носит <u>запоздалый характер</u> . 501.	As for the prosecutor's supervision, this comes too late. Conversion into sense182	Прокурорлық қадағалауға келсек, бұл жұмыс үнемі кешеуілдеп жататынын көреміз.

<p>Много говорится о развитии систем видеонаблюдения, но при этом помещения самих правоохранительных органов зачастую так и остаются <u>«слепыми» зонами.</u> 502.</p>	<p>Much is said about the development of video surveillance systems, but at the same time, the premises of the law enforcement agencies often remain "blind" zones. Reproducing the same image</p>	<p>Conversion into sense183 Бейнебақылау жүйесін дамыту жөнінде көп айтылады. Бірақ соған қарамастан құқық қорғау органдары көбінесе өздерінің ғимараттарында құрылғысыз отырады. Deletion15</p>
<p>Ворон бумаги, <u>хождение по мукам.</u> Необходимо полностью оцифровать эти процессы. <u>«Бегать» должны «данные», а не люди.</u> 503. 504.</p>	<p>A heap of papers, running in despair from place to place. It is necessary to fully digitalise these processes. "Data" should "run", not people. Conversion into sense184 Reproducing the same image</p>	<p>Біз зейнетақы мен жәрдемақы тағайындаған кезде халықтың буда-буда қағаз толтырып, сансыз есікті тоздыруға мәжбүр болып жүргенін көріп отырмыз. Мұның бәрін толықтай цифрландыру керек. Адамдар емес, мәліметтер «зыр жүгіруге» тиіс. Replacing the image with a standard TL 182 Reproducing the same image</p>
<p>Однако откладывать решение данного вопроса в <u>долгий ящик</u> нельзя. 505.</p>	<p>However, the solution of this issue cannot be postponed indefinitely. Conversion into sense185</p>	<p>Алайда бұл мәселенің шешімін кейінге қалдыруға болмайды. Conversion into sense186</p>
<p>Дискуссии народных избранников, их общественно-политический облик не должны быть <u>«тайной за семью печатями»</u> для общества. 506.</p>	<p>Discussions between people's representatives, their socio-political appearance should not be a secret kept from the public. Conversion into sense187</p>	<p>Халық қалаулыларының өзара пікірталасы, олардың қоғамдық-саяси келбеті жұртшылық үшін қол жетпес құпия болмауға тиіс. Replacing the image with a standard TL 183</p>
<p>В-четвертых, <u>железная</u></p>	<p>Fourth, iron discipline and</p>	<p>Төртіншіден, темірдей тәртіп</p>

<p><u>дисциплина</u> и высокая ответственность должны стать характерными чертами всех нас. 507.</p>	<p>high responsibility must become characteristic features of us all. Reproducing the same image</p>	<p>және жоғары жауапкершілік баршамыздың бойымызда болуы керек. Reproducing the same image</p>
<p>В-пятых, нельзя <u>сворачивать</u> с пути справедливости. 508.</p>	<p>Fifth, one must not deviate from the path of justice. Reproducing the same image</p>	<p>Бесіншіден, әділдіктен айнымаған жөн. Conversion into sense188</p>
<p>Каждый человек – сам <u>кузнец своего счастья</u>, а вместе мы создаем счастливое будущее нашей страны. 509.</p>	<p>Therefore, a happy and bright future will depend on a valorous labour of each citizen. Conversion into sense189</p>	<p>Сондықтан еліміздің бақытты әрі жарқын келешегі әр азаматтың қажырлы қызметіне байланысты болмақ. Conversion into sense190</p>
<p>Через нашу историю <u>красной нитью</u> проходит постоянное преодоление всех вызовов судьбы. 510.</p>	<p>In our history, we have always overcome different challenges. Deletion16</p>	<p>Біз төл тарихымызда тағдырдың түрлі сынынан әрдайым сүрінбей өттік. Deletion17</p>

Statement by President of Kazakhstan Kassym-Jomart Tokayev at the General Debate of the 75th session of the UNGA
September 23, 2020

<p>На фоне этой беспрецедентной в истории человечества трагедии, хочу выразить от имени моих соотечественников искреннюю благодарность и признательность медикам и всем профессионалам, самоотверженно защищающим нас <u>на передовой</u> от смертоносного вируса. 511.</p>	<p>In the wake of this unprecedented human tragedy, on behalf of my country-fellows I extend the profound gratitude to all medical professionals and frontline staff-members who work very hard to protect us. Reproducing the same image</p>	<p>Адамзат тарихындағы осындай нәубетке қарсы тұрып, бізді ауыр індеттен қорғау үшін алғы шепте болған дәрігерлерге барша отандастарымның атынан шынайы ризашылығымды білдіремін. Reproducing the same image</p>
<p>Нынешняя чрезвычайная ситуация в мире, спровоцировавшая <u>обрушение систем здравоохранения</u>, гуманитарные и социально-экономические потрясения, стала для всех нас серьезным</p>	<p>The current global emergency is a stress test for all of us that has triggered health, humanitarian and socio-economic turbulence. Deletion18</p>	<p>Әлемдегі қазіргі төтенше жағдай денсаулық сақтау жүйесінің бұзылуына, сондай-ақ гуманитарлық және әлеуметтік-экономикалық күйзеліске алып келді. Бұл – біздің</p>

<p>испытанием на прочность. 512.</p>		<p>беріктігіміз үшін зор сынақ. Reproducing the same image</p>
<p>COVID-19 безжалостно <u>высветил</u> все наши прошлые ошибки и просчеты. 513.</p>	<p>COVID-19 has exposed our past mistakes and failures. Replacing the image with a standard TL 184</p>	<p>COVID-19 біздің жіберген қателіктеріміз бен ағаттықтарымызды анық көрсетті. Conversion into sense191</p>
<p>В рамках кризисного реагирования мы наблюдаем рост торгового протекционизма и политического национализма, вызвавшие <u>системные сбои</u> в международном сотрудничестве и нарастание <u>«глобальной дисфункции»</u>. 514. 515.</p>	<p>We have witnessed a critical collapse of global cooperation in response to this crisis, trade protectionism and political nationalism, coming close to what some have already called a state of “global disfunction”. Replacing the image with a standard TL 185 Reproducing the same image</p>	<p>Дағдарысқа қарсы күрес барысында халықаралық ынтымақтастыққа кері әсер еткен сауда протекционизмі мен саяси ұлтшылдықтың артқанын, сондай-ақ, «жаһандық тоқыраудың» күшейе түскенін байқадық. Conversion into sense192 Conversion into sense193</p>
<p>Считаю, что сейчас для человечества наступил важный <u>переломный момент истории</u>. 516.</p>	<p>Now we are in a make-or-break moment for the humankind. Replacing the image with a standard TL 186</p>	<p>Қазіргі таңда адамзат үшін маңызды тарихи өзгеріс жасайтын кез келді деп санаймын. Conversion into sense194</p>
<p>Мы считаем, что меры по <u>замораживанию выплат долгов</u> беднейшими странами будут содействовать нейтрализации негативных факторов и <u>купированию</u> <u>неопределенности</u> на мировых рынках. 517. 518.</p>	<p>We believe that the suspension of debt repayments by the poorest countries will help reduce uncertainty. Conversion into sense 195 Conversion into sense196</p>	<p>Ең кедей елдердің қарыздарын төлеуін тоқтату жөніндегі шаралар әлемдік нарықтағы теріс факторларды азайтуға және түсініксіздікті төмендетуге ықпал етеді деп есептейміз. Conversion into sense197 Conversion into sense198</p>
<p>Мы должны подтвердить свои обязательства «не оставлять</p>	<p>We should renew our commitment to leave no one</p>	<p>Біз бірде-бір адамды, әсіресе, дағдарыстың тауқыметін</p>

<p>никого без поддержки и помощи», особенно детей, молодежь, женщин, пожилых людей и граждан с особыми потребностями, по которым <u>кризис ударил</u> наиболее сильно. 519.</p>	<p>behind, especially women, youth, children, elders, persons with disabilities, disproportionately affected by the crisis. Conversion into sense199</p>	<p>тартқан әйелдерді, жастарды, балаларды, қарттарды, мүгедектерді қолдаусыз және көмексіз қалдырмау жөніндегі міндетімізді нақтылауға тиіспіз. Conversion into sense200</p>
<p>Следует не допустить превращения крупнейшего в современной истории сбоя систем образования в <u>«катастрофу поколения»</u>. 520.</p>	<p>The largest disruption of education systems in history should be stopped from becoming a generational catastrophe. Reproducing the same image</p>	<p>«Ұрпақтың азып-тозуына алып келетін апатты» болдырмау үшін білім беру жүйесі тарихындағы ең үлкен тоқырауға жол бермеуіміз керек. Translation by simile 30</p>
<p>В <u>тени пандемии</u> на нас <u>надвигаются</u> еще два суровых вызова. 521.</p>	<p>There are two more crises that are looming right behind the pandemic Translation by simile31</p>	<p>Пандемия салдарынан біз тағы да екі үлкен сын-қатермен бетпе-бет келіп отырмыз. Conversion into sense201</p>
<p>Однако продолжающаяся <u>эрозия режима</u> <u>нераспространения</u> ставит нас в крайне уязвимое и опасное положение. 522.</p>	<p>However, continuous erosion of the non-proliferation regime leaves us in a dangerous position. Reproducing the same image</p>	<p>Алайда, ядролық қаруды таратпау режимі толық іске аспағандықтан оның қаупі сейілген жоқ. Deletion19</p>
<p>Эта проблема опасна не только сама по себе, но и выступает в качестве своеобразного <u>«катализатора»</u> других угроз. 523.</p>	<p>It is not only a dangerous problem in itself, but is also a “threat multiplier”. Replacing the image with a standard TL 188</p>	<p>Бұл мәселе қауіп төндіріп қана қоймайды, сонымен қатар басқа қатерлер үшін «қозғаушы күш» қызметін де атқарады. Replacing the image with a standard TL 189</p>
<p>В борьбе с этим глобальным вызовом человечество пока <u>проигрывает</u>. 524.</p>	<p>The climate emergency is a race we are losing. Reproducing the same image</p>	<p>Адамзат баласы бұл жаһандық сын-қатерге төтеп беруге әлі де қауқарсыз. Replacing the image with a standard TL 190</p>

<p>Тем не менее, в условиях пост-коронавирусного восстановления у нас появилась уникальная возможность поставить вопрос защиты окружающей среды <u>во главу угла международной повестки</u> дня. 525</p>	<p>But the post-COVID recovery gives us unique opportunity to put environmental protection at the forefront of international agenda. Replacing the image with a standard TL 191</p>	<p>Дегенмен, коронавирус індетінен кейінгі қайта қалпына келтіру кезеңінде қоршаған ортаны қорғау тақырыбын халықаралық күн тәртібінің басты мәселесі ретінде көтеру мүмкіндігіне ие болып отырмыз. Conversion into sense202</p>
<p>Вопросы экологии очень <u>чувствительны</u> для Казахстана. 526.</p>	<p>Kazakhstan is very vulnerable to the various effects of the climate change. Reproducing the same image</p>	<p>Қазақстан үшін экология мәселелері өте өзекті. Conversion into sense203</p>
<p>Преодоление этих глобальных вызовов возможно только через восстановление <u>атмосферы доверия</u> между государствами-членами ООН и последовательное укрепление многосторонних институтов. 527.</p>	<p>To address these global crises we need to restore an atmosphere of trust between Member States and strengthen multilateral institutions. Reproducing the same image</p>	<p>Мұндай жаһандық сын-қатерлерді еңсеру үшін біз БҰҰ-ға мүше мемлекеттер арасындағы өзара сенімді қайта қалпына келтіруге және көпжақты институттарды біртіндеп күшейтуге тиіспіз. Conversion into sense204</p>
<p>Существующий сегодня между странами <u>дефицит доверия</u> <u>крайне токсичен</u> для развития международных отношений. 528.</p>	<p>Lack of trust between nations has become toxic for international relations. Reproducing the same image</p>	<p>Бүгінде мемлекеттердің бір-біріне деген сенімі жоғалып барады. Бұл халықаралық қатынастардың дамуына кері әсерін тигізеді. Conversion into sense205</p>

*Statement by President of Kazakhstan Kassym-Jomart Tokayev at the High-Level Meeting to commemorate the 75th Anniversary of the United Nations
September 21, 2020*

<p>Вместе с тем, этот <u>путь</u> <u>выдался тернистым</u>. 529.</p>	<p>However, the path has not been easy. Replacing the image with a standard TL 192</p>	<p>Әрине, бұл жол жеңіл болған жоқ. Replacing the image with a standard TL 193</p>
--	--	--

<p>Минувшие 75 лет были <u>омрачены</u> упущенными возможностями в поиске консенсусных подходов к продвижению общих целей и ценностей, направленных на избавление мира от страданий. 530.</p>	<p>75 years were overshadowed by missed opportunities to find a common ground in advancing our shared goals and values, to lessen suffering in the world. Reproducing the same image</p>	<p>Өкінішке қарай, өткен 75 жыл ішінде әлемді қайғы-қасіреттен арылтуға бағытталған ортақ мақсаттарымыз бен құндылықтарымызды ілгерілету жолында көптеген мүмкіндікті қолдан жіберіп алдық. Deletion20</p>
<p>Мультилатерализм сейчас <u>уязвим</u> как никогда со времен окончания Холодной войны. 531.</p>	<p>Multilateralism now faces greater risk than at any point since the end of the Cold War. Conversion into sense206</p>	<p>Қазіргі таңда мультилатерализм зор қатерге тап болды. Conversion into sense207</p>
<p><u>Обуздать</u> COVID-19 оказалось на удивление сложно. 532.</p>	<p>COVID-19 has proven surprisingly difficult to be overcome. Conversion into sense208</p>	<p>COVID-19 індетін ауыздықтау аса қиын болып отыр. Reproducing the same image</p>
<p>Над миром <u>нависает угроза</u> новой гонки вооружений. Наши стратегические цели развития реализуются с переменным успехом. 533.</p>	<p>A second arms race looms. Our strategic development goals are suffering setbacks. Reproducing the same image</p>	<p>Әлемде жаппай қарулану үдерісі қайтадан белең алып келеді. Стратегиялық даму мақсаттарын жүзеге асыру ісі тұралап қалды. Replacing the image with a standard TL 194</p>
<p>Распространено мнение, что закрепленные в Уставе ООН <u>идеалы более нежизнеспособны</u>. 534.</p>	<p>Some argue that the ideals enshrined in the UN Charter are no longer realistic. Conversion into sense209</p>	<p>БҰҰ Жарғысында бекітілген мұрат-мақсаттар бұдан былай кәдеге аспайды деген пікір тарауда. Replacing the image with a standard TL 195</p>
<p>Напротив, более чем когда-</p>	<p>More than ever,</p>	<p>Бұған қарамастан, біз</p>

<p>либо мы должны: <u>растреножить скакуна наших надежд</u>, а не опасливо обуздывать его; внести <u>свежую струю</u> в усилия по достижению общих идеалов, а не уклоняться от них;</p> <p>535. 536.</p>	<p>We must give rein to the horse of our hopes, not pull back out of fear. We must galvanize efforts in pursuit of those shared ideals, not abandon them. Replacing the image with a standard TL 196</p> <p>Conversion into sense210</p>	<p>үміт отын өшірмей, қайта оны лаулатуымыз керек; ортақ мұрат-мақсаттан бас тартпай, оған қол жеткізу үшін күш-жігерімізге тың серпін беруіміз қажет; Replacing the image with a standard TL 197 Replacing the image with a standard TL 198</p>
--	--	--

Address by Kassym-Jomart Tokayev, President of the Republic of Kazakhstan at the General Debates of the 74th session of the UN GA September 25, 2019

<p>Это ведет к <u>размыванию нынешней архитектуры безопасности</u> и контроля над вооружениями, следствием чего стало возобновление гонки вооружений.</p> <p>537.</p>	<p>It leads to an erosion of the current security and arms control architecture, resulting in a renewed arms race. Reproducing the same image</p>	<p>Бұл қазіргі қауіпсіздік архитектурасы мен қару-жараққа бақылаудың төмендеуіне алып келсе, осының салдарынан қарулану үдерістері қайта үдей түсті. Conversion into sense211</p>
<p>Все вышеперечисленные аспекты формируют <u>тревожные грани</u> углубляющегося фундаментального кризиса.</p> <p>538.</p>	<p>All of the above represent alarming facets of the deepening fundamental crisis. Reproducing the same image</p>	<p>Осы айтылғандардың барлығы ушыққан фундаменталды дағдарыстың қауіпті аспектілерінің көрінісі. Deletion21</p>
<p><u>В-третьих</u>, растущее социальное, экономическое и технологическое неравенство, усиливающийся разрыв между Севером и Югом, а также <u>назревающий глобальный долговой кризис</u> искажают существующий мировой <u>экономический ландшафт</u>.</p> <p>539. 540.</p>	<p><u>Third</u>, the widening social, economic and technological inequalities, growing disparities between the North and South, together with the emerging global debt crisis, are distorting the existing world economic landscape. Conversion into sense212 Reproducing the same image</p>	<p>Үшіншіден, шиеленісе түскен әлеуметтік, экономикалық және технологиялық теңсіздіктер, Солтүстік пен Оңтүстік арасындағы күшейіп бара жатқан алшақтық, сондай-ақ жақындап қалған жаһандық қарыз дағдарысы қазіргі әлемдік экономикалық ландшафты бұрмалап көрсетуде.</p>

		Conversion into sense ²¹³ Reproducing the same image
Это стремление стало неотъемлемой частью общенациональной идентичности казахского народа, дав нам моральное право быть в <u>авангарде глобального движения</u> за ликвидацию ядерного оружия. 541.	This aspiration has become an essential part of the nationwide identity of Kazakh people, giving us the moral right to be at the forefront of global movement to eliminate nuclear weapons. Reproducing the same image	Бұл ұмтылыс бізге ядролық қаруды жою жолындағы жаһандық қозғалыстың алдыңғы шебінде болуға моральдық құқық бере отырып, қазақ халқының жалпыұлттық біртектігінің ажырамас бөлігіне айналды. Reproducing the same image
К сожалению, некоторые страны все еще опираются на ядерные арсеналы как основу своей стратегической безопасности, побуждая своих конкурентов искать <u>асимметричные ответы</u> . 542.	Unfortunately, some countries still rely in their strategic defense calculations on nuclear arsenals, prompting their rivals to consider acquiring asymmetric responses. Reproducing the same image	Өкінішке қарай, кейбір елдер әлі де болса өздерінің стратегиялық қауіпсіздігінің негізі ретінде ядролық арсеналдарына арқа сүйеіп, бәсекелестерін асимметриялық жауап іздеуге итермелеп отыр. Reproducing the same image
Все мы с тревогой наблюдаем за развитием событий на Ближнем Востоке – <u>колыбели человеческой цивилизации</u> , – которая страдает от взаимной ненависти и насилия. 543.	All of us are observing with alarm developments in the Middle East, the cradle of human civilization, which is plagued by mutual hatred and violence. Reproducing the same image	Біз барлығымыз өзара өшпенділік пен озбырлықтан жапа шегіп жатқан адамзат өркениетінің бесігі – Таяу Шығыстағы оқиғалардың өріс алуына қауіптен қараймыз. Reproducing the same image
В результате 595 казахстанцев, попавших в <u>ловушку террористической пропаганды</u> , в том числе 406 детей, вернулись обратно домой из зон боевых действий в Сирии. 544.	As a result, 595 Kazakh citizens trapped by terrorist propaganda, including 406 children, returned back home from the war zones in Syria. Reproducing the same image	Нәтижесінде террористік үгіт-насихаттың тұзағына түскен 595 қазақстандық, оның ішінде 406 бала Сириядағы әскери іс-қимылдар аймағынан үйіне қайта оралды. Reproducing the same image
Нас связывают <u>прочные узы общего исторического и культурного наследия</u> , а также общее будущее. Казахстан, как крупнейшая экономика	We are strongly united by our common historic and cultural heritage, as well as, by a common future. Kazakhstan,	Бізді ортақ тарихи және мәдени мұралардың берік жібі, сонымен қатар ортақ болашақ байланыстырады.

<p>Центральной Азии, жизненно заинтересован в дальнейшем укреплении взаимовыгодного взаимодействия между всеми государствами. 545.</p>	<p>as the largest economy of Central Asia, has a vital interest in further strengthening a mutually beneficial cooperation among all states. Conversion into sense214</p>	<p>Replacing the image with a standard TL 199</p>
<p>Моей главной целью является создание условий для того, чтобы миллионы моих соотечественников извлекли выгоду из широкомасштабных реформ, пользовались <u>плодами инклюзивного общества</u>, динамичной экономики, высококачественного образования и передового здравоохранения. 546.</p>	<p>My ultimate goal is to ensure that millions of my country-fellows benefit from large-scale reforms and enjoy inclusive society, robust economy, high quality education and advanced healthcare. Conversion into sense215</p>	<p>Менің негізгі мақсатым – миллиондаған отандасымның кең ауқымды реформалардың игіліктерін, инклюзивті қоғамның, қарқынды экономиканың, жоғары сапалы білім берудің және озық денсаулық сақтаудың жемісін көруіне жағдай жасау. Reproducing the same image</p>
<p>Будущее наших грядущих поколений заслуживает быть намного лучше того, что мы имеем сейчас в этом <u>хрупком мире</u>. 547.</p>	<p>The destiny of our future generations deserves to be much better than we do have now in this fragile world. Reproducing the same image</p>	<p>Келер ұрпақтың болашағы біздің қазіргі нәзік әлемімізден әлдеқайда жарқын болуға лайық. Reproducing the same image</p>

*Speech by Nursultan Nazarbayev at the 12th ASEM Summit
October 19, 2018*

<p>В настоящее время, в результате увеличения числа <u>очагов конфликтов</u> в различных <u>уголках мира</u>, а также усиления санкционных и торговых войн, усугубляется международная напряженность. 548. 549.</p>	<p>Today the number of conflicts is growing in different corners of the world, due to sanctions and trade wars on the rise international politics have become tense. Conversion into sense216 Reproducing the same image</p>	<p>Бүгінгі таңда, әлемнің түкпір-түкпірінде жанжал ошақтары көбейіп, санкция және сауда соғыстарының өршуіне байланысты халықаралық саясат ушыға түсті. Reproducing the same image Reproducing the same image</p>
---	--	---

*Manifesto: The world. The 21st century
March 16, 2016.*

<p>Но сегодня это может оказаться <u>призрачным миражом</u>. 550.</p>	<p>This, however, may turn out to be a mirage. Reproducing the same image</p>	<p>Бірақ бүгінде бұл елесті сағымға айналуы ықтимал. Reproducing the same image</p>
---	---	---

<p>В них погибли сотни миллионов людей, <u>стирались с лица Земли</u> города и страны, уничтожались культуры и цивилизации.</p> <p>551.</p>	<p>Hundreds of millions of people have died, cities and countries have been destroyed, cultures and civilizations have vanished.</p> <p>Conversion into sense217</p>	<p>Оларда жүздеген миллион адам қаза тауып, Жер бетінен қалалар мен елдер жоғалған, мәдениеттер мен өркениеттер жойылған.</p> <p>Reproducing the same image</p>
<p>Но <u>вирус войны</u> продолжает отравлять международную ситуацию.</p> <p>552.</p>	<p>But the virus of war continues to poison the international situation.</p> <p>Reproducing the same image</p>	<p>Бірақ соғыс вирусы халықаралық жағдайды ушықтыруын жалғастыруда.</p> <p>Reproducing the same image</p>
<p><u>География боевых столкновений</u> затронула исторические театры военных действий двух предыдущих мировых войн - восток Европы, север Африки, Ближний Восток.</p> <p>553. 554.</p>	<p>Conflict has engulfed the historic battlegrounds of the two World Wars – Eastern Europe, the Middle East, and North Africa.</p> <p>Conversion into sense218</p> <p>Replacing the image with a standard TL 200</p>	<p>Әскери қақтығыстардың географиясы өткен екі әлемдік соғыстың – Еуропаның шығысындағы, Африканың солтүстігіндегі, Таяу Шығыстағы соғыстың іс-қимылдарының тарихи шегін қамтуда.</p> <p>Reproducing the same image</p> <p>Conversion into sense219</p>
<p>Смертоносное оружие и технологии его изготовления из-за двойных стандартов крупных держав <u>расползлись</u> по всему миру.</p> <p>555.</p>	<p>Nuclear weapons and the technology that produces them have spread all over the world due to double standards of the main powers.</p> <p>Conversion into sense220</p>	<p>Ажал себетін қару мен оны дайындау технологиялары ірі державалардың қосарланған стандарттарының салдарынан бүкіл әлемге тарауда</p> <p>Conversion into sense221</p>
<p>Планета уже начала балансировать на заново отточеном <u>острие «холодной войны»</u> с губительными последствиями для всего человечества.</p> <p>556.</p>	<p>Our planet is now on the edge of a new Cold War which could have devastating consequences for all humankind.</p> <p>Replacing the image with a standard TL 201</p>	<p>Планета тағы да бүкіл адамзат үшін қасіретті салдарлары бар «қырғи-қабак соғыстың» өткір жүзінде тербеле бастады.</p> <p>Reproducing the same image</p>
<p>Чью, пока ещё <u>цветущую землю</u> будут <u>терзать гусеницы танков</u> и взрывы снарядов?</p> <p>557. 558.</p>	<p>Which territory, flourishing for now, will be torn apart by tank tracks and explosive shells? In which cities will children die under heavy</p>	<p>Әзірше гүлденіп тұрған қай елдің жерін танктердің шынжыр табаны таптап, снарядтардың жарылысы талқан етпек?</p>

	<p>rocket fire? Reproducing the same image Conversion into sense222</p>	<p>Reproducing the same image Conversion into sense223</p>
<p>Откуда и куда <u>хлынут</u> новые потоки беженцев, спасающихся от конфликтов? 559.</p>	<p>From where and where to will the refugees fleeing conflicts migrate next? Conversion into sense224</p>	<p>Жанжалдан қашқан босқындардың жаңа ағыны қайдан және қайда лап қояды? Reproducing the same image</p>
<p>В противном случае планета превратится в огромную <u>безлюдную свалку радиоактивных материалов.</u> 560.</p>	<p>If this objective is not achieved, our planet will end as a graveyard of radioactive materials. Translation by simile32</p>	<p>Бұлай болмаған жағдайда планета радиоактивті материалдардың тіршілік белгісі байқалмайтын орасан зор үйіндісіне айналады. Translation by simile33</p>
<p>В XXI веке надо преодолеть такой <u>рудимент милитаризма</u>, как существование военных блоков, угрожающих глобальной безопасности и препятствующих широкому международному сотрудничеству. 561.</p>	<p>Thirdly, it is necessary to eliminate such relics of the Cold War as military blocs, which threaten global security and impede broader international cooperation. Translation by simile34</p>	<p>XXI ғасырда милитаризмнің жаһандық қауіпсіздікке қатер төндіріп, кең ауқымды халықаралық ынтымақтастыққа кедергі келтіретін әскери блоктар секілді рудиментін еңсеру керек. Reproducing the same image</p>
<p>Более того, имеются попытки использовать <u>зонты военных блоков</u> для получения преимуществ во взаимоотношениях с третьими странами, включая своих непосредственных соседей. 562.</p>	<p>We have also seen attempts by some states to use the protection of military blocs to their advantage in their interactions with third countries, including immediate neighbors. Conversion into sense225</p>	<p>Оның үстіне, әскери блок зонттарын, өздерінің тікелей көршілерін қоса алғанда, үшінші елдермен өзара қарым-қатынасында басымдық алу үшін пайдалануға әрекеттенушілік те жоқ емес. Reproducing the same image</p>
<p><u>Недальновидный</u> слом прежних договорных ограничений по противоракетным системам и обычным вооружениям привёл к милитаризации политического пространства</p>	<p>A short-sighted dismantlement of previous treaty limitations on anti-missile systems and conventional arms has resulted in militarization in</p>	<p>Зымыранға қарсы жүйелер мен кәдімгі қару-жарақ жөніндегі бұрынғы уағдаластықтар кезіндегі алысты болжай алмаушылық Еуразия кеңістігін саяси</p>

Евразии. 563.	the political space of Eurasia. Conversion into sense226	милитарландыруға алып келді. Conversion into sense227
------------------	---	---

*SPEECH OF THE PRESIDENT OF KAZAKHSTAN NURSULTAN NAZARBAYEV AT THE
LOMONOSOV MOSCOW STATE UNIVERSITY*

April 28, 2014

Возникло и сейчас успешно работает множество совместных площадок, <u>подпитывающих</u> евразийскую интеграцию. 564.	Numerous joint platforms have arisen and are now working, fueling the Eurasian integration. Replacing the image with a standard TL 202	Еуразиялық интеграцияны нәрлендіретін көптеген бірлескен алаңдар пайда болды және жемісті жұмыс істеп тұр. Reproducing the same image
Во-вторых, особо хочу подчеркнуть, что современная евразийская инициатива никогда не была <u>оторванной от реальностей</u> . 565.	Secondly, I especially would like to emphasize that the modern Eurasian initiative has never been separated from realities. Conversion into sense228	Екіншіден, қазіргі заманғы еуразиялық бастама ешқашан шындықтан алшақ болмағанын ерекше атап көрсеткім келеді. Conversion into snese229
Мы видим, как складываются крупные региональные системы с едиными <u>алгоритмами</u> <u>межгосударственных</u> <u>экономико-финансовых</u> <u>отношений</u> . 566.	We see how large regional systems are being formed with common algorithms of interstate economic and financial relations. Reproducing the same image	Біз мемлекетаралық экономикалық-қаржылық қатынастарда ортақ алгоритмдерге ие ірі өңірлік жүйелер қалай қалыптасуда екенін көріп отырмыз. Reproducing the same image
Откровенно скажу, что в таких негативных оценках я вижу, с одной стороны, попытки <u>закамуфлировать опасения</u> , что Евразийский экономический союз имеет потенциал стать довольно сильным конкурентом другим центрам глобальной экономической гравитации. 567.	Frankly, in such negative assessments, I see, on the one hand, attempts to camouflage concerns that the Eurasian Economic Union has the potential to become quite a strong competitor to other centers of global economic gravity. Reproducing the same image	Ашық айтайын, мұндай теріс бағалаулардан мен, бір жағынан, Еуразиялық экономикалық одақ жаһандық экономикалық гравитацияда басқа орталықтарға айтарлықтай күшті бәсекелес болатындай әлеуетке ие деген қауіпті бүркемелеу әрекетін көремін. Reproducing the same image
С другой стороны, <u>шквал</u>	On the other hand, the flurry	Екінші жағынан, түрлі

<p><u>различных нелепиц</u> только подчеркивает потенциал и перспективы идеи евразийской интеграции. 568.</p>	<p>of nonsense merely underlines the potential and prospects of the idea of Eurasian integration. Reproducing the same image</p>	<p>ақылға қонбайтын әңгімелер ағыны еуразиялық интеграцияның әлеуеті мен перспективаларын тек нақтылай түседі. Conversion into sense230</p>
<p>С первого дня Независимости наша страна развивается <u>без зигзагов и попятных движений</u>, без социальных потрясений и внутренних конфликтов. 569.</p>	<p>From the first day of gaining Independence, our country has been developing without zigzags and backward movements, without social upheavals and internal conflicts. Reproducing the same image</p>	<p>Тәуелсіздіктің алғашқы күндерінен бастап біздің еліміз бұралаңсыз және түсініксіз қимылдарсыз, әлеуметтік сілкіністерсіз және ішкі жанжалдарсыз дамып келеді. Conversion into sense231</p>
<p>Предлагаю нашим партнёрам по Евразийскому экономическому союзу поставить <u>высокую планку</u> – к 2050 году войти в первую тройку лидеров интеграционных объединений мира. 570.</p>	<p>I encourage our partners in the Eurasian Economic Union to set a high standard that is to enter the top three leaders of the world's integration associations by 2050. Replacing with the image in the TL 203</p>	<p>Біздің Еуразиялық экономикалық одақ бойынша әріптестерімізге жоғары меже – 2050 жылға қарай әлемдегі интеграциялық бірлестіктер көшбасшыларының алғашқы үштігіне ену межесін қояды ұсынамын. Translation by simile35</p>
<p>Казахстан начинает путь к новой вершине с <u>высокого старта</u>. 571.</p>	<p>Kazakhstan starts the way to a new peak with a high start. Reproducing the same image</p>	<p>Қазақстан жаңа биіктікке жолды жоғары қарқынмен бастайды Conversion into sense232</p>
<p>В XXI веке мы стали свидетелями <u>феномена сжатого исторического времени</u>. 572.</p>	<p>In the 21st c., we have witnessed a phenomenon of compressed historical time. Reproducing the same image</p>	<p>XXI ғасырда біз қысқарған тарихи уақыт феноменінің куәсі болдық. Reproducing the same image</p>
<p>Нам приходится действовать в условиях глобального <u>экономического цейтнота</u>, как следствия грядущих и неизбежных масштабных технологических изменений в XXI веке и других вызовов. 573.</p>	<p>We have to act under the global economic time pressure, because of the forthcoming and inevitable large-scale technological changes in the XXI century and other challenges. Replacing with the image in the TL204</p>	<p>Бізге XXI ғасырдағы туындап келе жатқан және бұлтартпас кең ауқымды технологиялық өзгерістер және өзге де сын-қатерлер салдары ретіндегі жаһандық экономиканың цейтноты жағдайында іс-қимыл жасауға тура келеді.</p>

<p><u>Украинский фон</u> – не лучшее время для нас. 574.</p>	<p>The Ukrainian background is not the best time for us. Reproducing the same idea</p>	<p>Reproducing the same idea Украиналық жағдай – біз үшін жақсы уақыт емес. Conversion into sense233</p>
<p>К сожалению, на экспертном уровне есть <u>болезненное «нетерпение»</u>, откровенно говоря, <u>«побыстреей сляпать»</u> будущий экономический союз, что называется, по шаблону. Естественно, в ущерб содержанию. Я не сторонник таких упрощенных подходов. 575. 576.</p>	<p>Unfortunately, there is a painful 'impatience' at the expert level, frankly speaking, 'to craft together' the future economic union quickly, as the saying goes, by a template. Certainly, it is done to the detriment of content. I do not follow such simplistic approach Reproducing the same eimage Translation by simile36</p>	<p>Өкінішке қарай, сараптамалық деңгейде алаңдатарлық «шыдамсыздықтар», ашық айтқанда, болашақ экономикалық одақты дағдылы қалыппен «тезірек қалқитуға» ұмтылушылық бар. Әрине, мазмұнға нұқсан келтіре отырып. Мен мұндай қарадүрсін көзқарастардың жақтаушысы емеспін. Reproducing the same eimage Replacing the image in the TL205</p>
<p>Откровенно скажу, что сейчас любая оплошность или недочёт могут <u>погубить</u> интеграционный процесс, лишив его поддержки деловых кругов и миллионов людей. 577.</p>	<p>Frankly speaking, any oversight or shortcoming can ruin the integration process depriving the support of business circles and millions of people. Reproducing the same image</p>	<p>7</p>
<p>По расчетам экспертов, в нынешнем столетии мировой центр <u>«экономической гравитации»</u> смещается к Востоку, в Азию, в том числе и на территорию нашего будущего экономического союза. 578.</p>	<p>First is to become one of the key economic macro regions of the world. Experts believe, this century the world center of 'economic gravity' is shifting to the East, to Asia, including the territory of our future Economic Union. Reproducing the same image</p>	<p>Сарапшылардың есептеуінше, қазіргі жүзжылдықта «экономикалық тартылыстың» әлемдік орталығы Шығысқа, Азияға, соның ішінде, болашақ экономикалық одақтың аумағына қарай ауысады. Translation by simile37</p>
<p>Только придерживаясь такого подхода, мы сможем обеспечить привлекательность «евразийского выбора», навсегда <u>отсечь</u> любые</p>	<p>Only adhering to such an approach, we will be able to ensure the attractiveness of the 'Eurasian choice' and forever cut off any doubts on</p>	<p>Тек осындай көзқарасты ұстана отырып қана, біз «еуразиялық таңдаудың» тартымдылығын қамтамасыз етіп, Еуразиялық</p>

<p>сомнения насчет судьбоносных целей Евразийского экономического союза. 579.</p>	<p>the fateful goals of the Eurasian Economic Union. Reproducing the same image</p>	<p>экономикалық одақтың тағдыршешті мақсаттарына қатысты кез келген күмәнді біржола теріске шығара аламыз. Replacing the image with a standard TL206</p>
<p>Она могла бы <u>сцементировать</u> все регулирующие <u>нити</u> на основе примерного равноудаления административного центра Евразийского экономического союза от крайних точек единого экономического пространства. 580.</p>	<p>It could consolidate all regulatory threads based on an approximate equidistance of the Eurasian Economic Union administrative center from the single economic space extreme points. Conversion into sense234</p>	<p>Ол Еуразиялық экономикалық одақтың әкімшілік орталығының біртұтас экономикалық кеңістіктің шеткі нүктелерінен шамамен бірдей алшақтығы негізінде бүкіл реттеуші тетіктерді бекемдей алар еді. Conversion into sense235</p>
<p>Конструкция нашего экономического союза – <u>не застывший догмат</u>. 581.</p>	<p>The construction of our economic union is not a rigid dogma. Reproducing the same image</p>	<p>Біздің экономикалық одақтың құрылғысы – қатып қалған догмат емес. Reproducing the same image</p>
<p>Интеграционный выбор – не <u>«волшебная палочка»</u>, и не гарантирует <u>чудес</u>. 582.</p>	<p>We have to face many challenges of the time. Integration choice is not a 'magic wand', and does not guarantee miracles. Reproducing the same image</p>	<p>Интеграциялық таңдау – «сиқырлы таяқша» емес, және таңғажайыптарға кепілдік бере алмайды. Reproducing the same image</p>

Appendice 2

Metaphor	Translation into English	Translation into Kazakh
<p>Мы приняли Стратегию-2050, чтобы казахстанцы крепко держали в своих руках штурвал будущего страны.</p>	<p>We have adopted the Strategy-2050, so that the people of Kazakhstan firmly hold the helm of the country's future in their hands.</p>	<p>2050-Стратегиясын казак елінің жарқын болашағы үшін және де еліміздің ертеңі үшін айқын сенім үшін қабылдадық.</p>
<p>We've adopted Strategy-2050 so that Kazakhstan's people can hold firmly in their hands the helm of the country's future.</p>	<p>We have adopted the strategy 2050, so that Kazakhstan's people can hold tight the driver's seat of country's future.</p>	<p>Отандастарымыз мемлекетіміздің болашағының тізгінің қолда ұстап қалу мақсатында, біз 2050 Стратегиясын қабылдадық.</p>
<p>Біз қазақстандықтардың ел болашағының тұтқасын нық ұстауы үшін «Қазақстан-2050» Стратегиясын қабылдадық.</p>	<p>The strategy 2050 has been accepted with the aim to give a future to the hands of our citizens.</p>	<p>Біз 2050 стратегиясын ел болашағының тізгінін Қазақстандықтар өз қолдарында бекем ұстасын деген оймен қабылдадық.</p>
	<p>We have adopted the Strategy-2050 in order to give our citizens a feeling of confidence of the future of our country.</p>	<p>Қазақстан Республикасының азаматтары мемлекетінің болашағының тізгінін нық ұстауы үшін 2050 стратегиясын қабылдады.</p>
	<p>We have established the strategy-2050, in order the people of Kazakhstan to firmly hold the wheel of the country.</p>	
	<p>We adopted the 2050 Strategy, to achieve a successful future for the country.</p>	
	<p>We adopted the strategy-2050 so that the people of Kazakhstan have a firm grip on the steering wheel of the future.</p>	
	<p>We have adopted Strategy 2050 to ensure that Kazakhs hold firmly the helm of the future of the country.</p>	

	<p>We have adopted the 2050 Strategy so the kazakhstani people hold firmly the rudder of the country's future.</p>	
<p>Стратегическое планирование в XXI веке является правилом номер один. Ибо никакой ветер не будет попутным, если страна не знает маршрута и гавани прибытия.</p> <p>Strategic planning is a 'number one' rule in the 21st century, because no wind will be favorable unless a country does not know its route and destination harbor.</p> <p>Егер ел өз бағыты мен баратын айлағын білмесе, ешқандай жел оңынан соқпайды.</p>	<p>Strategical planning is a number one rule in the 21st century. Because, no wind will be passing if the country doesn't know the route of the destination point.</p> <p>Strategic planning in the 21st century is the number one rule. For no wind will be fair if the country does not know the route and harbor of arrival.</p> <p>Strategic planning in the twenty-first century is the number one rule. For no wind will be fair if the country does not know the route and the port of arrival.</p> <p>Strategic planning in 21st century is number one rule. Because no wind will be favorable unless a country does not know its route and destination harbor.</p> <p>The strategic planning in the twenty first century is a number one rule. No wind will help to find a harbor, if the country doesn't have a course and a harbor of destination.</p> <p>The strategic planning in the twenty first century is a priority. No wind is goes along of the country does not know the path and the harbor of destination.</p>	<p>21 ғасырда стратегиялық жоспарларды жасау маңызды және қажетті болып табылады. Ел ертеңі үшін оның алға қойған мақсаттары айқын болу керек.</p> <p>XXI ғасырда стратегиялық жоспарлаудың маңыздылығы бірінші орында. Себебі, бағыты мен бағдарын білмеген кемеге тіпті жолай соққан жел де көмекші бола алмас.</p> <p>Стратегиялық жоспарлау - қазіргі жиырма бірінші ғасырда орындалуы қажет ең маңызды ереже. Егер ел қай бағытта даму қажеттілігін білмесе, оған еш нәрсе көмек көрсете алмайды.</p> <p>Стратегиялық жоспарлау XXI ғасырда ережелердің ішінде ең біріншісі. Егерде мемлекет қай жерге келудің маршрутын білмейтін болса, онда ешқандай жел сенің жағында болмайды.</p>

	<p>Strategic planning in the 21st century takes first place. The wind will not be favorable, if the country does not have a clear route and a harbor of arrival.</p> <p>Strategic planning in the twenty-first century is the big ticket item. There will be no tail wind if the country does not know the route and the port of arrival.</p> <p>Strategic planning in the twenty-first century is the number one rule. For no wind will be helpful to sail if the country does not know the route and harbor of arrival.</p> <p>Strategic planning in the 21st century is a number one rule. The wind will be favorable if the country doesn't know the course and the harbor of arrival.</p>	
<p>Но каждый должен понимать и знать, что в рыночных условиях не надо ждать манны небесной, а эффективно трудиться.</p> <p>However, everyone must understand that, in market conditions, we must work effectively, rather than wait for "manna from heaven".</p> <p>Бірақ нарықтық жағдайда аспаннан нәпақа күтпей, тиімді еңбектену керектігін әркім-ақ түсінуі тиіс.</p>	<p>But everyone should understand and know that in market conditions it is not necessary to wait for manna from heaven, but to work effectively.</p> <p>But everyone should know and understand, that in market conditions, we must work effectively than wait for "manna from heaven".</p> <p>Every person should know and understand that in the market conditions should make great efforts.</p> <p>Everyone should know and understand that in the</p>	<p>Нарықтық жағдайда алма піс аузыма түс деген пікір қате. Барлығы талмай еңбек жасау керек.</p> <p>Алайда, нарық жағдайында барлығы аспаннан салбырап түспейтініне және мақсатына ерен еңбектің арқасында ғана жете алатындығымызды әрқайсымыздың ойымызға тоқығанымыз жөн.</p> <p>Алайда, нарықтық жағдайда тек аянбай еңбек ету керегін барлығы біліп түсінуі қажет.</p> <p>Нарықтық жағдайда</p>

	<p>conditions of capitalism, there is no need to wait for manna from heaven.</p> <p>But everyone should understand and know that market conditions do not provide with manna from heaven.</p> <p>Everyone should be aware of not waiting for manna from heaven in the market economy.</p> <p>But everyone should understand and know that in market economy conditions there no need to wait for manna from heaven, there is a need to work effectively.</p> <p>But everyone should understand and know that in market conditions it is not necessary to wait for the things to appear from thin air, but to work hard.</p> <p>Everyone must understand and know that in market economy there is no necessity to expect manna from heaven, so work hard.</p>	<p>барлығы сенің алдына қарқынды жұмыс істеп келгенмен келеді. аспаннан салбырап түспейтінін, әрқайсысы түсініп білуі қажет.</p> <p>Дегенімен де, әрбір азамат нарықтық жағдайда аспаннан тылсым күшті күтпей, эффе́ктивті еңбек атқару қажеттілігін біліп және түсіну қажет.</p>
<p>«Жить по средствам» – это наш проверенный принцип и правильная модель бюджетной политики, особенно в условиях влияния глобального кризиса.</p> <p>“Living within one’s means” - this is our principle and a proven model of fiscal policy, particularly under the impact of the global crisis.</p> <p>«Көрпеге қарап көсілу» –</p>	<p>“Living within our means” is our proven principle and the correct model of budgetary policy, especially in the context of the impact of the global crisis.</p> <p>“Living within it's means” is our tested principle and the correct model of budgetary policy, especially in the context of the impact of the global crisis.</p> <p>To leave with money if they</p>	<p>Жаһандық дағдарыс кезінде бюджеттік жоспарлау саясатына негізделіп, тексерістен қолда бар қаржымен жоспарлау қолайлы.</p> <p>"Көрпеңе қарап аяғыңды сөз" ұстанымы біздің бюджеттік саясатымыздың дұрыс әрі тексерілген үлгісі, әсіресе жаһандық дағдарыс жағдайында, бұл нақты ақиқаттың дәл өзі.</p>

<p>бұл, әсіресе, жаһандық дағдарыстың ықпалы жағдайында біз үшін тексерілген қағидат және бюджет саясатының дұрыс моделі.</p>	<p>checked principal and the right model of budget policy especially in the conditions of global crisis.</p> <p>Living within our means - is our reliable principle and the right model of monetary policy particularly at the time of global crisis.</p> <p>Humble living is our principle and a right model of budgetary policy amidst the influence of global crisis.</p> <p>Living within our means is our proven principle and the correct model of budgetary policy especially in the context of the impact of the global crisis.</p> <p>"Living within our means" is our proven principle and the right model of fiscal policy, especially in the context of the impact of the global crisis.</p> <p>Leading a wary life is our rule of thumb and the correct model of the budgetary policy especially under the impact of the global crisis.</p> <p>Living within our means "is our proven principle and the correct model of budgetary policy, especially in the context of the impact of the global crisis.</p> <p>«Living by Means» is our proven principle and correct model of budget policy, especially in conditions of influence of global crisis.</p>	<p>Біздің қаржылық саясатымыздың әсіресе әлемдік дағдарыс кезінде ең тиімді әрі дұрыс қағидасы - бірінші қажеттілік туғызатын мәселелер ең бірінші орында тұруы тиіс.</p> <p>"Мүмкіндігіне қарап өмір сүру" - бұл біздің дәлелденген қағидатымыз бен бюджеттік саясаттың дұрыс саясаты, әсіресе жаһандық дағдарыстың әсері жағдайында.</p> <p>“Қаражатқа қарап өмір сүру” - бұл біздің тексерілген принцип және бюджеттік саясаттың дұрыс моделі. Әсіресе жаһандық дағдарыс кезінде.</p>
---	--	--

	<p>“Living within our means” is our proven principle and the correct model of budgetary policy, especially in the context of the impact of the global crisis.</p> <p>"Living economically" is our live tested principle and the right model of fiscal policy, especially in the context of the impact of the global crisis.</p> <p>Living frugally is our principle and the right model of budgetary policy, particularly being impacted by the global crisis.</p> <p>Living within ones needs is our proven principle and the right model of budgetary policy especially in the global crisis times.</p>	
<p>Активы фонда «Самрук-Казына» составляют более 40% ВВП, включают более пятисот «внучек» и «правнучек».</p> <p>Samruk-Kazyna’s assets account for more than 40 percent of the country’s GDP, and the company consists of more than five hundred subsidiaries.</p> <p>«Самұрық-Қазына» қорының активтері ДЖӨ-нің 40 пайыздан астамын құрайды, 500-ден астам «немерелер» мен «шөберелерден» тұрады.</p>	<p>The assets of the Samruk-Kazyna fund account for more than 40% of GDP, and include more than five hundred “granddaughters” and “great-granddaughters”.</p> <p>“Samruk-Kazyna” funds actives make more than 40% of GDP, including granddaughter's and their children.</p> <p>The assets of Samruk-Kazyna foundation consist of more than 40% of the GDP and have more than 500 affiliates.</p> <p>The assets of the «Samrook-Kazyn» Foundation make up more than 40% of GDP, include more than 500</p>	<p>Самұрық Қазына ұлттық қорының активтері 40%-дан астам жалпы ішкі өнімді құрайды, сонымен қатар 500-ден астам жұмыскерлерден құралған.</p> <p>"Самрұқ қазына" қорының активтері ЖІӨ-нің 40% аса бөлігін құрайды, және бесжүзден аса "өрме-бұтақтарына" ие.</p> <p>Самұрық- Қазына фондының активтері өз қарамағындағы компанияларды қосып алғанда ЖІӨ-нің 40 пайызынан астамын құрайды.</p> <p>"Самұрық Қазына" қорының активтері жалпы</p>

	<p>«granddaughters» and «great grandchildren».</p> <p>The assets of Samruk Kazyna Fund account for more than 40% of GDP and include more than 500 affiliates.</p> <p>The assets of Samruk Kazyna Fund comprise more than 40 per cent of GDP and include more than five hundred “granddaughters” and “great-granddaughters”.</p> <p>There are 40 percent Gdp of Samruk kazyna, including other fund’s trees.</p>	<p>ішкі өнімнің 40 % - дан астам, оған 500-ден астам филиалдары кіреді.</p>
<p>Всё это сопровождается раздутыми штатами и потреблением огромных бюджетных ресурсов, и в то же время приводит к вытеснению частных инвестиций и инициативы.</p> <p>All this is accompanied by overstaffing and consumption of budgetary resources, which at the same time lead to the crowding out of private investment and initiative.</p> <p>Осылардың бәрі далиған штаттармен және орасан бюджеттік ресурстармен қоса жүреді, сонымен бірге, жеке инвестициялар мен бастамаларды ығыстырып шығаруға апарып соқтырады.</p>	<p>All this is accompanied by bloated states and the consumption of huge budgetary resources, and at the same time leads to the crowding out of private investment and initiative.</p> <p>All this is accompanied by bloated staff and the consumption of huge budget resources, and at the same time leads to the displacement of private investment and initiative.</p> <p>All this is accompanied by overstaffing and the consumption of huge budgetary resources, and at the same time leads to the crowding out of private investment and initiative.</p> <p>All of these are conducted with a big assess of stuff in the usage of high amount of budget resources and at the same time it leads to them</p>	<p>Жоғарыда айтылған мәселелер әсері инвестициялар мен жаңа бастамалардың ысырылуына алып келеді және де қажетсіз штаттардың пайда болуы тікелей бюджет қорының қалтасын теседі.</p> <p>Бұл да өз кезегінде орасан зор бюджеттік қорлардың қолданылуымен қабаттасып, оған қоса жеке бас инвестициялары мен бастамалардың басылуына әкеліп соғып жатыр.</p> <p>Осының барлығына бюджеттен ауқымды қаржыландыру жүргізілгенімен, бұл жоба жеке инвестицияландыруды орнынан ысырып шығаруда.</p> <p>Мұның бәрі көпіршіктенген мемлекеттермен және үлкен бюджеттік ресурстарды тұтынумен қатар жүреді,</p>

	<p>reduction of private Investments and initiatives.</p> <p>It is about the excessive staff and consuming large finances, at the same time it leads to driving out private investment and initiative.</p> <p>It followed by staff overaging and a usage of big finances. At the same time it displaces private investments and initiatives.</p> <p>It characterized by overstaffing and the consumption of budgetary resources which leads to a removal of private investment and initiative.</p> <p>All this is accompanied by overstaffing and the consumption of huge budgetary resources, and, at the same time, crowding out private investment and initiative.</p> <p>All this is accompanied by excess staff and the consumption of huge budget resources, and at the same time leads to the displacement of private investment and initiative.</p> <p>It is accompanied by bloated workforce and misappropriation of huge sum of budgetary money and leads to displacement of private investment and initiative.</p> <p>It comes along with bloated staff and the consumption of huge budgetary resources</p>	<p>сонымен бірге жеке инвестициялар мен бастамалардың қаптап кетуіне әкеледі.</p>
--	---	---

	<p>and at the same time displaces private investments and initiative.</p>	
<p>Такие «нововведения» иногда доходят до смешного.</p> <p>Such “innovations” sometimes go to ridiculous lengths.</p> <p>Мұндай «жаңалықтар» кейде күлкінді келтіреді.</p>	<p>Such "innovations" are sometimes ridiculous.</p> <p>Such "innovations" sometimes reach the ridiculous.</p> <p>Such kind of “innovations” may lead to fun.</p> <p>Those kind of new forms are ridiculous sometimes.</p> <p>Such innovations go to ridiculous lengths.</p> <p>Such innovations are ridiculous.</p> <p>Such innovations run to the absurd.</p> <p>Such «innovations» sometimes get funny.</p>	<p>Кейде жаңалық жасаймын деп жаңалатынымыз бар.</p> <p>Мұндай "жаңа енгізулер" кей кезде балалық есерлік деңгейіне жетеді.</p> <p>Бұл тәрізді жаңа ұсыныстар кейде күлкі келтіреді.</p> <p>Мұндай «жаңашылдықтар» кейде күлкілі болып шығады.</p>
<p>Она должна выкристаллизовываться вокруг инновационных центров, таких как Назарбаев Университет, МФЦА и Международный технопарк IT-стартапов.</p> <p>It should take shape around innovation centres, such as the Nazarbayev University, the Astana International Financial Centre (AIFC) and the International Technology Park of IT Startups.</p> <p>Ол біздің Назарбаев Университеті, «Астана» халықаралық қаржы орталығы, IT-стартаптардың</p>	<p>It should crystallize around innovation centers such as Nazarbayev University, the AIFC and the International Technopark of IT startups.</p> <p>It should be crystallized in the framework Innovation centers another wife University AFC International techno park it startup.</p> <p>It should concentrate around innovative centers as Nazarbayev University, the AIFC and The international technology park and It-startups.</p> <p>It should take a shaped</p>	<p>Бастамалар мер жаңалықтары инновациЛық орталықтамалардан,яғни Назарбаев университеті,халықаралық IT университеттерінен бастау алады.</p> <p>Ол Назарбаев университеті, АХҚО және халықаралық IT- стартап технопаркі секілді инновациялық орталықтардың арасынан өзі топ жарып шығуы керек.</p> <p>Ол Назарбаев Университеті, АХҚО және IT-стартаптардың халықаралық технопаркі сияқты инновациялық орталықтардың</p>

<p>халықаралық технопаркi сияқты инновациялық орталықтардың төңірегінде қалыптасуға тиіс.</p>	<p>around innovative centers as NU,AIFC International Techpark and IT startups.</p> <p>It should be focused around innovative centers like Nazarbayev University, The AIFC and International technopark of IT startups.</p> <p>It should take place around innovative centers like Nazarbayev University, The AIFC and International technopark and IT startups.</p>	<p>айналасында кристалдануы керек.</p>
<p>Чтобы соответствовать новому времени, нам предстоит сплотиться в единую нацию – нацию, стоящую на пороге исторического восхождения в условиях Четвертой промышленной революции.</p> <p>To fit with the new times, we must unite as a single nation – a nation on the verge of a historic ascent under the conditions of the Fourth Industrial Revolution.</p> <p>Біз жаңа заманға сай болу үшін Төртінші өнеркәсіптік революция жағдайындағы тарихи өрлеу бастауында тұрған біртұтас ұлт болуымыз керек.</p>	<p>To meet the new time, we have to unite into a single nation - a nation on the verge of historical ascent in the context of the Fourth Industrial Revolution.</p> <p>To meet the new time, we have to unite into a single nation - a nation on the verge of historical ascent in the context of the Fourth Industrial Revolution.</p> <p>In order to correspond to new time we should unite together at the whole nation and to make great efforts in the eve of historical replenishment in the conditions in the conditions of force industry Revolution.</p> <p>In order to be in line with modern time we have to unite as one nation. The nation on the threshold of historical rise in the middle of the fourth industrial revolution.</p> <p>To meet the time we have to unite as one. As we are on the doorstep of the historical</p>	<p>Төртінші индустриялық революция табалдырығын аттау алдында тұрмыз.Бізге күш біріктіріп,жұмылған жұдырықтай бір болу керек.</p> <p>Жаңа заманға лайық болу үшін бірге бас қосуымыз керек. Біздің еліміз төртінші өнеркәсіптік төңкерістің табалдырығын аттағалы тұр.</p> <p>Жаңа уақытты қарсы алу үшін біз біртұтас ұлтқа - Төртінші өнеркәсіптік революция жағдайындағы тарихи өрлеу шегіндегі ұлтқа бірігуіміз керек.</p>

	<p>ascension during the fourth industrial revolution.</p> <p>To aligne with the new time we have to unite into a single nation. A nation on the verge of historical ascent in the context of the Fourth Industrial Revolution.</p> <p>To be moving with the times we have to unite as a single nation. A nation living during its historical ascent amidst the fourth industrial revolution.</p> <p>In order to correspond to the new time, we have to unite into a single nation, standing on the verge of historical ascent in the conditions of the fourth industrial revolution.</p> <p>To meet the new times, we will have to unite as one nation - nation, on the threshold of a historic ascent in the context of the Fourth Industrial Revolution.</p> <p>It's time to close this "trough" for officials and all sorts of "stuck".t should crystallize around innovation centers such as Nazarbayev University, the AIFC and the International Technopark of IT startups.</p> <p>We need to unite as a single nation to be in tune with the new times, a nation on the threshold of the historical ascent in the context of the Fourt Industrial Revolution To meet the new times we need to come together as a</p>	
--	---	--

	<p>single nation on the doorstep of historical rebirth in the Fourth Industrial revolution times.</p> <p>To fit the new times, we must unite into a single nation, a nation on the threshold of historical ascent in the context of the Fourth Industrial Revolution.</p>	
<p>Пора закрыть эту «кормушку» для чиновников и разного рода «прилипал».</p> <p>It is time to end this “feeding trough” for officials and “clingers-on” of various kinds.</p> <p>Шенеуніктер мен түрлі делдалдарды пайдаға кенелтіп отырған бұл табыс көзін жабатын кез келді.</p>	<p>It's time to close this “trough” for officials and all sorts of “stuck”.</p> <p>It's time to close this “feeder” for officials and all sorts of “clingers”.</p> <p>We should close the way for corruption for vip in politics.</p> <p>We need to close the door for this kind of officials and corrupts.</p> <p>We need to close a feast for officials and different hangers.</p> <p>Its time to close this trough for officials and all sorts of sticklers.</p> <p>We need to stop corruption it's time to close this feeder for officials and all sorts of stuck.</p> <p>It is time to close this «feeder» for officials and different «stuck».</p> <p>We need to stop feeding pockets of officials and different sort of sticklers.</p> <p>It is time to put an end of a</p>	<p>Шенеуніктер мен асыра мақтаушыларды қоректендіріп отырғандардың қолын байлау керек.</p> <p>Жемқор шенеуніктердің аузын жауып, нанын тартып алатын кез келді.</p> <p>Шенеуніктер мен барлық «жабысқақтарға» арналған «тамақтандыруды» жабатын кез келді.</p>

	<p>trough for officials and different clingers.</p> <p>This is time to finish the corruption.</p>	
<p>Многие из тех, кто получил бесплатно от государства право аренды на землю, держат землю впрок, не работая на ней. В стране сложился целый слой так называемых «латифундистов». Они ведут себя как «собака на сене».</p> <p>Many of those who received land leases for free from the state keep the land for future use without working on it. A whole layer of so-called “latifundistas” has developed in the country. They behave like a “dog in a manger.”</p> <p>Мемлекеттен жерді тегін жалға алу құқығына ие болғандардың көпшілігі жерді игермей, босқа ұстап отыр.</p> <p>Елімізде «шөп қорыған иттің» кебін киген «латифундистер» көбейіп кетті.</p>	<p>Many of those who have received the right to lease land for free from the state, keep the land for future use, without working on it. There is a whole layer of so-called “Latifundists” in the country. They behave like a "dog in the manger".</p> <p>Most of them who had ever free access to have a ride for leasing premises from the government and do not working there are not effectively in our country we have the group of what the fingis who don't conduct themselves properly.</p> <p>Many who received free lands from the government do not use it. There is a whole level of latifundists. They act like egoists. Many who privatised lands from the government do not utilize it. A layer of latifundists was formed.</p> <p>Many receivers of the right to lease land for free from the state keep the land for future use and do not utilize it.</p> <p>A big number of people who received the right to lease the land for free from the government do not utilize the land.</p> <p>Many of those who received</p>	<p>Мемлекеттен жұмыс жасауға жалға берілген жерлер игерілмей тұр. Елімде барды жоқ қылып отырғандар көбеюде. Олар дайын асқа тік қасық болып отыр.</p> <p>Үкіметтен тегін жер алғандардың көбісі оны қолданбай, бостан босқа ұстап отыр. Елде жер телімдерін жиып байып жатқан адамдар саны көбейді.</p> <p>Мемлекеттен жерді тегін жалға алу құқығын алғандардың көпшілігі жерді болашақта пайдалану үшін оны өңдемей сақтайды. Елде «латифундистер» деп аталатын тұтас қабат қалыптасты. Олар өзін ақырдағы ит сияқты ұстайды.</p>

	<p>free lease on land from the state, keep the land for future use, not working on it. A whole layer of so-called “latifundists” has formed in the country. They act like a “dog in the manger”.</p> <p>Many of those who have been granted land leases free of charge by the State keep the land intact without working on it. A whole layer of so-called «latifundis» has developed in the country. They behave as a «dog on the hay».</p> <p>Many of those who received the right to lease land for free from the state do not work on it. There is a layer of latifundists. They behave like dogs.</p>	
<p>Каждый человек – сам кузнец своего счастья, а вместе мы создаем счастливое будущее нашей страны.</p> <p>Therefore, a happy and bright future will depend on a valorous labour of each citizen.</p> <p>Сондықтан еліміздің бақытты әрі жарқын келешегі әр азаматтың қажырлы қызметіне байланысты болмақ.</p>	<p>Each person is himself the blacksmith of his own happiness, and together we create a happy future for our country.</p> <p>Every person must create their own happiness and together we make a path for the future of our contry.</p> <p>Everyone builds their own happiness, and together we are creating happy future of our country.</p> <p>Every human makes their own happiness, and we create a happy future together.</p> <p>Every person is an architect of their life. Together we are building a happy future of</p>	<p>Әр адам өз өмірінің зергері. Қалай әсемдеп бар ниетіңмен жасасаңыз бұйымыңыз ерекше болады, сол себепті елімізді де ерекше құрметтейік, оның болашағы үшін бірге жұмыс жасайық.</p> <p>Әр адам өз тағдырының өз қожасы, ал бірге біз еліміздің жарқын болашағын өзіміз жасаймыз.</p> <p>Әр адам өз бақытының ұстасы болып табылады және біз бірге еліміздің бақытты болашағын жасаймыз.</p>

	<p>the country.</p> <p>Each person build his own happiness. And together we create a happy future for our country.</p> <p>Every human is responsible for their happiness. Together we are building a great future for our country.</p>	
--	--	--

Appendice 3

